

SESTAVIL IVAN ADAMOVIČ

NA KONCI APOKALYPSY

KRONIKA ČESKÉ SCIENCE FICTION 3
OD ONDŘEJE NEFFA DO SOUČASNOSTI
S PODROBNOU BIBLIOGRAFIÍ ČESKÉ SCI-FI

PLUS

KRONIKA ČESKÉ
SCIENCE FICTION 3

Zhouf 92

SESTAVIL IVAN ADAMOVIČ

NA KONCI APOKALYPSY

KRONIKA ČESKÉ
SCIENCE FICTION 3

OD ONDŘEJE NEFFA
DO SOUČASNOSTI

P L U S

Věnováno Claudii

© Ivana Blahutová, Stanislav Ertl ml., Jan Hlavička, Vilma Kadlečková,
Štěpán Kopřiva, Pavel Kosatík, Jiří Kratochvíl, Ondřej Neff,
František Novotný, Jiří Olšanský, Jiří Pavlovský, Josef Pecinovský,
Jiří Procházka, Jana Rečková, Nikolaj Terlecký, Jáchym Topol,
Jaroslav Veis, Miroslav Žamboch, renewed 2014

Selection and commentary © Ivan Adamovič, 2014

Bibliography © Ivan Adamovič, 2014

Cover and illustrations © Martin Zhouf, 2014

ISBN 978-80-259-0349-0

ÚVODEM

Záměrem *Kroniky české science fiction* bylo podat obraz vývoje české sci-fi (SF) v žánru povídky od jejích počátků v 19. století až po současnost. První díl *Vládcové vesmíru* (2010) byl uzavřen obdobím kolem roku 1948. Díl druhý *Puls nekonečna* (2011) končil v 70. letech, kdy vyšly přelomové povídkové sbírky Jaroslava Veise a Alexandra Kramera.

Sestavení těchto dvou dílů nebylo, co se výběru textů týče, příliš problematické. Zejména v produkci 50. až 80. let není těžké určit ty nejlepší a nejpodnětnější povídky sledovaného žánru. Úplně jiná situace nastává, když se začneme věnovat produkci zejména po roce 1989. Sci-fi povídka totiž během několika let téměř zmizela z masových periodik, ale získala prostor hned v několika specializovaných časopisech (Ikarie, Nemesis, Pevnost), pokračovala ve fanzinech a fanouškovských sbornících a v desítkách antologií. V průběhu 90. let také došlo k jedné výrazné změně – povídka již přestala být dominantním médiem české fantastiky. Stal se jím román.

Následovaly další proměny. Tak jako všude ve světě i v České republice získala ve čtenářské popularitě fantasy navrch nad science fiction. A právě fantasy doznala největší příliv nových autorů i čtenářů. Rovněž fandom, původně poměrně homogenní, se začal specializovat a drobit do menších komunit bez vzájemných vazeb. Totéž se dělo se čtenářskými praktikami. Dřívější zvyk číst víceméně vše, co vycházelo, již nebylo v záplavě nových titulů možné dodržet a nebylo to ani nutné. Každý si nyní mohl vybrat, jaké podobě fantastiky dá přednost.

Málokterá jiná evropská země má vlastní SF časopis šířený v běžné distribuci, málokde vycházejí tak početné antologie domácí tvorby. Díky tomu se mohla domácí fantastika rozvíjet

a čeští autoři zažívají v posledním čtvrtstoletí doslova Zlatý věk. Počet vydávaných knih SF a fantasy a poměr domácí tvorby k překladové je v kontextu počtu obyvatel republiky také naprosto jedinečný.

Jinou otázkou je kvalita a rozmanitost vydávaných děl. V tom měla a má domácí tvorba ještě velké rezervy. Potřeba psát a číst řemeslně dobře zvládnuté akční příběhy bez větších literárních či spekulativních ambicí, zpočátku diktovaná nedostatkem podobného čtiva před rokem 1989, se usadila v domácím prostředí s mimořádnou trvanlivostí.

Řada autorů zazářila rovnou v románové formě, jiní se věnují výhradně fantasy, kterou v tomto projektu záměrně opomím. Počet vydávaných knih téměř znemožňuje sledovat kompletní produkci byť jen domácích tvůrců. Také délka povídek se díky rozšířenému publikačnímu prostoru zvětšila – kvalitnější kratší prózy dnes mívají délku kolem čtyřiceti stran.

Je tedy zřejmé, že tento třetí, závěrečný díl *Kroniky* musel být podstatně subjektivnější a musel mít menší aspiraci na „kompletnost“ než díly předchozí. Nemohu již tvrdit, že držíte v ruce „to nejlepší“ z posledních zhruba třiceti let české SF. Třetí díl je spíše průřezem typických trendů povídkové tvorby z tohoto období, i když mojí snahou bylo zároveň nabídnout od vybraných autorů ty nejlepší práce. Proto i malá změna v koncepci knihy – úvodní texty k povídkám jsou zároveň medailonkem autora i širším pohledem na příslušný trend v domácí tvorbě. Povídky však byly vybírány pro svou výjimečnost, do témat jsem je rozřadil až později. Kvalita konkrétního textu byla vždy na prvním místě.

Na mapě české fantastiky tedy zůstává řada bílých míst, která tato kniha nepokrývá. Chybí zde například Jiří Kulhánek, který se rozhodl, že nebude udělovat práva k reedicím svých starších textů. Nejsou tu ve své době tak podnětní Ivan Kmínek a Eva Hauserová, stejně tak nejnovější generace nadějných povídkářek. Chybí zde zajímaví autorští solitéři na pomezí žánrů, jako je Jan Křesadlo, Egon Bondy, Jaroslav Velinský, Jan Oščádal, Jan Poláček, Leonard Medek, Petr Stančík či Daniel Tučka. Nejsou zde kvůli nedostatku místa zkušení

autoři akčních příběhů jako Jaroslav Mostecký, Petr Heteša, Vladimír Šlechta či Petr Schink. Není tu talentovaný Jan Hlávka, který se od sdílených světů série JFK posunul k vytváření světů vlastních. Bohužel mi – a nejen v této knize – schází i opravdová, na moderní vědě založená „hard sci-fi“, nicméně nejnovější povídková tvorba Hanuše Seinera a Martina Gilara i v tomto ohledu dává velké naděje.

O budoucnost české science fiction strach nemám, i když je jasné, že postupně mizí generace, pro niž byla tato literatura něčím naprosto výlučným – přes všechnu svou fantastičnost paradoxně jedním z mála útočišť „normality“ uprostřed normalizace. Dnes je to jen jeden z mnoha možných světů, do něhož můžeme unikat, nebo naopak vidět z něj ten náš ostřeji.

Jako speciální bonus vám nabízím pokus o dosud nejkompletnější bibliografii české science fiction.

Ivan Adamovič

HARD ROCK SF

Éra moderní české science fiction začala vydáním sbírky povídek Ondřeje Neffa *Vejce naruby* v roce 1985, zejména povídkou *Nejuvětší vodvaz v dějinách svangu*. Něco takového tady do té doby ještě nebylo. Jestliže domácí fantastika 70. a 80. let připomínala hudební střední proud, s tímto autorem vstoupila do éry hard rocku. ONDŘEJ NEFF (nar. 1945) začal v žánru science fiction publikovat v roce 1983, ve stejném roce, kdy zemřel jeho otec Vladimír Neff, významný český romanopisec. Do té doby vydal pouze dvě prozaické knihy pro mládež, a teprve ve fantastice našel platformu, která odpovídala jeho autorskému naturelu. Nejen to, objevil díky ní také komunitu sci-fi fanoušků, ve které se tento jinak spíše solitérní tvůrce cítil dobře. Začal pravidelně navštěvovat sci-fi setkání a jeho přednášky o angloamerické fantastice patřily k vrcholům programu.

Neffovy první povídky publikované v antologiích byly inspirované angloamerickou prózou, měly vtip a byly psané lehkou rukou žurnalisty. Svang však představoval kvantový skok vpřed. Pozoruhodně předjímal kyberpunk, styl, který se právě rodil v USA, ale o němž neměl v Československu v té době nikdo ani tušení. Úsporné vyjadřování vypůjčené z amerických detektivek drsné školy, vidina blízké budoucnosti ovládané korporacemi a zábavním průmyslem, pouliční slang, celková juvenilizace společnosti, vzrůstající role technologií, zásahy do lidského organismu – to jsou některé ze styčných bodů tohoto textu se zmíněnými trendy tehdejší americké SF. Velký úspěch měla z téže sbírky také *Bílá hůl ráže 7,62*, přímočarý příběh o neobvyklé mimozemské invazi.

Jako by chtěl čtenářům nabídnout přesně to, čeho se až do sklonku 80. let minulého století tolik nedostávalo – dramatické akce, velkých časoprostorových plánů, rozkoše z vyprávění i dobrodružství myšlenek – začal Ondřej Neff publikovat románové cykly, v nichž sofistikovanost jeho povídek ze stejné doby ustupovala do pozadí: tetralogii z teraformovaného Marsu *Pán modrého meče* (1984–1991) či napínavou trilogii o konfliktu lidstva s rasou ještěrovitých mimozemšťanů *Milénium* (1992–1995), jejíž druhý díl již nese nespo-

nou inspiraci kyberpunkovými postupy (ty však nehrály v pozdější tvorbě výraznější roli).

Za ústřední pilíř Neffovy tvorby lze považovat cyklus *Arkádie* zahájený románem *Měsíc mého života* (1988) popisující vývoj společnosti kolonistů na Měsíci. Autorovým počátečním úmyslem bylo psát o „obyčejné budoucnosti“, tedy „realistické budoucnosti bez nějakých okázalých futuristických efektů“. Cyklus spojují postavy „obyčejného“ hrdiny Kuby Nedomého a kyborga Dědka Čucháka. Patří sem také osm povídek z let 1990–2006 (*Ano, jsem robot, Zepelín na Měsíci, Lov na krysu, Hlídka 2. Varianta číslo tři, Hlídka 3, Kukaččí vejce, Lunární potápěč*), dále romány *Rock mého života* (2006) a *Hvězda mého života* (2009), volně také román *Reparátor* (1997) vycházející z autorových rozhlasových her na motivy závodů vesmírných lodí *Velká solární* a *Havárie Drakkaru*. V cyklu *Arkádie* hojně využíval úvahy o „zakázaných technologiích“, o nichž psal v 90. letech sérii článků pro časopis *Ikarie*. Vycházejí z autorova předpokladu, že v budoucnu budou nové technologie nejen vyvíjeny, ale také omezovány a potlačovány, například z důvodu bezpečnosti, morálky či z komerčních zájmů.

Charakteristický je komplexní záběr, jímž se tento mimořádně plodný autor ve fantastice realizuje. Začal netypicky jako teoretik. Po monografii *Podivuhodný svět Julese Verna* (1978) napsal přelomovou studii o historii české fantastiky *Něco je jinak* (1981), poté kratší doplněk *Tři eseje o české sci-fi* (1985) a také historii světové sci-fi *Všechno je jinak* (1987, společně s Alexandrem Kramerem). Byl hlavním editorem *Encyklopedie literatury science fiction* (1995), svou publicistickou i povídkovou tvorbu shrnoval ve sbornících *Klon* (1995–1999). Kromě toho, že prošlapal cestu pozdějším teoretikům, vnesl do fantastické publicistiky čtivost a vtip ve své době ojedinělé. Psal scénáře ke komiksům (např. *Arnal a dva dračí zuby*, 1988, s Kájou Saudkem), rozhlasové hry, vedl workshopy pro začínající spisovatele, přeložil několik děl americké SF, zejména náročný román *Neuromancer* od Williama Gibsona, v roce 1990 se stal šéfredaktorem *Ikarie*, prvního regulérního SF časopisu u nás.

V 90. letech se začal věnovat online žurnalistice – založil první český internetový deník *Neviditelný pes*, později se těžiště jeho zájmů přesunulo k digitální fotografii (spoluzakladatel Institutu digitální fotografie a veletrhu *Digifórum*). Návrat ke starým láskám projevilo převyprávěním osmi románů Julese Verna pro nakladatelství *Albatros* završeným vlastní trilogií *Tajemství pěti světadílů*, v níž dochází k propojení hrdinů z různých verneovek. První díl *Pán vzduchu* vyšel v roce 2014.

Z pozdější tvorby vzbudil největší ohlas román *Tma* (1998) popisující rozklad současné české společnosti poté, co přestal na celém světě fungovat princip elektřiny. Pozoruhodné je, že se v roce 2003 k dílu vrátil a vytvořil novou, pesimističtější revizi *Tma 2.0* ovlivněnou autorovou ztrátou důvěry v roli společensko-politických elit. *Tušení podrazu* (2007) je pokusem navázat na spekulativní SF romány Ludvíka Součka, prvek SF (nový telekomunikační přístroj) se objevuje v thrilleru *Celebrity* (2009), podobný příklon ke spojení fantastiky se současným společenským románem nalezneme i v satirě *Rekvalifikační kurz* (2011) tematicky blízké románu *Katyně* od Pavla Kohouta.

Zatímco na konci 80. a v průběhu 90. let minulého století Neffova tvorba do velké míry definovala českou science fiction, po roce 2000 se Neffovi „žáci“ vypracovali natolik, že jejich učitel přestal být dominantním českým SF autorem. Nicméně úroveň, šíří a kvantitou svého díla a koneckonců i svou osobností zůstává Ondřej Neff nejzásadnější postavou domácí fantastiky od roku 1989.

ONDŘEJ NEFF

NEJVĚTŠÍ VODVAZ V DĚJINÁCH SVANGU

Největší vodvaz v dějinách svangu byl Grapo Wolinski. Můžete mi věřit, znali jsme se už v učáku, měli jsme společný holky, kouřili jsme slámu z jedny fajfky, a když nám bylo dvanáct a z učáku nás vykopli, táhli jsme to spolu dál, protože tenkrát začal fičet svang a oba jsme se do něho zažrali. Jenže já, to se ví, brzo vodpad, protože na svang musel člověk bejt narozenej a to nebyl můj případ. Grapo ale jel dál a do dvou let frčel a video bylo plný toho jeho ksichtu a dostal se i na obálky časopisů pro ty úplně starý lidi, co nekoukaj na video a čtou si. Mimochodem, taky jsem se to čtení naučil a přicházím mu na chuť. Vod tý doby, co je video plný toho manga janga, nebo jak tomu ty mladý janci říkaj, nedá se na to koukat.

Ale dál ke Grapovi Wolinskimu.

Von Grapo byl takovej frajer, že nezapomněl na kamarády, ani když byl v balíku, když ho pozvali do Bílýho domu učit svang prezidentovic dětičky a když mu Svatej otec vzkázal z Říma, že mu nasadí kardinálskej klobouk, když se dá pokřtít a řekne do videa, že bez boží milosti by v celým svangu von, Grapo Wolinski, byl úplný hovno. Až mě to samotného překvapilo, jakej je frajer, protože jsme se neviděli dobrej rok, až jednou jsem se přes kámoše dostal do tý haly, co v ní Grapo svangoval. Protlačil jsem se až k sušence a tam mě Grapo zahlíd a prdnuł na všechny ty trenéry a hlavouny, co se kolem točili, a přilít ke mně a křičí:

„Marku, ty starej krokodýle, co furt děláš?“

„Ale velký kulový,“ povídám, aby si nemyslel kdovíco.

„Tak dobrý, pudeš ke mně dělat šoféra rolls royca.“

A tím to pro něho zvadlo, už se o mě nestaral a vrátil se do prostřed sušenky a svangoval tak, jak to nedokázal nikdo jiný, ani Rockymount, kterýho spálili v Riu, i když se našli lidi, pro který tenhle černej Rockymount byl nejlepší svangař všech dob.

Poslyšte, jak se na vás koukám, že vy ani nevíte, co to svang byl?

Moc se mi nesmějte a hlavně nechci slyšet, že svang byla hračka pro staroušky, jak někdy žvaněj ty mladý janci, fanouškové manga janga. Je fakt, že při svangu netekla krev jako v mangu jangu, ale slupka pětadvaceti tisíc volt taky není sranda a někdy to napětí dosáhlo i milionů volt, jako tenkrát v Riu, když to Rockymount koupil do prsou, a to mluvím o době, kdy už bylo zavedený Hudební kolo štěstí!

Takže svang.

Představte si Grapa Wolinskiho. Chlap v nejlepším věku. Čtrnáct let a sedm měsíců. Dva roky ho krmili bobulema. Měří metr devadesát šest, kvůli ramenou chodí dveřma bokem, na prsou mu klidně přistane helikoptéra a on nevzdechne, protože má sílu, aby ji unes, já to zrovna vidím, jak ta helikoptéra přistává, lyžiny se zabořej do srsti ze zlata, co má Grapo na prsou a na bříše, a jak se rotor točí a dělá vítr, Grapovi vlajou vlasy, ten chlap měl ty nejkrásnější vlasy, co si dokážete představit, však taky v Grapově době devět lidí z deseti bylo blond s ondulací, samozřejmě kromě starých papriků, co jim je přes dvacet, a těch starších, žlutejch vztekem, že přestali frčet.

Jenže největší jeho síla byla v bocích a nohách. Doktor říkal, že Grapo má od narození mimořádně silný kyčelní klouby a kříž a kromě toho že má abnormální nervový systém. Nevím, o co jde, ale podle doktorů signály běhaly nervama v Grapově těle aspoň pětkrát rychlejc než komukoli jinýmu. Měl docela krátkej trup a nohy jako čáp. Obrovskou sílu měl v hýždích. Věříte, že ještě dřív, než začal opravdu frčet a když jsme spolu začínali svangoval, Grapo doved sevřít půlkama provaz a dva chlapi mu ho nedokázali vyškubnout? Jakou sílu asi musel mít po tom krmení hormonálníma bobulema. Jistě by dokázal prdelí přeštípnout drát.

Teďka vám Grapa předvedu na sušence.

Kráčí sálem a lidi řvou, samozřejmě. Péruje v nohách a našlapuje vopatrně jako na tenkém ledu. Kráčí celým tělem. Pohyb nohou se přenáší do břicha a zádočných svalů a do krku, přes bicepsy do předloktí a do konečků prstů. Když Grapo udělá sebemenší pohyb, třeba kývne malíčkem, projeví se to v celém těle, jako když hodíte do jezera kámen a vlna se dostane až dozadu, kde šumí rákosí. Usmívá se. Grapo se vždycky usmíval, i když dostal šlehu pět set volt, jak jsem to viděl v Baltimore. Měl velkou hubu, syčák. Věříte, že fandové si kolikrát i nařezávali hubu kudlou, aby byli jako Grapo? Nad tou hubou byl docela malej nos, pršáček, trochu širokej, a nad tím mohutná lavice, porostlá obočím. Grapovi nemohlo nikdy napřeset do očí, leda by ležel na zádech. Oči mu dřepěly v hlubokých jámách, ale protože měly hodně bleděmodrou barvu, svítily tam jako hliníkovéj čajník, když ho hodíte do studny. Čelo měl nízký. Však taky se v těch časopisech tenkrát psalo, že Grapo je blbeček, troglodyt nebo co, ale to samozřejmě napsal houska, kterej by na sušenice nevydržel ani vteřinu a shořel by tam jako papírovej čert, protože by do něho naložili nejmíň milion volt a to nepřeháním.

Sušenka byla pískově žlutý čtverec třikrát tři metry s velkým reklamním nápisem HARPER. To, jak asi víte, je největší výrobce sušenek a keksů v tomhle koutě galaxie a lidi od svangu tvrdili, že bez Harperovy podpory by svang nikdy nevytlačil šupřinky. Na šupřinky asi nepamatujete, já sám je viděl jenom jako malej kluk, byla to přibližná hra, nějaký kolo se nějak točilo a pár cvoků v tom běhalo, občas si nabili hubu a některej se i zabil, když měl smůlu a osumdesát milionů janků čumělo na video a sázelo prachy, jak říkám, úplná pakárna. No a díky Harperovi přišel po šupřinkách svang.

Takže Grapo přitancoval na sušenku a mával fanouškům a ti řvali, že jim oči lezly z důlků a někde nahoře pod stropem haly, v docela malý kukani ze skla, seděl syčák technik a ruku držel na sensorovým vypínači, o nic větším než tabletká aspirinu. Stačilo, aby se ho technik dotknul, a v sále se rozsvítilo červený světlo, spustila muzika a v osmdesáti milionech domácností se červený světýlko objevilo na videu.

V tu chvíli dvě stě milionů lidí popadlo maličkou škatulku s pákou jako párátko, na klávesnici si každéj vyfukal výšku sázky a už to jelo. Každéj divák měl jeden jedinej volt. Musel uhodnout, do kterýho prostoru Grapo v příští chvílce vtancuje, a tam naložil ten svůj volt. Jedna rána za dolar. Jenže prostor nad sušenkou byl rozdělený na sektory a napětí v sektorech se vzájemně rušilo. Lichý sektory rušily sudý a naopak. Grapo musel tedy pracovat tak, aby držel lidi v nejistotě a přiměl je k tomu, aby rozložili ty svoje pecky rovnoměrně. Když totiž vyčhli, kam se svangař chystá hnout, naložili by tam ty svoje pecky, porušili by rovnováhu mezi sektorama a mohlo by se stát, že svangař nakoupí doslova miliony volt, a taková pecka samozřejmě chlápka vypařila.

Zapomněl jsem na muziku. Svangař pracoval podle muziky, jinak by se lidi nudili. Riziko se tím zvětšovalo, samozřejmě, protože rytmus trochu předurčoval svangařovy pohyby. Grapo ale patřil mezi svangaře, kterým se pracovalo líp při muzice, protože jim dávala inspiraci.

Kolem muziky byla od začátku svangu tahanice. Dřív ji vybíral šéf svangovýho přenosu. Jenže lidi, co seděli doma u videa, si opatřili pohybový diagramy všech hitů, co zrovna frčely. Z toho vznikly karambóly. Lidi takhle spálili kalkulačkama Briggse v Carnegie Hall, třicet milionů volt dostal Sparkers a zametli ho na lopatku, Spassolini koupil jen o málo míň a to dopadlo zvlášť hrozně, protože mu to upálilo spodek těla, a když ho sanitáci odnášeli, ještě žil, krev mu tekla z huby a on brečel a křičel: „Vy kurvy, vy kurvy mizerný.“ Zkrátka, nebylo to pěkný. Svangaři potom založili ochranný svaz WARS a koupili právníky a byli furt v konfliktu s pořadatelema, s Harperem i s divákama a videovejma společnostma a snažili se dosáhnout zákazu používání kalkulaček, jenže to bylo od začátku úplně nereálný. Každý svangování začalo hádkou advokátů s ředitelem zápasu. Lidi doma u videa už s tím počítali, a když svang měl začít ve dvacet nula nula, šli klidně na hajzl nebo si smažili brambůrky nebo si to rozdali v posteli a jen koutkem oka merčili video a tam stál hodně rozčilený šéf přenosu a advokát WARSU mu šerموval před nosem lejstrama a křičel: „Mám zde důkaz, že hudební režisér je ve spo-

jení s mafii!“ Za advokátem stáli dva pistolníci a kouleli očima a do toho vstoupil hlasatel, asistentka mu nosila každou chvíli papírky se zprávama a on povídal úžasně rychle:

„Vážení diváci, zatímco se k nám připojují prostřednictvím telekomunikačních družic okruhy jižní Afriky, Austrálie, Indonéského souostroví a Japonska, dovoluňte mi shrnout průběh příprav svangového utkání. Než ale k tomu přistoupím, posilním se vynikající Harperovou sušenkou a zapiji ji čajem MASCULINE FORCE!“

Spousta svangařů říkala, že WARS je nanic, ale to nebyla pravda. Fakt je, že WARS hodně pro svangaře udělal, aspoň pokud šlo o muziku. To Kolo hudebního štěstí byla fakt velká vymoženost.

To je hrůza, vy ani nevíte, co bylo Kolo hudebního štěstí! Stálo za sušenkou, mezi lavicema pořadatelského a ředitelského sboru. Připomínalo stroboskopický kotouč, ale hodně složitý, a na těch štráfech, co šly od obvodu ke středu, byly zapsané hity. Ředitel ho roztočil a podle toho, kolik lidí zrovna koukalo na video a jak stály sázky, kolo měnilo rychlost, laserovej paprsek četl záznam a hlavně, melodie se měnila, takže nikdo už nemohl dopředu kalkulovat s pohybovým diagramem. Škoda že pár chlapů to muselo odnést životem, než zavedli Kolo hudebního štěstí, a největší škoda byla toho Spassoliniho, který byl skoro taková jednička jako Grapo, i když byl původem Talián.

Tak jsem začal jezdit pro Grapa. Nebyl to život jako v medu. Po každým zápasu fanoušci oblehli rezidenci na dva tři dny, a kdybysme chtěli vyjet, naše gorily by nám musely prostřílet cestu kulometem. Grapo dokonce uvažoval o tom, že si nechá vykopat tunel, aby mohl ven, kdy se mu zachce, jenže pak to pustil z hlavy, protože někdo by tajemství tunelu tak jako tak prodal a Grapo by na tom byl stejně jako dřív, až na to, že by byl lehčí o spoustu peněz, co by stál ten tunel. Ale i v mrtvý sezoně, když se nezápasilo, hlídkovalo před bránou pár desítek fandů.

Každá cesta autem byla pekelná. Sotva lidi zblejskli náš rolls royce s růžovou karoserií posetou stříbrnýma hvězdama, hrnuli se k nám, mávali, házeli květiny, ale taky kameny a láh-

ve, a pokaždý se našel nějaký pošuk a slíknul se do naha anebo vytáh pistolí a střílel na nás a to vážně nechápu, proč to dělal, protože atentáty už dávno přestaly lidi bavit a video si jich nevšímalo. Někdy byl Grapo z toho fakt nervózní a stěžoval si na to panu Langeyovi, našemu manažerovi. Že prej rezidenci prodá a koupí si apartmá v hotelu Plaza a že bude jezdit v obyčejném cadillaku.

„Tohle nemůžeš udělat, Grapo,“ říkal mu pan Langey.

„Se svejma prachama si můžu dělat, co chci, třeba je naházet do hajzlu!“

„Tohleto udělej, to bude fajn,“ zaradoval se pan Langey, „ale napřed o tom dej vědět panu Longovi.“ To byl Harperův tiskový tajemník. „Lidi baví, když hvězda dělá divný věci, třeba když háže prachy do hajzlu. To bude senzace. Jenže když se přestěhuješ do hotelu a prodáš růžového rollse, každý si řekne, že to s tebou jde s kopce a že jsi odbytý.“

„Hovno,“ řekl Grapo. „Jsem v lepší formě než kdykoli předtím a vy to dobře víte!“

„Vím,“ usmál se pan Langey. „Proto buď hodný a nech si svého rolls royce a svou rezidenci, tři sta let starou zahradu a armádu pistolníků. Patří to k řemeslu, chlapče. Hvězda první velikosti má k veřejnosti jisté povinnosti.“

Jenže Grapo dělal pořád panu Langeyovi starosti. Byl fakt vodvaz. Nikdo nikdy nevěděl najisto, co Grapo provede. S tím rolls roycem měl pan Langey samozřejmě pravdu. Lidi chtěli mít svou hvězdu v růžovém bouráku. Grapa prostě žrali. Však taky při každém zápase stály sázky v poměru sto osmačtyřicet k jedné a stačilo, aby divák doma u videa docela náhodou vsolil Grapovi slupku uprděných tří set volt a už kapsoval dobrých sto padesát tisíc dolarů! Právě kvůli poměru sto osmačtyřicet k jedné čumělo na video někdy i přes sto milionů sázejících diváků! Nehrající čumily nepočítám, ale pan Harper a ostatní sponzoři ano, protože jim šlo o to, aby všechny ty stovky milionů lidí žraly Harperovy sušenky a zapíjeli je čajem MASCULINE FORCE.

No a pak přišla ta nešťastná sobota, kdy svangoval Andy Nepeta, prvotřídní svangař, který dělal Grapovi vrásky, poněvadž by jednoho dne mohl být lepší než on, ale Grapo ho měl

stejně rád, protože byl vodvaz a kamarádství mu bylo přednější než sláva a prachy.

Nepeta byl Indián, prej Apač, a povídalo se o něm, že je hodně rytmicky založený. Jeho manažer ho objevil jako strip-týzového tanečníka v Las Vegas, kde večer tancoval a v noci dělal gigola těm třicetiletým ježibabám, co jich je Las Vegas plný. Andymu naštěstí nebylo ještě celých dvanáct let, takže na hormonový bobule nebylo pozdě a za rok se z něho stala ohromná figura, skoro taková jako Grapo Wolinski. Je pravda, že Andy byl hudebně a tanečně lepší než Grapo, jenže co je to platný, sázelo se na něho nejvýš sedmaosmdesát ku jedný, kdežto Grapo, jak už jsem řekl, se počítal až sto osmačtyřicet k jedný a nikdy nešel pod sto dvacet.

Nepeta přitancoval na sušenku a hlasatel se napil čaje MASCULINE FORCE a vzrušeně oznámil, že sázky stouply na třiadevadesát k jedné, hodně že sází Hongkong a Japonsko a že se čeká na severní Afriku, protože dnes večer, vážení přátelé, by Andy Nepeta mohl překonat pohádkovou hranici sto k jedné a zaútočit na dosud neotřesitelné postavení Grapa Wolinskiego, který ovšem nespí na vavřínech, nýbrž trénuje a posilňuje se sušenkama HARPER.

Do toho vpadl advokát WARSU a že prý světla jsou moc nízko a svítí Andymu do očí, „můj mandant hraje o život, pánové“, a kravál zatím pokračoval, šéf přenosu hrozil zrušením smlouvy a přerušением přenosu, nakonec to usmlouvali, osvětlovač stáhl reostaty a advokát vyndal z kapsy luxmetr a měřil světlo, aby všichni viděli, že se nedá opít rohlíkem a že je velký fík.

Nepeta zatím stál uprostřed sušenky, tedy – stál. Připomínal kapku vody na rozpálený kovový desce. Kůže mu svítila potem a byla radost se na něho podívat, měl na sobě jen plavky, hrome, to byl chlap, na nohou měl tenisky, on jediný svangoval obutý, kdežto všichni ostatní pracovali naboso.

Šéf přenosu roztočil Hudební kolo štěstí, zvedl ruku a technik v té maličké kabině u stropu se dotkl senzoru velikosti tabletky aspirinu a už to jelo.

Na první sekundě hodně záleželo, protože všichni koumáci chtěli využít přechodu z klidu, to se svangař poprvé pořádně

pohne, a šoupli svoji pecku. Naložili na sušenku osmdesát milionů volt, a kdyby Nepeta byl nějaký začátečník, v tu ránu by se vypařil. Jenže začátečníky na takovou sušenku nepouštěli. Odbývali si učení mučení v kočovných boudách, kde pecky dávali jen platící diváci, co byli u toho, a svangař mohl nakoupit leda nějakých pět stovek a to ještě musel být dost velký pako. Andy Nepeta ale vůbec nebyl pako a ty miliony volt se vzájemně potloukly. Samozřejmě, jiskřilo to a Andymu se naježily vlasy, ale to patřilo k věci a při svangování každému vlasy stály jako hřebíky, jenom Grapovi ne, měl je kudrnatý a navíc byl vodvaz a jednička. V té první palbě už se našli první výherci a v koutku obrazovky skákaly cifry a jména, deset tisíc dolarů, patnáct, pět, to podle toho, kolik kdo vsadil a jak byl rychlý a kolik koumáků se na jeho pecku nalepilo.

Hudební kolo štěstí se točilo tak rychle, jak jsem ještě neviděl při jiném svangování než Grapově. Šéf přenosu byl z toho celý tumpachový, běhal od jednoho frňousa k druhému a pil pořád čaj MASCULINE FORCE z reklamního šálku a cpal se sušenkami a vždycky držel krabici nápisem ke kameře.

Muzika byla pěkná, poslední hity, na které nikdo ještě neměl pohybový diagram pro kalkulačku, takže by se nic nebylo stalo ani bez Hudebního kola štěstí. Andy Nepeta byl fakt nejlepší tanečník, každá ženská musela šílet, když ho viděla v těch plavečkách, dokonce i holky, které jsme měli doma v rezidenci, řvaly a škrábaly si obličej, jedna upadla na zem a mlátila ksichtem do podlahy, že jsem ji musel nakopnout. Andy byl ve formě, to je fakt, a vůbec jsem se nedivil, že sázky přelezly stovku k jedny, všichni jsme z toho byli pryč a Grapo začal svangovat jen tak, na podlaze před videem, a řval:

„Pusťte mě tam, já toho rudocha vyboduju, ten válí, bože, ten válí, já ho zabiju!“

Pan Langey u toho byl taky a mračil se. Ten jediný se nenechal strhnout a jenom dupal nožkou v hnědobílé botce a cvrknal do rytmu párátkem, ovšem ten se nepočítá, protože to byl starý prdola a táhlo mu na třicítku. Kouknul vpravo a mrknul na gorily, aby Grapa uklidnily, kdyby ho to moc vzalo, protože by to byl skandál, kdyby v ajfru Grapo holce třeba

přerazil páteř jenom proto, že se jí líbí svangování Andyho Nepety. Gorily se mračily, protože Grapo měl úžasnou sílu a ani pro gorilu to nebyla snadná práce zvládnout prvotřídního svangaře, zvláště když pan Langey zakázal hmaty, který by Grapa mohly poranit, a jiný na něho neplatily.

Centrum zapnulo okruhy severní Afriky a na tabulce se objevila fantastická cifra sto čtyřicet k jedné, a to už byly, pane, sakra prachy.

„Teď už to nahoru nepůjde,“ řekl pan Langey klidně, „spíš to začne klesat.“

Taky jo. Sotva dořekl, tabulka se změnila a ukázala sto třicet osm, pak sto třicet šest. Podívaná zřejmě už některý lidi omrzela, nebo už prosázeli moc. Když řeknu některý, myslím tím miliony, protože všechno, co se týká špičkového svangu, se pohybuje v oblasti sedmimístných čísel.

Najednou Grapo zařval, skočil k videu a mlátil do něho pěstma. Nevěděli jsme, co se stalo, Grapo nám zakrýval video žádama, ale vedle v místnosti běželo další video, a když jsme k němu doběhli, spatřili jsme černou díru uprostřed sušenky, hlasatelovi se třásl hlas a zrovna říkal, že Andy Nepeta zakolísal ve čtvrté minutě osmadvacáté sekundě šesté desetiny sekundy a narazil do energetické stěny o síle pětadvaceti milionů voltů a vypařil se. Šťastný výherce sumy převyšující devět milionů dolarů je slečna Lilian Bettsonová z Denveru.

Na videu ukazovali zpomalené retro Andyho osudného skoku, byl to obtížný Rockymountův obrat, otočka ve výskoku s protiběžným střihem paží. Grapo ho cvičil měsíce, než se ho pořádně naučil, a já svangování nechal ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že na Rockymountův obrat prostě nemám. Diváci v hale mohli vidět jen to, že Andy najednou zmizel a místo něho se na sušence objevila díra a smrdělo to, jenže my viděli na zpomaleném retru, jak Andyho postavu zahalila bleděmodrá aura, Andy si vůbec neuvědomoval, že se něco děje, strnule se usmíval a oči měl plné Rockymountova obratu, věřte mi, že tahle otočka dá zahulit i machrovi, jako je Grapo. Pohybově je nevypočitatelná a jenom blázen by sázel pecku v téhle chvíli, to ví každý, i ten, kdo zná svang z rychlíku, při

Rockymountově obratu je svangař nejbezpečnější, takže, kručínál, jak se to mohlo stát?

Na obrazovce se v pravém horním rohu objevil čtvereček, rychle rostl, až zaplnil čtvrtinu, na zbývajících třech čtvrtinách plochy pomalu běželo retro a Nepeta umíral, ve čtverečku se usmívala dívka.

Tak tohle je Lilian Bettsonová z Denveru.

Dneska bych ji bral, ale tenkrát byla moc stará, měla nějakých devatenáct dvacet let. Smála se na celé kolo, až se jí třásly kudrlinky á la Grapo Wolinski.

„Devět milionů... devět milionů...“ a přivírala oči, slastně, jako při milování.

Dívali jsme se, jak ta pekelná energie stravuje Andyho Nepetu. Zdálo se, že průhledný lis ho tiskne, ale netekla krev. Andy černal a mizel, v sušence rostla díra a nad ní visel sloup černého dýmu, a protože retro šlo zpomaleně, dým se nehýbal a zachovával tvar svangařova těla při Rockymountově obratu.

„Co budete s výhrou dělat?“ ptal se reportér. Lilian se rozesmála.

„Ach bože... koupím si tááákovouhle horu Harperových sušenek, v ní si nechám vykutat jeskyni, kolem bude moře čaje MASCULINE FORCE a já v té jeskyni...“

Žvatlala dál, podle scénáře, který narychlo splichtil Harperův tiskový, pan Longo. Museli sebou chlapci sakra hodit, aby jí ho včas dopravili do bytu.

Grapo ke mně přiběhl a popadl mě za ruku. Pan Langey kolem něho skákal jako pumprdlík. Grapo byl doslova bez sebe a šel z něho strach.

„Pojď se mnou,“ povídá Grapo a odtáhnul mě do tělocvičny, kde stála zrovna taková sušenka, na jaké před chvilkou nějaká Lilian Bettsonová z Denveru spálila druhého nejlepšího svangaře světa.

Posadil mě k sázkovému manipulátoru, spustil muziku a začal svangovat. Nešlo mu to zrovna nejlíp, ale mával na mě a křičel: „Marku, do toho a nešetři mě!“

Stáhnul jsem tah na dvě stě volt a spustil program. Pecky šily do sušenky, jako když se v červenci protrhne nebe a lidi utíkají v lijáku od bazénů a zapomenou na přenosný videa a Učítýlky-

mučičtýlky a sexačky a podobný elektronický krámy a mažou pryč schovat se někam pod střechem, kde se prodává grog. Grapo samozřejmě na sušence zůstal, každý svangař zůstane a ještě nikdy se nestalo, aby některý ztratil hlavu a utekl.

Lidi, já svangařem byl, a že jsem toho nechal, neznamena, že mě můžete považovat za máslo. Nějakou tu Municipal Hall v Jižním Balíkově bych vám naplnil ještě dnes a jistě by se našlo pět tisíc lidí, který by se na mě přišli podívat, tím spíš, kdyby na plakátu bylo napsáno, že jsem začínal s Grapem Wolinskim. Svangu tedy rozumím a sázkama bych si vydělal balík. Proč jsem nikdy nesázel? Protože mi to bylo blbý a protože jsem moc dobře věděl, jak s člověkem zacvičí taková třisetvoltová pecka. Jenže tenkrát, když Grapo stál na cvičný sušence, jsem se do toho položil a šel jsem po něm tvrdě. Tah byl za chvíli až na doraz, a kdybych Grapa chytil, přerazil bych ho vejplů a dost možná, že v jeden den by svang přišel o dva velikány, o jednoho při přenosu a o druhého při tréninku.

Obsadil jsem kouty a taky uzlové body. Potom jsem jezdil páčkou, hodně zle. Dal jsem do toho zkušenost a znalosti fyzikálních zákonitostí svangu, protože svangař je vlastně taky hmota, ačkoli vypadá jako člověk a dovede se smát a čuchat ke kytkám a brečet, když si vzpomene na mámu, kterou neviděl, co ho vzali do učáku, a dneska už si ani pořádně nepamatuje, jak vypadala. Svangař váží tolik a tolik, a když skočí, je to taková a taková setrvačnost, krátce a dobře, já to všechno znal, a když jsem do toho ještě dal intuici, takový to tušení, šel jsem po Grapovi, jak už jsem řek, hodně zle. Však taky jich ode mě hodně nakoupil, všiml jsem si, jak se kroutí, a kdybych seděl u videa a sázel, nasbíral bych za tu dobu možná i půl milionu a večer by se už o mně mluvilo ve sportovních zprávách a nějaký chytrák by se zase dal slyšet, že by se svang měl zakázat z humanitních důvodů.

Jenže furt to nebyl ten pytel, co na Andyho hodila Lilian Bettsonová z Denveru.

Na našem simulátoru se dal nastavit taky pěkně velký pytel a já se o to fakticky pokoušel, jenže Grapo byl jednička a všem nástrahám unikal, i když nebyl ve své kůži a výkonem byl hodně pod tím, co před chvílí předváděl Andy Nepeta.

Chápete to?

Já byl profesionál a pomáhala mi elektronika Texas Instruments a Grapo jel na třicet procent formy a stejně jsem nebyl s to ho vosolit, a to si, prosím pěkně, netroufl na Rockymountův obrat!

Mrknul, abych přestal. Já vypnul simulátor a on si sednul na sušenku a dejchal, že byla krev cítit až ke mně.

„To není možný,“ sípal, „buď to byla ta nejvšivější náhoda, nebo je v tom nějaká sviňárna.“

„Co tím naznačujete, pane Wolinski?“ zeptal se ho pan Langey, který přišel do tělocvičny a díval se, jak spolu cvičíme.

„Bude v tom nějaký podraz,“ odpověděl Grapo. „Jako tenkrát, když lidi začali kupovat ty programy do kalkulaček a počítali pohybový diagramy muziky a vosolili toho Taliána Spassoliniho.“

Pan Langey pozorně naslouchal a potom řekl tiše:

„Jenže dnes máme Kolo hudebního štěstí. Nikdo nedokáže předem odhadnout doprovodnou hudbu. Manipulace je vyloučena.“

„Tak je v tom nějaká jiná hajzlovina!“

„Máte nějaké konkrétní podezření, pane Wolinski? Chcete podat trestní oznámení na slečnu Bettsonovou?“

Grapa něco podobného nenapadlo, ale když to pan Langey tak pěkně řekl, chytil se toho a byl celý žhavý a chtěl zavolat řediteli FBI a ministroví spravedlnosti a bůhví komu ještě.

Nakonec se pan Langey spojil s Rowderovou detektivní kanceláří a dohodl s panem Rowderem, aby oťukl Lilian Bettsonovou a zjistil, co je to vlastně zač, než by Grapo chtěl rozbalit pátrání po oficiální linii, protože to milé děvče je teď v pěkném balíku a nejlepší advokáti se za ni postaví, třeba zadarmo, už kvůli reklamě.

Protože to nám bylo jasný, že Lilian Bettsonová se v tomhle týdnu stane miláčkem světa.

A skutečně. Ještě ten večer jsme Lilian uviděli na videu znovu. Povídala o Harperových sušenkách dobře dvacet minut a to byl ohromně dlouhý vysílací čas, když uvážíte, že kandidáti prezidentského úřadu dostávají v předvečer voleb po

čtvrthodince. Ale druhý den se na videu jenom kmitla a třetí den se po milé Lilian Bettsonové slehla zem.

Čučeli jsme na video celý večer. Grapo povídal:

„Tomuhle rozumím ještě míň než jejímu triku s Rocky-mountovým obratem. Co dělaj reportéři? Kde je rozhovor s její maminou? Proč rozvážný tatínek starý Bettson nekývá hlavou a neplácá o Harperových sušenkách, jako že je to základ stravy slečny dcery? Kam se schovaly spolužačky z učáku, proč nebrečej, že my krávy nežraly víc těch podělanejch sušenek?“

Vstal a mlátil pěstí do obrazovky.

„Kde všichni jste, hajzlové?“

Pan Langey zatím už mačkal ty puntíky na telefonu. Když se ozval ředitel společnosti CBS, předal sluchátko Grapovi.

Nic kloudného jsme se nedověděli. Ředitel CBS řekl:

„Naši diváci nemají o Lilian Bettsonovou zájem.“

Ředitel NBC a šéfové tří dalších společností řekli totéž v modrém.

„Nemají zájem?“ ptal se Grapo sarkasticky. „Lidi si nepovídaj o ničem jiném.“

„Někdo holt nechce, aby se veřejnost dověděla pravdu,“ řekl jsem a díval jsem se panu Langeymu do očí. Neuhnul a odpověděl docela klidně otázkou.

„Kdo myslíte, že by to mohl být, pane Fostere?“

„Kdo jinej než ten všivák tiskovej Longo!“

„Doporučuji vám, abyste tiskového tajemníka pana Harpera vynechal ze svých úvah,“ odsekl pan Langey ledově, jenže vodvaz Grapo Wolinski se toho chytil a už se sápal po telefonu. Pan Langey mu chtěl aparát vyrvat, jenže taková třicetiletá zřícenína se nemůže rovnat s perfektním svangařem, Grapo jen udělal takhle rukou a pan Langey už seděl v koutě a držel se za tvář a mrskal nožkama v těch svých botách hnědobílé kombinace.

Netrvalo dlouho a zuřivý Grapo Wolinski se prokousal ochrannými bariérami sekretářek a tajemníků a dostal pana Longa k telefonu. Tiskový tajemník ho trpělivě vyslechl a pak řekl:

„Nejste tedy troglodyt, za jakého vás má týdeník TIME. Máte pravdu. Společnost Harper skutečně nemá zájem na publicitě slečny Lilian Bettsonové.“

„Proč, krucinál?“

„Oblak kouře ze spáleného muže nad nápísem HARPER nepřispívá k dobrému obrazu naší firmy. Pokud jde o samotnou slečnu Bettsonovou, můžete ji žalovat podle libosti. Je to vaše právo, Wolinski, a pokud je vaše podezření podložené fakty, je to dokonce vaše občanská povinnost!“

Poslouchal jsem ho na paralelce a mráz mi běhal po zádech. To je hrůza, jaký sebevědomí dodá chlapíkovi balík prachů, ale opravdový balík, ne těch pár uprděných milionů, na kterých jsme seděli my!

Grapo seknul sluchátkem o vidlici. Vrtěl hlavou, jako by nevěřil vlastním uším. Pak řekl:

„Ten hajzl! Přej že oblak kouře by pošpinil jméno Harper. Proč tedy Harper financuje svang? Proč tancujeme na sušenec jako volové? Proč ty miliony lidí koukaj jednou za tři měsíce na svangovej přenos? Jenom kvůli tomu oblaku kouře, kvůli ničemu jinému! Každý doufá, že se to dnes večer stane, a nic jinýho ho nezajímá. A když se konečně dočkali svýho, pan Harper zatípne publicitu!“

„Pozor na ústa,“ varoval ho pan Langey. To už vstal a kolem levého oka se mu začalo modrat pěkné jojo.

„Ty si taky polib prdel,“ odpověděl mu Grapo. Byl to vážně vodvaz. „Počkám, s čím přijde Rowder, a pak to rozjedu, že se z toho Harper zcvokne.“

Pan Langey ale taky seděl na tom samém balíku peněz jako pan Longo a nějaké to hrubé slůvko ho nerozházelo, kdežto Grapo Wolinski tu stál nahý jako opice, pokud jde o prachy a moc.

Všiml jsem si, že pan Langey je skutečný sekáč i s jojem na oku a i když dostal nakládačku, nemusel si rovnat sako a vrtět takhle kalhotama sem a tam. Ty hadry mu prostě seděly, v tom to je, a hadry, jak jsem se přesvědčil v poslední době, seděj jenom skutečným balíkářům.

„Pan Harper mě platí za to, abych dbal vašich zájmů, pane Wolinski. Po všech stránkách, tréninkové, finanční i právní. Jsem váš manažer. Kdybych vás teď nevaroval, zpronevěřil bych se povinností. Já vás tedy varuji, pane Wolinski. Dejte ruce pryč od toho případu a věnujte se tréninku. Za tři měsíce vás čeká přenos ve Filadelfii.“

Co myslíte, že mu ten vodvaz Grapo odpověděl?

„Jdi se vycpat,“ to mu řekl.

Nic víc. Pan Langey ani nemrkl, sebral si pár papírů do krokodýlový aktovky, vlezl i s aktovkou do morgana a odjel. Všechny svoje osobní věci nechal v Grapově rezidenci, kartáček na zuby i Učítýlka-mučítýlka a přepychovou sexačku, celou v kůži, chromový oceli a mahagonu.

Co budu dlouho vykládat. Detektiv Rowder nás nepotěšil. Lilian Bettsonová zmizela. Je možný, to povídal, že ta holka byla jenom nastrčená figura pod falešným jménem. V Denveru žije v tuhle chvíli šestapadesát Lilian Bettsonovejch a tisíce dalších v ostatních městech Států. To ale není všechno. Desetitisíce holek se přejmenovaly na Lilian Bettsonovou a každá vykládá, že zrovna vona je Ta, Co Spálila Nepetu.

„Takhle to vypadá, Wolinski,“ prohlásil Rowder nakonec. Přišel do rezidence osobně a nechal se při tom dokonce i fotografovat. „Tu pravou holku nakonec najdeme, ať se jmenuje, jak chce, živou, nebo mrtvou. Jenže to bude stát moře peněz a spoustu času a práce.“

„Jděte do toho, pane Rowder. Ať na to třeba prasknou všechny moje prachy. Andyho Nepetu jsem měl rád, a jestli ho někdo vosolil nějakým trikem, chci mu to dát sežrat.“

Rowder vypadal na slušnýho chlapa. Byl už starší pán, měl nejmíň dvacet, možná dvaadvacet let. Začal z ničeho a teď šéfoval největší detektivní kanceláři Východního pobřeží, armádě voček, celkem deset tisíc maníků. Fyzicky na tom byl bezva. Nejvíc se mi na něm líbilo, že měl takovou tu jemnou pleť jako slupku od broskve a nerostly mu vousy, jenom trochu, skoro nic. Jakmile chlapovi začnou růst vousy, je odbytej.

Horší bylo, že WARS se proti nám postavil. Advokát, co byl tenkrát u přenosu, přísahal před komisí, že všechno bylo v pořádku a že Wolinski je buď cvok, nebo podplacenej. Grapo dal spoustu rozhovorů, jenže zajímaly se o něho jenom takový ty plátky pro prďoly, jako je New York Times, Wall Street Journal, Time a Newsweek, kdežto video a komiksový plastinoviny, co maj opravdu nějaký vliv na lidi, dělaly, že o Grapovi Wolinskim nic nevědí. Plácali jsme se v tom všem tři měsíce a pak

v Houstonu vystoupil Ralph Bakshi, úplně nová hvězda svangu, která šla nahoru po smrti Andyho Nepety.

Koukali jsme na video, Grapo byl vážný, fakticky hodně zestárnul za ten čtvrtrok, ačkoli nepřestal trénovat.

„Dávej bacha, Marku,“ řekl mi, „jakmile sázky dostoupěj nejvyšš, Bakshi shoří jako papírovej čert.“

Nebyl špatnej ten Bakshi, vážně nebyl, a už jsem si myslel, že sleze ze sušenky se zdravou kůží, když vtom hlasatel oznámil, že se připojily východoasijské okruhy, sázky že stojí sto pětadesát k jedné, a pak to křachlo a z nové hvězdy svangu zbyla jen díra na sušence a sloup kouře nad tou dírou.

Grapo Wolinski ani nepočkal na zpomalený retro, jenom mi řekl: „Dávej bacha, kdo kapsoval tentokrát,“ vstal a šel telefonovat několika lidem, Harperovi, šéfovi WARSU, do NBC a do několika dalších míst a věřte mi, že to bylo příjemný poslouchání, aspoň pro mě, protože tolik pěkných sprostáren jsem neslyšel nikdy předtím a už asi neuslyším. Zvláštní bylo, že žádný z těch hlavounů Grapovi nesehnul sluchátkem, ani pan Harper ne. To už byl vítěz ve videu, pěkná holka, černá jak se patří, pokud jde o vlasy, jinak běloška, to se ví. Jmenovala se Kelly Spiridiová a vykládala, že za těch dvanáct milionů koupí tatínkovi slepičí farmu a sama si nenechá nic, akorát že si splní dětský přání a koupí si takovou tu kybo-pannu, jak leze po čtyřech jako miminko a mele pantem a v noci brečí a podobně.

Čumím na ni a říkám si, krucinál, tuhle babu já bych měl znát, určitě jsem ji někde viděl, jenže kde?

Pak mi došlo, že ji znám z učáku a že jsme si to spolu párkrát rozdali, samosebou při těch davovkách, co se v učákách všude praktikujou.

Situace dostala správnou vrtuli.

Panu Rowderovi jsme neprozradili, že Kelly znám z učáku, a pátrání jsem rozjel sám na vlastní pěst. Bakshiho smrt zapajtlovala WARSem, takže tam otočili kormidlo a dělali, že stojej na naší straně. Taky video přišlo k rozumu. NBC věnovala Grapovi pořad. Ve studiu jsme instalovali naši tréninkovou sušenku se simulátorem a předvedli jsme, jak se Grapo připravuje na Filadelfii a jak to do něho při tréninku šiju. Byl to bezva přenos, protože technici vymysleli nějaký trik a elek-

trický výboje najednou bylo vidět, takže každé sledoval, jak výboje přší z elektrody nad sušenkou, vzájemně se ruší a splétají do provazců stále silnějších, v každém bylo deset tisíc volt, jen tu a tam zůstal nad sušenkou provázek tenký jako tužka, Grapo se tu a tam o některý otřel a potom jsme viděli, jak se mu výboj rozlévá po těle, režisér to pustil zpomalenež znovu, maličké blesky lezly po kůži jako hadi, zakusovaly se do nervů a pórů v pleti, režisér to přiblížil a miliony diváků se dívaly, jak ti hadi žerou Grapovo maso, jenže Grapo nedbal a tančil dál, hadi mu zalezli do kůže a do svalů a do mozku a on se pořád smál, ty jeho dlouhé nohy se vznášely nad sušenkou a pak udělal perfektního Rockymounta a já stáhnul reostat na doraz a provazce zasvítily smrtí a Grapo mezi nima tančil s hlavou vztyčenou a leskly se mu zuby.

Nevím, jak to vypadalo v bytech diváků, ale ve studiu všichni řvali nadšením, padali si kolem krku a nebylo slyšet jiný slovo, než že tohle je nejsenzačnější pořad v dějinách videa.

Grapa posadili do křesla, pot z něho valil a smáčel tu hebkou srst na jeho hrudi, reportér mu kladl otázky, byl to slavný A. A. Doctor Smithson, Grapo se usmíval a radil divákům, jak mají sázet a jaké pecky a kam a v jakou chvíli, a vůbec, jak to zařídit, aby sázející divák uplet pytel a hodil svangařovi na hřbet třeba padesát milionů. Mluvil tiše a nějakou sprostárnu řekl, jen když to bylo nutné.

„Proč nám to vykládáte, Grapo,“ ptal se A. A. Doctor Smithson, „copak se nebojíte, že diváci vašich rad využijí ve Filadelfii?“

„Jestli se bojím?“ zeptal se Grapo a smál se jako pravej vodvaz. „Bojím, jenže já jsem nejlepší svangař a z každého pytle se dostanu.“

„Andy Nepeta si to taky myslel,“ namítl A. A. Doctor Smithson, „a Ralph Bakshi by jistě na sušenku nevstoupil, kdyby věděl, co ho tam čeká.“

V tu chvíli se Grapo přestal usmívat a tvrdě se podíval do videových kamer. Režisér najel na detail a lidi měli doma Grapa jako živého, plastického, lesklého potem.

„Viním Lilian Bettsonovou a Kelly Spiridiovou ze spoluúčasti na vědomé a předem připravené vraždě. Viním všechny, kdo do případu jsou zapleteni, ze spiknutí proti životu

občana Spojených států. Přisahám, že do filadelfského přenosu spiknutí odhalím, viníky předám spravedlnosti a vystoupím před diváky bez obav, a vyzývám je teď všechny, aby se nerozpakovali užít všeho, co jsem je dnes večer naučil.“

Byl to fakt fantastický večer. Ve studiu se všichni rozšoupli a kouře ze slámy tam bylo tolik, že i ty videové kamery z toho ztumpachověly. Přišla se na nás podívat Paula, ta nová zpěvačka. Bezva žába, ale na můj vkus moc mladá, protože je jí jenom něco přes deset. Slyšel jsem ji už párkrát, ale nevím, co ty mladý janci na ní viděj. Výslovnost má komickou. Ten evergreen, co určitě znáte, jak začíná „pocem ty máku, já si máknu“, zpívá „poem týmak, jásmák“ a uznáte, je to pakárna. Osobně byla ale příjemná a všichni tleskali, když si sedla Grapovi na klín, a měli radost, jak jí to jde dobře od ruky. Dokonce i programový ředitel NBC přišel osobně a slíbil, že půjde Grapovi na ruku a že mu přeje, aby v tom svinstvu udělal pořádek.

„Náko péjím díru!“ křičela do toho Paula a všichni se smáli. Starý Harper, toť se ví, zuřil.

Zakázal Grapovi používat nápisu HARPER na sušence a pohrozil všem videovým společnostem a obrázkovým novinám, že jim sebere reklamu, když se nepostavěj proti Grapovi. Burza se otrásla a Wall Street Journal přines úvodník o „sušenkové válce“. Jenže tenkrát padla šelma na šelmu. Sotva Harper odněkud stáhl reklamu, vklouzla tam nová společnost Bájo Bago s kripsama, novým pečivem, a všichni ho začali žrát a Paula nazpívala hit Bódeťti to Kájostálo, žral si málo Bájo Bago. Netrvalo dlouho a Harper byl odrovnanej, iniciála BB kryla stěny domů, svítila na nebi a pableskovala na mořském dnu, Grapo Wolinski trénoval a já našel Kelly Spiridiovou.

Bylo to tak: Kelly Spiridiová našla mě.

Probudila mě telefonem ve tři ráno.

„Ahojka Marku, tady je Kelly.“

Nenapadlo mě, že je to zrovna ta samá Kelly, co ji hledám. Mohl jsem se potřhat, jak jsem rozhazoval všude sítě a prachy, abych ji našel, a najednou ona sama volá a že prej ahojka. Tak tedy ahojka, co by ne.

„Ty prej hledáš mě a taky Lilian Bettsonovou.“

„Jo,“ řekl jsem. Nic chytřejšího mě ve tři ráno nenapadlo.

„Lilian je mrtvá. Zabili ji. A já mám strach, Marku!“

„Odkud voláš?“

„Diamond Mansion znáš?“

Měl jsem pocit, jako bych stál na sušence a koupil tu samou pecku, co spálila Nepetu. Diamond Mansion je ta nuzná chýška, ve které bydlí Harper.

„Co tam děláš?“

„Blbečka starýmu Harperovi. Končím... už musím. Přijed', Marku, hned!“

Zavěsila rychle, možná ji někdo nacytal.

Probudil jsem Grapa a naše gorily, natáhli jsme slupky jen tak na holý těla, bouchači se vycpali práskačkama a za chvíli si to ulicema hasil náš rolls, stříbrné hvězdy mu svítily odleskem neonů, lokály měly ještě otevřeno a z tančírny jsme slyšeli Paulu, jak zpívá „Bódeťti to Kájostálo, žral si málo Bájó Bago“, ona už ta holka frčela, jak se patří.

„Ta Paula mi už jde na nervy,“ povídám, abych něco řekl.

„Mě víc rozčiluje to mango jango,“ povídá jedna gorila. „Začíná frčet. Ty blázni tomu ovšem říkaj mango jángo.“

„Jaký blázni?“

„No všichni, co poslouchaj Pauliny písničky a cpou do sebe Bájó Bago.“

„Ale,“ řekl druhý strážce, „kašlete na to. Paulu žerou jenom ty mladší ročníky kolem deseti. Usmrkaný děti.“

„Co je to mango jango?“ zeptal jsem se. Nebudete tomu věřit, ale já to tenkrát fakticky nevěděl.

„Úplná prasečina,“ ozval se Grapo Wolinski. „Vymysleli to v New Orleansu. Pódium a na něm les ocelovejch břevn, ostrejch jako břitva, a všechny v rotaci. Obecnstvo má podobný škatulky, jako při svangu, a hejbe páčkama a podle toho ty břevna rotujou a jezděj sem a tam. A mezi tím lítá chlap na kolečkovejch bruslích a musí se dostat k takovejmu světlům, který se střídavě rozsvěcej, podle toho, jak obecnstvo chce. Žlutý světlo je mango a červený jango a podle nich se ta pakárna jmenuje. Pár maníků už v tom zůstalo viset. Břevna je rozsekaly na salámový plátky.“

„Fuj tajksl,“ řekl jsem. „Že se na takovou surovost může někdo koukat.“

„Prej za tím stojí Bájo Bago,“ podotkl Grapo Wolinski a tvářil se divně. Jedna blbá gorila řekla:

„Měl by ses učit jezdit na bruslích, Grapo.“ To samo sebou Grapa jak se patří nadzvedlo a kdoví, co by se bylo stalo, jenže to už jsme dojeli k Diamond Mansion a já šláp na brzdu a povídám, jsme tu, panstvo, co bude dál?

„To je správná otázka,“ odpověděl mi Grapo. „Mně se to nechce líbit. Cejtím za tím boudu. Něco vám povím. Mám tušáka, že za těma vraždama stojí pan Harper. Přemejšším o tom od první chvíle, a jakmile zavolala ta holka, jsem si tím jistej.“

„Vlítneš na něho a zbydou z něj čtyry malí do cirkusu,“ navrhla ta hloupá gorila, co před chvílí málem dostala pár facek za blbý řeči o kolečkovéjch bruslích a mangu jangu.

Diamond Mansion vypadal jako takovej ten dům, ze kterýho všichni odešli, anebo ještě nepřišli. Byl zbytečně veliký na to, že se v něm nic nedělo, a koukal přes kamennou zeď jako nějaká pevnost nebo hora, nebo co.

„Hovno,“ řekl Grapo Wolinski po krátkém uvažování. „Jestli je to bouda, padli bysme akorát do těch sraček, co je pro nás pan Harper přichystal.“

„Máme se teda vypakovat jenom kvůli tomu, že to tu smrdí? Nevím jak tobě, ale mně bylo jasný hned zkraje, že vejlet do Diamond Mansion nebude procházka růžovým sadem,“ řekl jsem.

„Moc kecáš a málo píšeš domů,“ odbyl mě Grapo. Měl něco za lubem, ale nedokázal jsem uhadnout, co vlastně. To podotýkám na adresu těch, co teď maj plno řečí o svangařích, že to byli blbečkové. Grapo byl vodvaz, ale taky koumák k pohledání!

„Ta holka volala tobě, Marku. Je teda normální, že za ní půjdeš do Diamond Mansion ty.“

„Sám? Nejsi takle náhodou závada? Harper mě sežere k večeri.“

„Vyříd' mu, že mu přeju dobrou chuť,“ řekl Grapo.

Nechtělo se mi vylézt z rollsu, to mi můžete věřit. V takový rollsu je to pěkný jako v pokojíčku, kdežto tam venku, tam to nemuselo dobře skončit. Jenže Grapo si vzal zase něco do hlavy a s tím se nedalo nic dělat.

Ve vratech byla škvíra a stačilo strčit a otevřely na mě hubu. Ohlídl jsem se. Rolls tam stál pěkně růžovej a hvězdičky na něm zářily a to noční nebe se začalo po něm opičít a nahodilo na sebe taky růžový kvádro, hlavně tam na východě, kde už se zřejmě do kopce sápal to starý upocený slunce. Natáhl jsem do sebe vzduch. Z parku byly cítit magnolie a odněkud smrad ze slámy, div se mi nezatočila hlava. Však taky hned za bránou byla vrátnice a tam na židli klímbal vrátnej nadupanej jako silážní jáma, hubu měl otevřenou a chrápal, až se sám z toho budil a kroutil se a mlaskal na sebe „ccct“, „cttt“, aby jako byl zticha a nerušil.

Vyпочodoval jsem po hlavní cestě a vtom se probudili ptáci a začali řvát jako zjednaný. Lekl jsem se příšerně, chtěl jsem vzít roha, ale ty ptáci se zřejmě probudili jen tak, že byli načasovaný, jak už ptáci bejvaj.

Řeknu vám, že to byl vejšlap za všechny drobný. Nikde ani živáčka, pokud nepočítám ten milion urvanéjch drozďáků a stehlíků, nebo co to tam v tý růžovějící tmě vlastně randálovalo. Na schodech do baráku seděl pistolník se samopalem u boku a taky byl zfetovanej, div to s ním netřískalo o zem. Líbilo se mi to asi jako prvníče důtky. Pan Harper není přece žádněj vošoust a nenechává se hlídat spícíma feťákama. Jestli tady někdo fetoval, tak jenom proto, že to pan Harper chtěl. Žádnou radost jsem z takovýho pomýšlení neměl. Vzpomněl jsem si na Grapa, a teprve teď mi došlo, že můj slavnej kamarád ze mě udělal obětního beránka, a div mi nebylo do breku. Měl jsem sto chutí se vrátit, jenže Grapo by na mě poslal ty svoje gorily a rozlil bych si to u něho a byl bych namydlenej. Jenže když půjdu dál, mám aspoň nějakou naději – snad.

Byla to tak snadná cesta, jak si dovedete představit. Div že na zemi nebyly šipky s nápisama TUDY, PROSÍM, jako když jdete někde v hotelu na hajzl. Mazal jsem chodbou, zleva zprava na mě civěly vysoké, bíle natřené dveře, s maličkejma mosaznejma klikama ve výšce brady. Nikdy nepochopím, proč se v drahých nóbľ domech kliky montujou buď hodně vysoko, nebo směšně nízko, ale nikdy ne normálně.

Jedny dveře byly otevřené a za nimi jsem našel schody do sklepa, osvětlené luminiscenčníma panelama. Jeden ten panel

smrděl a prskal a bylo jasné, že každou chvíli rupne. Krom těch zfetovanejších strážnejích to byl další důkaz úpadku Harperovy moci. Trochu mě to uklidnilo, protože jsem málem uvěřil, že se ti dva samopalníci mázli sami od sebe, bez Harperova příkazu.

Sotva jsem sešel dolů, ztuhnul jsem jako kokrhel v mrazáku, protože přede mnou se otevřela ohromná tělocvična se žlutou sušenkou uprostřed i s velkým Hudebním kolem štěstí. Dokonalá hala, o nic horší, než jakou mají ve Filadelfii.

Kelly Spiridiová ležela na sušence, přesněji řečeno na kraji sušenky, a v hrudi jí vězela kudla, velká, že by si s ní slon mohl holit tlamu.

Hrklo ve mně, ale ne tak moc, jak byste si mysleli. Já to čekal, věřte tomu, a byl bych překvapenější, kdyby tam chudák Kelly neležela. Jenže jak jsem na ni civěl, něco mi začalo harašit v hlavě.

Já totiž zamlada trochu zlobil a sem tam nějakou tu mrtvolu jsem viděl a musím přiznat, proč ne, stejně mi to nikdo nedokáže, že i osobně jsem párkrát udělal ten trik, kterým se živoušek změní na mrtvouška. Takže stran mrtvol mi nemusí nikdo nic vykládat. A ona taková mrtvola je zvláštní věc. Je hrozně nehezká a pak taky smrdí, protože když začne jít do tuhýho, ten živoušek, co bude z něho za chvíli mrtvoušek, se zpravidla podělá a všechno to po něm teče, však se zeptejte někoho, kdo se vyzná, ale on vám to stejně nejspíš nepoví, protože o takových věcech lidi neradi vyprávějí.

Jenže Kelly byla hezká mrtvola.

Jako namalovaná. Jako vyšitá. Jako uplácaná z formely.

Už jsem k ní chtěl jít, abych se podíval, jak to s ní vlastně je, když najednou se rozhučely nějaké stroje, chladicí agregáty nebo co, Hudební kolo štěstí se roztočilo a uprostřed sušenky se objevil Grapo Wolinski.

Vypadal tak málo živě jako Kelly Spiridiová mrtvě. Však taky to byla spíš karikatura, holografická napodobenina, plastický video-panák. Svangoval ale bezvadně a čím dál líp. Za mnou zazářilo rubínové světlo a hned mi bylo jasné, že to je laserový paprsek. Zapíchl se do Hudebního kola štěstí a hudba frčela a video-Grapo svangoval, jakoby-mrtvoly si nevšímal, zkrátka, byla to podívaná pro bohy.

„Stop! Zastavte to, povídám!“ zakřičel někdo a já poznal po hlase pana Langeye. „Wolinski nepřišel. Poslal šoféra.“

Do tělocvičny vpadnul pan Harper a láteřil, že bych se musel červenat a smrkat do kapesníku, kdybych ovšem byl slečinka z penzionátu.

„Co s ním uděláme?“ zeptal se pan Langey.

„Vykopeme ho ven, to s ním uděláme.“

„Domnívám se, pane Harpere...“ začal pan Langey opatrně, ale to už se k panu Harperovi připloužila taková pěkná kočka v župánku a zakňourala:

„Sliboval jsi pěknou zábavu, jenže tohle je otrava, medvídku!“

Poznal jsem Lilian Bettsonovou z Denveru. Kelly nemohla být daleko! Však taky Lilian, když si všimla té jakoby-mrtvolky, otevřela hubu a dala se do smíchu a prohlásila, že Kelly se zblázní, až to uvidí.

Mně to začalo být v té chvíli jasný. Měl jsem asi držet zobák, ale všechno se ve mně vařilo. Takže jsem začal zpívat:

„Nejlíp uděláte, když mě necháte vodkrouhnout, pane Harper, protože nejsem blbec a vidím, o co tu běží. Tohle je simulátor novy generace, jinak ať visím, a ten zasranej laser čte Hudební kolo štěstí, jako já dovedu přečíst cedulku na vagonu metra. To vy jste tímhle zařízením sejmul Andyho Nepetu a Ralpha Bakshiho. A teď si tady dáváte dohromady program pro Filadelfii? Tak je to!“

„Velmi správně, mladý muži,“ řekl pan Harper.

„Kdyby to viděl Grapo, udělal by vám tu kůlničku na dříví a vás by roztrhl jako křížalu!“

„Bezpochyby by se o to pokusil,“ přisvědčil pan Harper a Lilian se k němu přimáčkla bokem, abych viděl, že k tomu hlavounovi patří, a řekla důležitě:

„Však taky o to jde, makovečku připitomělý, o to jde, aby si tvůj Grapík pořádně a naposled zařádl.“

„Drž hubu, ty náno pitomá,“ obořil se na ni pan Harper. Pan Langey vzdychl.

„Slečno Lilian, vaše prostořekost...“

„Nechte ji, to je můj píseček,“ zavrčel nevlídně pan Harper. Mně v tu chvíli už hořely uši. Tak to je tedy! Ta svině Harper chtěl Grapa vyprovokovat ke skandálu, možná i k násilnosti. Grapo, ta hla-

va otevřená, to tušil a poslal mě dovnitř ne proto, že je podělanej. A taky věděl, že panu Harperovi na mně záleží jako na loňským sněhu a že mně se uvnitř Diamond Mansion nic nemůže stát!

„Zmiz,“ řekl mi pan Harper.

Stíkl jsem zuby, abych mu něco neřekl, otočil jsem se na podpatku a mazal jsem pryč. Na schodech jsem potkal Kelly Spiridiovou. Koukala se do zdi a prošla kolem mě, jako bych byl sněhulák určený pro export na Saharu.

Chodbama jsem šel rychle a venku už jsem běžel. U vratnice jsem se otočil a zařval jsem na fasádu, která se blýskala v čerstvě upečeným slunci:

„Teď to povím Grapovi a on s váma zatočí, že se z toho všichni poserete!“

Měl jsem radost a nejraději bych vylít k těm strnadům nahoru do koruny těch starých milionářských jilmů, abych si s nima zazpíval. Musel jsem ale za Grapem, abych mu to všechno začerstva vyklopil.

Jenže před bránou jsem zůstal stát jako lžíce v hrnci tejden starýho poridže: rolls byl v hajzlu a tím pádem taky Grapo Wolinski byl v hajzlu.

Potažmo i já, jak se brzo ukázalo.

Dvě hodiny to trvalo, než jsem se dostal do rezidence, a tam jsem našel nějaký cizí lidi a ti mě vyhodili se samozřejmostí služby vyhánějící mola z borzálína. Že prej dům změnil majitele, to povídali. Pěšky jsem došel k pumpě a servisman mě nechal telefonovat. Na agentuře mi řekli, že pan Wolinski vypověděl smlouvu a jede po vlastní parketě. V televizi mě nechtěli spojit ani s hasičema a já samozřejmě neznal kódy hlavounů, kteří o Grapovi mohli něco vědět. Číslo pana Rowdera jsem neměl. Už v té chvíli mi mohlo naskočit, co mi došlo až k večeru, po úmorném pátrání: že se totiž Grapo Wolinski ztratil i s růžovým rollsem a se všema hvězdama na kapotě.

Byl fuč a já ho musel najít, abych mu řekl, co na něho chystá pan Harper a jakou že pěknou mašinku si nechal instalovat ve sklepe svého Diamond Mansion.

Prodal jsem videohodinky a platinovej identifikační řetízek a taky sexačku, takže jsem měl dost prachů na dva měsíce pátrání.

Upnul jsem se na pana Rowdera, šéfa té detektivní agentury, co hledala Lilian Bettsonovou pro Grapa Wolinskiho. Půlka mý finanční rezervy padla na to, abych dostal pana Rowdera k telefonu. Vysypal jsem, co jsem věděl, a víte, co mi Rowder řekl? „Moje agentura nemá na vás žádný zájem.“

Tohle řekl a zavěsil.

V jednom baru dole ve městě jsem náhodou potkal novináře, reportéra. Znal jsem ho z dřívějších časů, sakra, vždyť ty dřívější časy frčely ještě před pěti dny! Zaplatil mi panáky a já mu celý večer vykládal, jak se to všechno semlelo, a prosil jsem ho div ne na kolenou, aby mi pomohl Grapa najít. Slíbil mi to a dali jsme si spicha na druhý večer.

Přišel včas, oni tihle novináři zpravidla chodí přesně, ale už z dálky jsem mu viděl na nose, že je zle.

„Přišel jsem, jenom že jsem ti to slíbil, Marku,“ povídá. „Jinak ti ale můžu říct, že mi můžeš bejt ukradenej.“

„Všechno je pravda, co jsem povídal, pane Alex!“

On se totiž jmenoval Alex, to jsem zapomněl říct.

„Grapo Wolinski vystoupí ve Filadelfii a splní smlouvu,“ řekl pomalu a zřetelně. „Neztratil se z parády. Jenom se na čas uklidil, aby ho lidi neotravovali, a trénuje. Byl jsem dokonce u Harpera. Vzal mě do sklepa. Sušenku tam má, co by ne, když je sponzor celého toho cirkusu, ale žádnou laserovou mašinu jsem tam neviděl a věř mi, že jsem si mohl oči vykoukat.“

„Nechal ji přestěhovat někam jinam!“ vykřikl jsem, až se lidi otáčeli. „Víte, kolik takových vil a rezidencí pan Harper má?“

„To je pohádka příliš složitá na moje gusto, Marku,“ řekl pan Alex a díval se na mne trochu smutně. „Je mi tě líto, kamaráde, ale podle toho, co jsem se dověděl, ztratil jsi u Grapa kredit. Ber to tak, jak to povídám. U Grapa jsi dohrál.“

Zaplatil mi ještě dvě rundy a nechal mě tam, u barpultu, ani se po mně neohlíd, když maširoval pryč.

To už jsem neměl skoro žádný prachy, rozfofroval jsem je zostra, ty úplatky a meziměstský telefony a všechny další skopičiny mě stály majlant. Za posledních pár švestek jsem se nechal odvézt k Daimond Mansion. Dělal jsem tam kravál u vrátnice, trochu jsem se porval a zkrátka a dobře, sebrali mě poldové a strčili do šatlavu pro potulku

a výtržnost. Soudce mi napařil dva měsíce až půl roku a já brečel, když ta strašná slova řek.

Jak se dostanu ke Grapovi Wolinskimu, abych ho varoval, když sedím v krimu?

O mě nejde, já se za půl roku dostanu ven, ale to už bude Grapo tři měsíce a nějaký ty drobný po smrti a nezbyde po něm ani prášíček, aby ho dali do urny. Ta Harperova mašina funguje fakt bezvadně, už jsme ji viděli dvakrát v akci.

Lidi, já sekal v kriminále dobrotu. Kluci by mě za to byli utloukli, ale vědělo se o mně, co jsem zač, až se to doneslo k hlavounovi vězeňský mafie a ten mi zprostředkoval pohovor s ředitelem toho kriminálu. Nemyslete si, dobrý lidi najdete všude.

Vyslechl pozorně, co jsem mu pověděl.

„Rejstřík máte zatím celkem čistý,“ řekl mi vlídně. „Chci vám pomoci. Pošlu vás do Filadelfie na ten přenos. Pojede s váma kurátor, ovšem. Koneckonců pohybuju se v zákonných mezích rozhodnutí soudu,“ dodal spíš pro sebe, asi aby uklidnil svůj svědomí. Bůhví, kde se roděj ředitelové kriminálů, ale svědomí s nima musí cvičit jako parní pumpa. Někdy.

Měsíc před přenosem se Grapo objevil ve videu. Div jsem neřval, když jsem ho měl v cele jako živýho, plastickýho, málem že se na něho dalo sáhnout.

„Svang není mrtev,“ řekl reportérovi. „Mango jango nebude mít dlouhé trvání. To je surová zábava, která působí na nejnižší pudy mladších diváckých vrstev. Ale to vám povídám, jakmile mládenečkové dostanou časem trochu rozumu, poleze jim ta řezničina krkem a ještě rádi se vrátí ke starému dobremu svangu. Abyste věděli, svang je umění a potřebuje inspiraci! Potřebuje ji svangař na sušence a taky divák doma v křesle, když sází pecky!“

Byl jsem z něho celý pryč.

Objevoval se ve zpravodajství videa často. Reportéři vykládali, že trénuje na tajném místě a je v životní formě. Při přenosu diváci spatří překvapení a bude to svang, jaký ještě nebyl.

Poslouchal jsem ty kydy a myslel jsem přitom na ten strašný laserový paprsek, olizující Hudební kolo štěstí, a na tu mašinu,

kteřá si udělala svého vlastního Grapo Wolinskiho a cvičí se zarputile, jak to dovede jenom elektronická mašina, aby ho v danou chvíli spálila a rozehnala atomy jeho těla do čtyř rohů sušenky.

Den před přenosem jsem fasoval civil a s kurátorem, byl to černocho, vazoun a jmenoval se Riff Moore, jsme se vypravili expresním vlakem do Filadelfie.

Měli jsme dobré vstupenky do přenosové haly, někam do prostředka střední tribuny. Přemluvil jsem kurátora Riffa Moorea, aby se mnou šel dozadu do šatny. Prskal, ale šel. Jenže šatnu hlídali úplně cizí bouchači, neznal jsem žádného z nich. Možná že bych je i přemluvil, ale Riff mě odtáhl a pohrozil mi, že se okamžitě vrátíme do krimu, když nezačnu sekat dobrotu. Bylo mi jasné, že s ním bude těžký pořízení.

Na nohách jsem měl centy, když jsme se vraceli do haly. Posadil jsem se a pohled jsem zavrtal do sušenky a přál bych si, abych mohl nějak přerušit spojení mezi Filadelfií a sklepem, kde teď sedí pan Harper u své mašinky, vidí jednu sušenku před sebou a druhou, tu naši, na svém videu. Pěkně po ruce má senzor, jistě ne větší než tabletku aspirinu, a jakmile se ho dotkne, Grapo Wolinski zemře.

A Grapo přišel.

Kráčel sálem a řev byl tak silný, že se dal porcovat kudlou. Péroval v nohách a jak šel, lidi umlkali a dívali se jako zmámený na tu souhru svalů a údů. Fakt, kdyby šel po ledu a ten se pod ním propadl, Grapo by se asi vznesl. Měl fantastickou formu. Usmíval se a díval se po lidech. Snad mě i spatřil, ale nedal to najevo. Ten měl velkou hubu! Velkou, ale krásnou. Bejt ženská... ale co vám budu vykládat. Museli byste ho vidět. Bleděmodré oči mu svítily pod tím balkonem, co měl tam, kde jiný lidi nosej čelo, a pod tím nos, u kořene široký a směšně prohnutý. Ještě štěstí, že měl místo čela ten balkon, jinak by mu při nepříznivém větru přšlo do nosu.

Advokát WARSU začal něco mektat a všude kolem mě to křupalo, jak se všichni ládovali tím novým svinstvem, co o něm zpívá Paula, a nikde nebyl vidět ani jeden nápis MASCULINE FORCE ani HARPEROVY SUŠENKY a fakticky mě to znervóžňovalo.

Přenos začal.

Grapo přitancoval na sušenku a mával na diváky a taky na technika nahore ve skleněný kukani.

Všichni čuměli na Grapa a kurátor Riff Moore na něm taky mohl nechat oči a v té chvíli jsem ho praštil.

Musel jsem. Ten vazoun by mě ke Grapovi nepustil. Určitě mu křuply šíjové obratle, jenže všichni křupali Bájó Bago a v tom křupání jedno křupnutí docela malejch šíjovejch obratlů zaniklo.

Od té chvíle jsem se cpal dopředu.

Lidi mě chtěli sežrat jako Bájó Bago, jenže, na to nezapomeňte, já taky kdysi svangoval a mezi bandou amatérů se protáhnul jako vánek mřížema. Jenže moc rychle to nešlo a přenos začal.

Grapo byl skvělý, Grapo byl nejlepší a nikdy už nic krásnějšího neuvidím, než bylo to jeho svangování tenkrát ve Filadelfii. Jedna rána za dolar a na sušenku přšely miliony. A do toho se ozval reproduktor a hlasatel oznámil obecenstvu, že se souhlasem Grapa Wolinskiho operátor nasadí chromovýboje a že to jsou barevné elektrické blesky a že je uvidí všichni diváci tady v sále i doma u videa, ale pro svangaře zůstávají neviditelné.

A začalo to.

Stalo se to samý jako tenkrát ve studiu. Grapo se ocitl v lese a každý strom byl smrt. Každý strom žil, zmítal se a běhal z místa na místo, kroutil se, mizel a znovu vyrůstal s rychlostí, jakou dokáže vyvinout jenom elektrika a světlo. Na obrazové tabuli naskakovaly sázky. Hlasatel oznámil, že se připojilo Japonsko a Jižní Amerika a další okruhy už se nečekají a že sázky přestoupily pohádkovou hranici dvou set k jedný, viděl jsem na Grapovi, že se koncentruje, a už byl ve vzduchu, já řval, protože dřív než kdokoli z diváků v sále nebo u videa jsem pochopil, že tohle není Rockymountův skok, že to je Grapův vynález, docela nová figura, je to Wolinskiho skok!

Celý sál zazářil rudě a ze stropu sjel blesk tlustý jako cisterna posazená na nos, jenže Grapo nebyl v tom prostoru, kam by ho odnesl obyčejný Rockymount! Šklebil se na druhé straně sušenky a potom udělal věc, jaké se dosud neodvážil žádný svangař.

Seskočil ze sušenky na zem.

To byl řev!

Porušil tím smlouvu a v tenhle moment už tucty advokátů slí- ní tužku, aby sepsali žalobu a společnosti NBC a CBS a všechny ostatní praskají ve švech zuřivostí, už za pár dnů bude Grapo Wolinski žebrák, protože soudy ho oškubají za porušení smlou- vy do poslední nitky a ještě půjde sedět do kriminálu!

Využil jsem příležitosti a pronikl jsem až k němu.

Všiml si mě a nepřestal se usmívat.

Naklonil se k mému uchu, jinak bych neslyšel, co říká. A řekl mi:

„Dej si odpich, Marku! Tohle není už nic pro tebe!“

Pět pořadatelů se na mě vrhlo. Zkroutili mi ruce za zády a odvěkli až dozadu, k prvním lavicím!

Grapo mával rukama, taky amplion dělal, co mohl, aby di- váky utišil. Ale to už přicházel ke Grapovi elegantní pán, byl to jeden z asistentů pana Rowdera, a nesl nějaké spisy. Podal je Grapovi. Všichni věděli, že Grapo prakticky nedovede číst, takže byli zvědaví, co s nimi bude dělat. A tak umlkali jeden po druhém, až nastalo ticho.

Grapo vážně otevřel složku lejster a pohlédl do ní. Že by se naučil číst?

„Lidi!“ zvolal a dálkové mikrofony zachytily jeho hlas a přenesly ho do amplionu. Duněl pod klenbou jako trumpe- ta Posledního soudu.

„Lidi! Viděli jste pecku, která mě měla zamáčknot jako štěnici. Nebyla to obyčejná pecka. Neosolil mě žádný z vás, nebyl to ani nikdo z vás, vážení videodiváci!“

Zvedl papíry nad hlavu a pokračoval:

„Tady mám průkazné materiály, které před každým soudem dosvědčí pravdu. Měl jsem být obětí zločinného útoku jako Nepeta a Bakshi. Kdybych se nebyl připravil, viděli byste na sušence jenom díru a sloup kouře. Jenže já byl připravený!“

Mluvil jako kniha. Určitě se dlouho připravoval na tohle vy- stoupení, dlouho a stejně usilovně, jako trénoval svang!

„Prozradím vám, že tohle mělo být poslední svangové utkání. Svang měl ustoupit mangu jangu. Všechno bylo předem pro- myšleno. Ten, kdo to všechno vymyslel, odepsal svang a sušen- ky a čaj MASCULINE FORCE, protože se mu to všechno přestalo vyplácet, a vymyslel mango jango a tu pitomost Bájo Bago a...“

V obecenstvu se zvedal šum. Zprvu takřka nezřetelný, ale sílil a já si uvědomil, co mi tady vadí od samýho začátku. Rozhlédl jsem se kolem sebe, pokud mi to pořadatelé dovolili. Tohle nebyli svangoví diváci! Byli mladší a měli jiné tváře. Nedovedl jsem v nich číst, ale to jsem chápal, že jsou popsany nenávisť.

Hluk by v tom momentě už umlčel Niagarské vodopády. Jenže to byl teprve začátek.

Nevím, kdo to začal. Možná se to stalo náhodou, někoho něco napadlo a ostatní se chytili. Pravda je, že v několika minutách sál bouřil:

„Chceme mango jango! Chceme mango jango! Chceme mango jango!“

Grapo Wolinski se přestal usmívat a přitiskl lejstra k holé hrudi, dosud mokré potem. Viděl jsem, jak se chloupky odírají o okraj papírů.

A potom:

„Grapo je starej fous! Grapo je starej fous!“

To už nemohla být náhoda. Tenhle slogan někdo vymyslel, nacvičil partu křiklounů a ti strhli ostatní.

Grapo se ohlédl k sušence. V jeho hlubokých očních důlcích se něco lesklo. Nechápal jsem, co to je, zářilo to docela jinak než jeho usměvavý oči!

Sušenka zazářila houštinou elektrických výbojů. Praly do žlutého čtverce ve stejném rytmu, v jakém bouřil sál. I ty výboje skandovaly „Grapo je starej fous!“ Jedna pecka za dolar. Celý svět sázel pecky, aby se vysmál Grapo Wolinskimu.

Tehdy se Grapo Wolinski naposled usmál, zase tak pěkně, jak byl zvyklý, úsměvem, pro který ho milovaly stamiliony diváků. Díval se na nás, možná na mě, a nevšímal si, že do sálu vjíždí skupina vypracovaných vazounů na kolečkových bruslích a chlapi v modrých overalech vlečou ocelové britké sloupy manga janga. Zamával, pak se obrátil k sušence a volným, skoro loudavým krokem vstoupil do elektrického lesa smrti, i s těma lejstrama.

„Překvapení večera!“ jásal hlasatel. „Ještě dnes večer spatříme prvotřídní hvězdy manga janga, a než se borci připraví, zazpívá nám Paula svůj nejznámější hit!“

Paula, schovaná někde v magnetofonovém pásku, spustila: „Bódeťti to Kájostálo, žral si málo Bájo Bago!“

Grapo Wolinski zmizel a na místě, kde stál naposled, zela v sušence okrouhlá díra a sloup dýmu se nad ní vznášel jako žulový pomník.

Byl to přece jen vodvaz, ten Grapo Wolinski.

Co se stalo potom, když se našlo tělo mého kurátora, nebudu vykládat. Sedím teď v cele smrti a dokončuju tyhle poznámky, abyste věděli, co to byl svang, a byli na něj připravený, až se zase vrátí. Sedím a přemýšlím, co asi vězelo v Grapově hlavě, když mě posílal do hajzlu, a jak to vlastně myslel, jestli mě opravdu odepal, anebo jestli mě do té věci jenom nechtěl zaplíst.

U něho totiž bylo všechno myslitelný.

Copak v celým svangu byl někdo větší vodvaz než on?

Doslov autora

Povídka *Největší vodvaz v dějinách svangu* jsem napsal do svého prvního sborníku sci-fi povídek *Vejce naruby*. Ta vyšla v roce 1985, v době renesance české sci-fi. Politické ledy tehdy pukaly, takže ročně už nevycházely tři sci-fi knihy jako dřív, ale pět... když to jen trochu přeženu.

Když jsem tu povídku dopsal, měl jsem kolem ní trochu pochybnosti a starosti, jestli nebude vnímaná jako prvoplánová zesměšňující „kritika kapitalistického systému“. Popisuju v ní svět, který v té době u nás neexistoval, svět prodeje a reklamy. Prodej? Tehdy nebyl žádný prodej, jen shánění a podplácení. Reklama? Pan Vajíčko v televizi a slogany typu Hera, rodná sestra másla. Kupodivu se nenašel nikdo, kdo by povídku takhle chápal a omazal mi to o hubu. Upřímně řečeno, nechápu, proč ta povídka tak zabrala, myslím si, že jsem napsal jistě tucet mnohem lepších, ale to jen mezi námi, nikomu to nebudu moc věšet na nos.

Zajímavé - pro mne - je ale to, že pak ten režim Hery, rodné sestry másla, padl a vypukla u nás kapitálie se vším všudy a s úžasem jsem zjistil, že ono to tak fakt funguje, jak to v té povídce popisuju. Že ten systém opravdu někoho vynese nahoru a vyždíme ho a zabije a nikoho to nezajímá, protože jsou najednou jiné atrakce a ani ty jiné atrakce nejsou napořád, protože se brzy najde něco ještě blbějšího a krutějšího, co tu předchází blbost zamázne. Dobře, ono to tak funguje. Jak jsem to ale mohl vědět tehdy, po uši v režimu Hery, rodné sestry másla?

Asi jsem to četl v Rudém právu, ale to taky na mě neříkejte.

PANELFIKČN

V průběhu 80. let minulého století utemovala pokročilá politická normalizace společnosti obyvatelstvo ve stavu znuděné prázdnoty před televizní obrazovkou v bytových kójiích panelových sídlišť. Vzdálená a zkreslená ozvěna snění utopického architekta Le Corbusiera o ideálním bydlení se stala životní realitou stovek tisíc Čechů a jednou z nejtypičtějších ikon socialistického Československa.

Potřeba tuto panelovou kulisu a s ní související životní styl reflektovat zasáhla i žánr science fiction. Zrodila se „panelfičn“, novotvar, který použil jako název jedné ze svých povídek JAN HLAVIČKA (nar. 1951). Název byl tak přiléhavý, že byl použit i pro jeho první sbírku povídek, sestavenou a vydanou Zdeňkem Rampasem ještě jako fandomovou publikaci v roce 1990. Hlavička nebyl jediný, apokalyptické vize rozkládajících se sídlišť budoucnosti psala také Eva Hauserová (zejména její vynikající moralita *U nás v Agónii*), později a imaginativněji použila sídlištní realie Jana Rečková v povídce *Klece našich duší*. Sídlíšťe se stalo v próze symptomem odcizení, ale i specifických komunit spojených stejnou bytovou situací, symbolem doby. „Žijeme tu v domech a bytech podobných si jako vejce vejci, vsazených do krajiny zpustošené jejich zrodem,“ popisuje Hlavička ve jmenované povídce typický pocit obyvatel. „Nastěhovali nás sem a pustili nás z hlavy, odškrtli si nás.“

Jan Hlavička patří k typickým autorům fandomového okruhu. Své povídky dlouho publikoval v klubových fanzinech, pravidelně a úspěšně se zúčastňoval soutěže o Cenu Karla Čapka, i když první místo získal jen jednou, v roce 1989. Hlavička zaujal svým neradostným, sarkastickým postojem k myšlence pokroku, ovlivněné i specifickou českou zkušeností. Od budoucnosti podle něj nemůžeme očekávat nic dobrého, jen zmnožení současných problémů. Dokonce do té míry, že se – jako v povídce v této antologii – může reálný socialismus jevit jako zlatý věk, do něhož stojí za to emigrovat strojem času. Obyčejný člověk zítřka bude ještě bezbrannější obětí byrokratů a militaristů, než jakou byl v normalizačním Československu. Antimilitaristická nota je v autorových textech obzvláště

výrazná; podobně jako u jiných tvůrců stála na jejím počátku osobní zkušenost se základní vojenskou službou.

Volba témat ve své době i žánru nepřilíží populárních v kombinaci s úsporným, avšak efektním stylem a dobře odpozorovanými realiiem vyděluje Hlavičkovu tvorbu z tehdejší produkce a představuje prózy nadčasové hodnoty. Snad žádný jiný domácí SF spisovatel nepodal tak pravdivé svědectví o své vlastní době.

Jan Hlavička podobně jako mnozí další SF autoři prakticky přestal po listopadu 1989 psát. Řada z nich však právě na konci této autorské etapy vytvořila nezapomenutelné dílo. U Jaroslava Veise to byla povídka *Pajdí sa mnoj, malčik, řekl Rusák* (1990), u Ivana Kmínka mrazivá antiutopie *No jo* (1992), u Jana Hlavičky rozsáhlejší povídka *Hlavou proti vzduchu* (1989), opět protimilitaristicky zaměřená, tentokrát ale podaná bez ironie. Popisuje život na tajné vojenské základně, na které drží děti nadané parapsychickými schopnostmi k použití v případné příští válce.

Reprezentativním výběrem autorových povídek je *Hurá, hřbitov jede!* (1991). Hlavička byl občanským povoláním úředníkem v zahraničním odboru Úřadu prezidia ČSAV, kde působil do roku 1991. Pak nastoupil jako nakladatelský redaktor ve firmě Ivo Železný, zde mimo jiné překládal z němčiny SF sérii *Perry Rhodan*. Je ale také autorem překladů vysoce hodnocených SF románů *Poslední den stvoření* od Wolfganga Jeschkeho a *Královský projekt* od Carla Ameryho.

JAN HLAVIČKA

JAK TENKRÁT BUDE LÁKAT ČAS

Jde, co noha nohu mine, a boty mu vržou při každém kroku. Kolem něho a proti němu se valí dravý a neurvalý dav. Obloha je nízká a vysoké domy se naklánějí do ulice, jen se překotit. Proplétá se pod lešením, odbočuje z hlavní třídy a uniká do klidu starobyklých uliček, hrbolaté dlažby, oprýskaných fasád a mladičkových bříz vyrůstajících z okapů. Za okny mžourají kočky, v klecích na bidýlku poskakují andulky, na dvorcích vřískají děti. A on jde, zvolna, bez cíle. Pouze když spatří v průjezdu popelnice, jako by jeho potulování dostalo konečně smysl. Obživne, skoro běží, zvedá jedno víko za druhým, noří ruku do změti odpadků, šátrá, přehrabuje a brumlá si: „Tady ne, tady taky ne, ale někde to přece musí bejt...“

Emigrovali jsme v časovnici. Je to takovej kovovej válec s víkem, něco přes metr vysokej. Táta do toho přidal několik dalších věciček, ale to tady není podstatný. Jednak nemusíte vědět všechno, jednak byste tomu nerozuměli stejně jako já.

Tu časovnici používal něco přes rok. Vždycky vodfrčel někam do minulosti a přivázel vodtamtud samý prima věci. Tu čokoládu, tu maso, tu banány nebo kokosáky, dámský punčochy, žvejkačky, zkrátka všechno možný.

Jenže časem v tom začal bejt binec. Jednou jsme měli dva táty, protože se táta vrátil ještě před vodjezdem. Jednou na sebe bafnul z časovnice, zrovna když se do ní chystal vlízt, a málem z toho měl infarkt. A k tomu se do toho ještě pletly nějaký parádoksy. Zkrátka byla to makačka na bednu.

Na jedný výpravě se mu pak podařilo v řeznictví potkat toho poseru Tůmu z Historickýho ústavu, co bydlí u nás za rohem

a cestuje tam každou chvíli, ale domů nic nepřiveze. Manželce tvrdí, že tam dohromady nic nemaj, ale ve skutečnosti má strach. Von to není zlej člověk, ale v tý svý podělanosti by moh tátu prásknout.

A navíc jsme už nemohli v baráku vydržet kvůli Krajzlovi. Copak můžem za to, že sousedka tenkrát spadla do toho výkopu před domem tak nešťastně, že jsme po ní mohli zabrat byt, a získat tak celou pavlač pro sebe? Nebo za to, že Krajzl má dva plus jedna, manželku, ještě čipernou tchyni, dva syny a nezletilou dceru s outěžkem, za kterej může Jára Němeček z Libně, kterej se pochopitelně nastěhuje ke Krajzlům?

Vono tři plus jedna pro čtyřčlennou rodinu dovede zahejbat žlučí kdekomu. Takhle si nežijou pomalu ani ministerský famílie. Tři rodiny se tísněj v jedný vile, a když manželé ráno vodfrčež rikšama za státnicejma povinnostma, tak ženskejm zbejvaj jen každodenní třenice vo jeden bicykl. A co je to platný, že má zadní kolo vplejtany a dvě brašny se státním znakem?

A tak partaje fandily Krajzlovi, i když ani jeho příliš v lásce neměly. Kdyby ten kvartýr naboural Krajzl, tak jsme měli barák na svý straně my. A to lidi nevěděli, jak si žijem!

Krátce na to, co našli Macháčkovou ve výkopu s tržnou ránou na hlavě způsobenou nejspíš nešťastným pádem, jak usoudil přivolanej doktor a taky to tak potvrdil policajtům, tak se Krajzl rozběh na bytáček. Jenže otec tam byl před ním s aktovkou nabitou deseti kilama pravýho bůčku, kterej snadno zastínil Krajzlovu obálku, a celou záležitost, hrozící přerůst v něco nechutnýho, spravedlivě a sám od sebe vyřešil. Občanský soužití se tím ale nevyřešilo. Co si budem povídat.

Když jsme se teda rozhodli, že se vystěhujem, a rozhlásili to prostřednictvím babky Kvasničkové po celým baráku a několika přilehlejš ulicích, poměry se vo něco uklidnily a sem tam nám někdo odpověděl na pozdrav.

Krajzl a vůbec všichni měli stejně utřít nos. Táta chytře využil poslední venkovský módy jezdit o víkendech na byt. Venkovský byli totiž parádně zazobaný, dobře živený a celí vzteklí na vobjekt nebo byt v Praze. Už jsme čekali, kdy někdo zasmelí stanice bejvalýho metra, ale kvůli potkanům nebyl vo

ně moc velkej zájem a na stanici Můstek se podle smradu předpovídalo počasí.

Hurych byl přesvědčenější, že táta je účinnější pitomec, když požaduje za tak luxusní byt s dekretem jenom kufr starejch neplatnejch bankovek, který se léta válely u Hurychů na půdě a časem měly posloužit k vytapetování vejminku. Von to byl spíš loďák a pěkně nadítej. Tak nadítej, že když ho Hurychův šofér vynes až k nám do čtvrtýho patra, tak nevodmít panáka.

Když si plácli, Hurych se zálibně rozhlíd po vobejváku, zamlaskal a řekl: „A teď se může jít Karoch s tou pitomou garsónkou v Dáblíčích vycpat. Támdle dám štéreo, to mi udělá Jožka, támdle na poličku šoupnu mixér a pod vokno by se hodil vysavač. Bude to štylový. A tady na stoleček postavím televizor. Sehnal jsem perfektní kus – ještě s obrazovkou!“ Voči mu svítily štěstím.

„Takže příští tejden to bude volný, že jo?“ ujišťoval se novopečený bytovkář už aspoň podesátý.

Na odchodu se zeptal: „A kampak vy? Na venek? Za zdravou?“

„Tak nějak,“ odtušil otec.

Vyprovodili jsme Hurycha před dům.

Měl docela zachovalýho trabanta s ještě původníma gumama a se sklem ve všech voknech. Voba koně měli v uchu modrou známku vod veterinárně-technický kontroly.

„Takový fáro by vám moh závidět i prezident,“ řekl otec, aby řeč nestála.

Hurych se polichoceně usmál a poplácal blatník.

„No, maj už něco za sebou, ale pár let ještě posloužej, to jo že né. Za mlada, to víte, byl motorismus pro mě všechno, rychlost, prach, dálky... Však jsme se s maminkou taky něco naražovali...“ zasníl se. „Plzeň, Pardubice, jednou jsme byli až na Moravě... Mláďí... Teď už chce jeden spíš klid. Koně přenechám synovi a koupím si pár volů. Já už nikam nespěchám.“

„To máte recht,“ souhlasil otec.

„Vodstěhuju se sem,“ pokračoval Hurych, „a budu si užívat stáří.“

„A kde jste si dal namalovat toho krásnýho Lenóna? Je jako živej,“ ukázala máma na dvířka.

„Pěknej, že jo?“ rozzářil se Hurych. „To kluk vod sousedů. Je to takovej šikula. Věru, čipernej mládenec, která ho dostane,

ta si může všech deset voblíznout, ten se ve světě neztratí. A taky si přijde na pěkný peníze, to jo. Ale práci zas vodvede, to se musí nechat.“

Pak Hurych nastoupil, šofér zapráskal bičem a u chodníku osamělo pár kobližků, který Kvasničková shrábla na lopatku a vyklopila je na parapet svého přízemního vokna. Až přijde zima, jako by je našla.

Když jsem druhej den přišel ze školy, teda ne rovnou ze školy, ještě jsme s klukama prolezali trosky žižkovskejch paneláků, tak otec seděl za stolem a ani se neptal, kde jsem zase byl. Jenom na mě zamžoural přes věčně upatlaný brejle, usrk ze starý kokosový skořápky rum, z ní to prej chutná nejlíp, a hned mě zahnal do práce.

Ještě tři hodiny na to jsem dřepěl na podlaze a přehraboval se v tý barevný haldě vod Hurychů. Vospalostí jsem už neviděl na voči.

„Ne ty hnědý, pitomče, ty zelený, ty zelený mi podávej,“ vykřik táta nabroušeně.

Rozumu jsem pravda moc nepobral, vono taky nebylo kde, ale z tý změti by byl magor i Krajzl a je to inženýr.

Když jsem se táty už popátý zeptal, jestli chce ty zelený s tím fousatým chlapíkem nebo ty zelený s mužským a ženskou, smutně se na mě podíval a řek už mírněji: „Dolary až potom, Karlíku.“

Usrk ze skořápky, dlouze slastně ááááááchnul, pak zavrtěl hlavou a podíval se na mámu.

„Po kom to dítě je...“ zeptal se zřejmě sám sebe, protože máma ani nezvedla hlavu a dál počítala dvakrát po padesáti. Tu druhou padesátku pak vždycky vobráceně položila na tu první a celou hromádku přistrčila Evě, která ji převázala cukr-špagátem a hodila do kufru k ostatním.

„Všecko chce systém,“ prohlásil otec. „Perfektní příprava je základ všeho. Pak se budem líp orientovat. A ty si pospěš,“ dal mi pohlavek, „ať máme ty koruny dneska hotový.“

Eva na něj udělala ksicht, ale naštěstí si toho nevším. Sklepával štůsek ohmataných stokorun a podával je přes stůl mámě.

A tak jsme se jednoho krásného dne shromáždili celá rodina dole ve sklepě. Cestovat jsme museli jeden po druhém, protože čtyřčlenná rodina se najednou do jedny časovnice nevejde. Živá teda určitě ne.

Jako nejmladší jsem měl vyrazit první, pak Eva, máma a nakonec otec, kterej měl ještě zahladit případný stopy. Ničeho se prej nemáme bát, protože všeko je přezkoušený, prověřený a seřizený. Má na mě čekat pan Jindřich.

„A hlavně nezapomeň pozdravit,“ připomněla mi maminka.

„A hlavně si vyndej tu náušnici z nosu,“ dodal otec, „tam se to nenosí.“

Tma v časovnici voněla kovem. Vždycky jsem si myslel, že tma je nehybná, že je těžká, že se lepí jako med. Tahle tma se lehce chvěla. A když se dochvěla, zaslechl jsem zvenčí veselej hláhol.

Zved jsem víko a spatřil celou naši rodinku v družný zábavě s nějakým mladým mužským v modrým vobleku, kterej držel v ruce svíčku.

Zklamaně jsem vykřikl: „Tati, vono to nefunguje!“

Všichni se na mě podívali a táta se zasmál.

„Heleme, junior je už tady taky.“

Máma se na mě přísně podívala.

„Dobrý den,“ vyhrkl jsem.

„Čau,“ zahalekal pan Jindřich a podal mi ruku. „Všeko je v pořádku. Jenom se vloudila taková menší chybička. Asi to nějak prokluzuje. Tátu máš tady už od včerejška.“

Minulost jsem si představoval vždycky trochu jinak. Ale sklep byl úplně stejně špinavej, oprýskanej a páchnoucí zachtlou skleповinou jako dřív. Jako dřív... to dřív vlastně teprve bude.

„Můžem teda nahoru, ne?“ vyzval nás pan Jindřich a šel napřed po prošlapanejch točitejch schodech.

Vyšli jsme do přízemí. Pan Jindřich sfoukl svíčku a rázem byla tma jako v pytli. Ale jenom na chvílku, protože něco cvaklo a najednou byl den. Jako by nějakej rozmařilec zapálil sto loučí najednou. V životě jsem nic takovýho neviděl a to jsem se jednou vloudil do zámecký zahrady a viděl jsem přes vokno banket u bretaňskýho konzula. Ségra něco takovýho

určitě taky v životě neviděla, ale dělala jakoby nic. Dospělý slečný přece nic nemůže překvapit.

„Jůůů!“ to bylo jediný, na co jsem se zmoh.

V tom okamžiku vrazil oslepenej otec panu Jindřichovi do zad. Pan Jindřich se rychle chytil zábradlí, a když se zase narovnal, votočil se ke mně a prones záhadnou větu: „Tady to už de.“

Co tady mělo jít, nevím. My každopádně šli dál po schodech do bytu, kde jsme ještě včera bydleli, kde vlastně budeme bydlet a už nebudeme bydlet.

A na zdi svítila taková malá sklenička, až z toho bolely voči.

Pan Jindřich s náma ještě nějakou dobu bydlel. Přes den s nášima lítal po úřadech a večer vodil ségru do kina.

Mě poslali do školy. Ubrali mi pár let, a tak jsem chodil už podruhý do třetí třídy. Všude jsem měl říkat, že jsme se přistěhovali z venku.

Pak jednoho dne pan Jindřich převzal od otce několik balíčků těch zelených bankovek s fousatým chlapem a rozloučili se. Ségra brečela.

„Kam jdete?“ zeptal jsem se.

Zasmál se: „Udělám to jako vy, ale ne v čase.“

Vod tý doby jsme vo něm neslyšeli.

Ségra pak rychle sbalila nějakého Švarce a do měsíce byla svatba. Za sedm měsíců se jim narodila nádherná tříapůlkilová nedonošená Boženka.

„Jako u Krajzlů to u nás nebude,“ rozhodl otec a koupil mladějm byt.

A LÉTA ŠLA.

Všichni jsme se uchytili a máme se dobře. Švarcovi prodávaj ovoce a zeleninu a já se vyučil řezníkem. Boženka se dobře učí a dáme ji na medicínu. Táta s mámou jsou už v důchodu a celej rok by mohli bejt na chalupě. Máma by sice ráda, ale musí se starat o tátu, kterej nechce. Nějak nám zestárnul a máme strach, že se zbláznil. Trpí vidinama, že potkává svý známý z budoucnosti, jak spěchaj po ulicích s naditejma nákupníma taškama a dělaj, že ho neviděj. „A pak má bejt něco

k dostání,“ nadává, jako bysme *my* nesehnali všechno všecičko. Že prej chce domů, že se mu stejská. Ale kde je časovnici konec. A tak se celý den courá po ulicích ve špinavým hubertusu a boty mu vržou při každým kroku a dělá nám vodu.

Doslov autora

Na počátku byl starý muž a ten muž se hrabal v popelnici a mně z toho bylo smutno. Tehdejší popelnice byla ještě taková kovová válcová záležitost, do níž se skutečně dával i popel a kterou popeláři zručně a hřmotně kouleli ze dvorků k vozům. Do ní by se vešlo leda tak dítě.

Nyní zjišťuji, že vstali noví časovníci a že k tomuto přemístování v čase zřejmě přece jen docházelo (a možná i dochází), ale až později a již modernějšími, rodinnými typy strojů. Vídám ty zklamané cestovatele u kontejnerů a řekl bych, že to, co skutečně hledají, nenacházejí.

Co říct k povídce? Je to všechno příliš daleko, v jiném životě. Ono je to asi jako s Boženou Vikovou Kunětickou, jejíž knihu jsem našel kdysi odloženou na ulici. Píše tam v úvodu: „Byla jsem velice šťastná a velice naivní, když jsem psala tyto obrázky s radostí a pýchou, s jakou asi vyšíváme my ženy různé dekorační trety, jež po nějakém čase naplňují nás hrůzou nuceného obdivu. Barvy jsou vybledlé, stuhu pomačkané, fačony zastaralé.“

VÁŽNÁ HRA

Ještě v 70. letech minulého století si česká science fiction zachovávala jakousi váhu a vážnost. V následující dekádě však sklouzla k nezávazné zábavné četbě či naopak společensky angažovaným moralitkám. Druhá polovina 70. let představuje ve vývoji domácí SF podivné vakuum způsobené zřejmě implozí po vnucené normalizaci kultury. Fantastika rozhodně již nemohla slibovat zářné zítřky, ale zároveň musela být opatrná ve svých varovných tónech, aby nebyly čteny cenzurou jako kritika přítomnosti.

Světlou výjimkou v tomto bezčasí byly dvě povídkové sbírky JAROSLAVA VEISE (nar. 1946) a Alexandra Kramera *Experiment pro třetí planetu* (1976) a *Pandořina skříňka* (1979). U obou knih muselo být jméno Alexandra Kramera, studentského rebela z roku 1968 a signatáře Charty 77, zamlčeno a sbírky vyšly pouze pod jménem druhého z autorů. Veis se již na studiích žurnalistiky na Institutu osvěty a novinářství seznámil s generačně blízkými spolužáky Kramerem, Ondřejem Neffem a Zdeňkem Volným, kteří se později rovněž věnovali science fiction. Později působil jako redaktor časopisu *Sedmíčka pionýrů*, knižní redaktor v *Mladé frontě*, po listopadové revoluci byl rok šéfredaktorem *Lidových novin*. Dále pracoval v rádiu *Svobodná Evropa*, v *Centru nezávislé žurnalistiky*, v *Centru mediálních studií FSV UK* a jako komentátor časopisu *Týden*. Od roku 1997 do roku 2014 pak působil jako poradce předsedy a místopředsedy senátu ČR Petra Pitharta.

Je to zejména Veisův literární styl, kterým nejen ve své době, ale ještě na dlouhá léta poté zastínil veškerou ostatní domácí fantastiku. Autor se k žánru staví jako k vážné hře, je pro něj literaturou se všemi požadavky na obecné literární kvality. Ve svých povídkách se často zabývá riziky vědeckých experimentů, motivicky sahá obvykle do oblasti biologických věd (klonování, transplantace, kontrola mysli). Struktura jeho nejlepších povídek odráží cosi z trpného pocitu intelektuála v reálně socialistické společnosti. Citlivý hrdina bývá spíše pasivním pozorovatelem dějů, které jej přesahují a nedávají mu příliš možností volby. To se týká především jedné z nej-

lepších povídek *Nebe peklo ráj* ze sbírky *Pandořina skříňka*, v níž autor zúročil i své zážitky ze stáže ve Velké Británii v sezóně 1968–1969. Ostatně sám fakt, že Veis kryl svým jménem jiného spisovatele (a musel občas odpovídat na besedách na otázky týkající se cizích textů) je esencí paradoxní existence v době, která po lidech vyžadovala nošení masek.

Byl činný také jako propagátor SF žánru, jeho stať *Čekání na roboty* (1978), která vyšla v časopisu *Mladý svět*, byla jedním z impulzů pro vznik československého SF fandumu. Přeložil také několik SF knih (zejména *Nonstop* od Briana W. Aldisse), fantastické prvky obsahuje i jeho knížka pro děti *...a sedm trpaslíků* (1987).

Neprávem zapomenutý je pokus spojit žánr detektivky a science fiction v románu *Zemřeš podruhé* (1982), kterému neprospělo vydání v edici laciného čtiva *Napětí*. Kniha vyšla pod pseudonymem Jaroslav Petr, neboť vznikla ve spolupráci s Veisovým novinářským kolegou, šéfredaktorem Technického magazínu Vladimírem Petříkem. Tematicky značně předbíhá tehdejší produkci: pojednává o světě, ve kterém je možné kopírovat lidské vědomí i tělesnou schránku. Na pozadí kriminálního příběhu zároveň sledujeme zajímavě načrtnutou vizi totalitně-ekologické společnosti.

První čistě monoautorská sbírka *Moře času* (1986) je především souborem kratších povídek vydaných časopisecky. Doplněny jsou dvě rozsáhlejší povídky. *Vosí hnízdo* zaujme spíše realistickým líčením života v chatové kolonii než SF prvkem. Naopak *Šest měsíců, in ulna* je tím nejlepším, čím autor do žánru přispěl. Také on – podobně jako Ondřej Neff – bezděky předjímal některé postupy cyberpunkového žánru, zde především umístění děje do země Třetího světa a drsný, pouliční styl vyjadřování.

Jaroslav Veis patří k autorům, kteří po převratu v roce 1989 ztratili motivaci pro literární tvorbu; mohl se konečně zabývat tím, co mu bylo nejbližší – novinářinou a politikou. Přesto psaní zcela nepustil. Ojedinele publikoval povídky v časopisu *Nová Přítomnost*. Jeho pozdní sbírka *Evropou obchází strašidlo* (2009) obsahuje realistické i SF povídky. Ty druhé jsou však vesměs satirami obsahem i obsazením spojenými s dobou svého vzniku, spíše podčárnický k autorově hlavní činnosti.

JAROSLAV VEIS

ŠEST MĚSÍCŮ, IN ULNA

*All the lonely people,
where do they all come from?*

*All the lonely people,
where do they all belong?*

Eleanor Rigby,
J. Lennon a P. McCartney

1.

Ať jsem mačkal víčka sebevíc k sobě, až jsem měl pocit, že si oči rozdrtím na kaši a ta mi nateče někam doprostřed hlavy, pořád jsem viděl ty tři bílé, oslňující terče. Visely v černé noci nade mnou a pálily tak silně, že zavírat oči nebo si je zakrývat rukama nemělo smysl, to světlo si mě vykrajovalo ze tmy parku a hlídalo jako střelec mušku uprostřed hledí. Mohl jsem si být stoprocentně jistý, že teď už jim neuteču, že se nikam nezavrtám, tohle je moje produkce pro jednoho herce, jsem sám a mrskám se v síti, lapám po vodě, dokud mě rybářova ruka nevyprostí a nerozbije mi jediným úderem hlavu o - nechtěl jsem vědět, co bude dál.

Policejní ornitoptéra tichounce vířila křídly stojatý horký vzduch nade mnou, míchala tu vlhkou, pořád ještě teplou konzervu poledního vedra, vlastně to bylo možná docela příjemné, ale byla to asi poslední příjemná věc, která mě čekala. Ornitoptéra se pomalu snášela, hledala místo, kde si sedne, a přitom na mě bez ustání pálily všechny tři její reflektory a já věděl, že osvětlovač mě má nejen na mušce svých světlometů,

ale taky uprostřed zaměřovacího kříže s nimi spřaženého kulometu, a že když se pohnu a jemu se to nebude líbit, ujede mu jen trošku prst a já dostanu žíravý náboj nejspíš do břicha a o to jsem vůbec nestál, protože jsem si to neuměl ani trochu představit.

Klečel jsem strnule na levém kolenu, mačkal víčka vší silou k sobě a na pravé noze mi spočívala hlava baby, kterou jsem sejmul těsně předtím.

Sekl jsem jí malíkovou hranou do krku, a dřív než stačila dopadnout na zem, chytil jsem si ji levačkou a položil na pravou nohu, aby sebou nežuchla na asfalt. Ne že by mi nebylo jedno, kdyby spadla třeba ze šestnáctého patra na betonový dvůr posetý střepy, ale v poslední době se mezi lidma rozmohly ty malé aparátky, co při náhlé změně polohy nebo při nárazu začnou na policejním okrsku vyzvánět a rovnou jim tam na mapě ukazují, kde asi se to stalo. A tahle baba vypadala na to, že by podobnou věčičku mohla někde v kabele mít.

Jenomže tu jsem kontrolovat nehodlal. Lehce jsem kabelu položil na zem a sáhl vpravo za sebe, kde jsem měl připravené nádobíčko. Vypadalo to na docela jednoduchou práci, baba se pomalu táhla, už z daleka jsem slyšel její hlučný dech a já se stačil perfektně připravit v nejčernějším stínu vedle kmene stromu. Potom krok k lavičce a prudké švihnutí ruky a už se sunula dolů, z úst jí táhl pach etanolu a já jen doufal, že toho nevybila moc, protože etanol spolehlivě snižoval cenu zboží. V tu chvíli se nade mnou rozsvítila světla ornitoptéry, která se zřejmě vznášela na nejnižší obrátky už nějakou chvíli nahoře nad stromy. Bylo mi, jako kdyby mě najednou někdo polil kapalným dusíkem, ožehlo mě to a zároveň jsem ztuhnul na kámen jako desítka uprostřed terče a věděl jsem, že nikdo, ani John Lennon z Liverpoolu mi teď nepomůže. Měl jsem prostě smůlu.

Jako celý život.

Na kolenu jsem držel sejmutou babu, které jsem právě zapichoval do krční arterie jehlu, za zády mi stálo připravený nádobíčko a do baňky už možná padla první krůpěj barvy. Tvrdit, že jsem ji takhle našel a zrovna se jí chystal pomoci, jsem sice mohl, ale...

„Ani hnout!“ řvalo to na mě seshora umělým hlasem reproduktoru a na důkaz, že to ten křikloun myslí vážně, se mi před špičkou tenisky rozprskla žíravá střela, která v břicho vyleptá za minutu díru jako pěst. Nehodlal jsem zjišťovat, nakolik jsou moje vnitřnosti odolné vůči kyselinám. Jediné, co mi teď zbývalo, bylo čekání.

Ornitoptéra dosedla mezi stromy, doprostřed asfaltového oválu, na jehož okraji stála kovová lavička a vedle ní jsem klečel já. Dveře v boku se otevřely. Na chvíli jsem zauvažoval, jestli by nebylo lepší pokusit se odkopnout nádobíčko někam dál mezi keře, ale bylo by to stejně málo platné, baňka se pomalu plnila a barva by se tutově rozcákla široko daleko, a tak jsem klečel a čekal, co ti dva vytrénovaní frajeři, kterým koukalo z očí, že už si dlouho do někoho zdravě nekopli, udělají, až doběhnou ke mně.

Popadli mě za ramena a jedním trhnutím mě postavili na nohy. Hlava baby dopadla s dutým cvaknutím na asfalt cestičky, stačil jsem si všimnout, že jehla pořád drží v tepně a že zboží dál plní baňku, ale to už mi mohlo být úplně jedno, protože frajeři mě kopanci a ranami krátkými ocelovými obušky, obalenými gumou, hnali k otevřeným zadním dvířkům ornitoptéry. Těsně před nimi mě jeden z nich krátkým švihem nakopl přesně do kostrče. Cítil jsem to až nahoře, kde lebka sedí na nejvyšším z obratlů. Měl to samozřejmě dokonale nadřené, možná že na to existuje v policejních kasárnách zvláštní cvičný panák s červenou tečkou právě tady; každopádně tahle noha prozrazovala, že nakopala něco kostrčí a přerazila stovky žeber, a já vletěl dovnitř a hlavou bouchnul o ocelovou přepážku, dělící prostor pro zadržené od kabiny posádky. Svalil jsem se na černou podlahku, která páchla gumou, starými zvrátky a dezinfekcí, a nepokoušel se vstát.

Potom se mi podlaha zhoupla pod tělem. Ornitoptéra zamávala křídly a tiše se zvedla do vzduchu.

Pomalu jsem se sunul podél ocelové přepážky nahoru, chytal se vyčnívajících šroubů a prsty dřel hrubé svary, až jsem dosáhl na lištu, táhnoucí se nahoře pod okénkem, jímž z kabiny pozorovali zadržené, a dokázal jsem se otočit zády ke stěně. Na lavici u protější stěny se choulil malý černoch

v modrém tričku s Johnovým obrazem na prsou. Na ruku měl luminiscenční tetování, které oranžově zářilo do přítmi uvnitř ornitoptéry: byl to složitý ornament zpodobňující šupinatého mimozemšťana, bojujícího se svalnatou dívkou vyzbrojenou trojzubcem, a nad nimi se vlnil prapodivně dlouhý a tenký ztopořený pyj. Nikdy jsem ten symbol neviděl, tahle *family* musela být odněkud dál.

„Mír,“ řekl jsem neutrálně a zvedl ruku otevřenou dlaní dopředu. Zároveň jsem ukázal svoje tetování na předloktí druhé ruky.

„Mír,“ odpověděl černocho bez zájmu a nastavil světlou dlaň. Potom vstal a s nastavenou dlaní se blížil ke mně, aby zpečetil pozdrav dotykem. Aniž se prozradil jediným cuknutím svalů nebo pohybem oka, přešel náhle z pomalého pohybu do bleskurychlého úderu, světlá skvrna dlaně zmizela a do zubů mě udeřila obrovská pěst.

Ucítil jsem, jak se mi horní čelist bortí jako prošlápnutá lávka nad potokem a patro mi zalila teplá, napůl slaná, napůl sladká chuť vlastní krve. V témže okamžiku se přitímím mihla druhá černochova pěst a zasáhla mě do oka. Svezl jsem se po kovové stěně stranou a černocho vystartoval za mnou. Ještě v letu mě trefil špicí světležluté kožené holínky do právě rozdrcené směsi zubů a dásní a potom do břicha a do žeber. Zasluchl jsem, nebo spíše ucítil, že ve mně něco křupe, a přišlo mi to zvláštní.

„Rvou se, prasata,“ řekl někdo nahoře v okénku z kabiny a pak už jsem slyšel jen vzdalující se černochoův smích, jako kdyby jeden z nás padal z ornitoptéry na zem. Zdálo se mi, že padám dlouho, a vůbec jsem se tomu nedivil, protože krev je hustá a člověk v ní ke dnu klesá pomalu. A pak už bylo jen ticho a tma.

Když jsem znovu otevřel oči, nic se nezměnilo: bylo jen ticho a tma. Nemohl jsem si uvědomit, kde jsem, a zkusil jsem se posadit. Při prvním pohybu mě prudce zabořilo celé tělo a intenzivní pocit drčení v hrudníku mi vybavil, co se dělo předtím. Instinktivně jsem si zakryl hlavu rukama. Ale nebylo před čím ji zakrývat, kolem bylo pořád jen ticho a tma. Teprve za nějakou dobu, když jsem se odvážil ruce odtáhnout

a moje oči – vlastně moje levé oko, to pravé bylo zalité obrovským otokem – si zvykly na tmu, jsem rozeznal, že jsem sám, v malé místnosti bez oken, s jediným otvorem ven uprostřed těžkých dveří ve stěně proti mně.

Ležel jsem na tenké příkrývce ze studené umělé stříže, rozložené na zemi, a chvěl se zimou. Nevěděl jsem, kolik je hodin, ani jestli je den. Jen jedno jsem chápal přesně: jsem v base a jen tak snadno se ven nedostanu.

Na levé ruce mi slabounce fialově světélkovalo tetování. Pavouk s osmi nohama a obrovskými zuby vysával šťávu z mrtvé ležícího tygra. Díval jsem se na Vítězného pavouka a točila se mi hlava, pořád víc a víc, v rychlejších a větších kruzích, kolem tří oslnivě oranžových reflektorů, zářících mi přímo do očí. Začal jsem křičet a potom se znovu propadl do hlubin milosrdné tmy.

Byl to zvláštní sen. Plaval jsem v průsvitné, zářící, zlatými hádky propletené kapalině, v tekuté vůni anýzu a dýmající trávy, hltal ji plnými ústy a omýval se v ní, rozpouštěl sám sebe, vdechoval se otevřenými póry, nechával jsem se mámit, byl jsem té husté vůně plný a moje blaženství se blížilo k hranici trýzně, nemohlo už být na světě nic lepšího, snad jen mít děvče, svoje první děvče, slast je jen rubem ven obrácenou bolestí...

Škubl jsem sebou. Ležel jsem pořád na stejné studené houni, nasáklé mrazivě ledovou vodou, nade mnou stál muž v overalu z hrubého plátna, v ruce držel dlouhou hůl ukončenou bodcem a tou špicí mě štouchal do boku. Vedle mých očí stál špinavý kbelík z umělé hmoty, ze kterého mě muž právě polil.

Byl jsem nacucaný jako plstěný klobouk po deseti dnech deště a stejně tak jsem páchl.

„Zvedej se, parchante,“ říkal muž dobrácky a píchal mě do žeber. Potom mi hodil velikánskou plachtu, která byla cítit chlórem. „Koukej se utřít a dát trochu do pucu. Poručík Husain už se tě nemůže dočkat.“

Přešel jsem si jazykem vyčesanou horní dáseň. Dole to bylo lepší jen o málo.

„Všsš,“ zašišlal jsem na něj a abych ukázal, jak trpím, začal jsem si bolestivě ohmatávat rty.

„Udělej ti nový, parchante,“ řekl muž, „i když by tě spíš měli vzít tyčí přes hlavu a dobít. Na státní útraty ti udělej nový. Ta-

kový jako ty si to vůbec nezasloužeš, jasný? Kdyby ti ten tvůj černeš kámoš přerazil vaz, tak by si svět jen oddechnul.“ Nemělo smysl pokoušet se mu něco říkat, věděl svoje a věděl to skálopevně. Pokusil jsem se vstát, šlo to. Rozbolavělými rukama jsem si po těle a po palcích šrámech roztíral chlór z hadru, do kterého jsem se měl utřít, a rozmazával špínu a zaschlou krev. Na záda a hrudník se mi lepilo mokré tričko a vodou ztvrdlé džíny mě řezaly do podlitin mezi nohama. Kapsy jsem měl pořád plné, nikdo mě zřejmě ještě neprohlížel, a to bylo jediné, co mi od okamžiku, kdy jsem se probral, udělalo alespoň trochu radosti. V levé zadní bych měl mít dvě táfličky kokočky, zabalené ještě v hliníkové fólii, čerstvé a voňavé, plné síly a barevných snů. Na pravé ruce mi zůstal náramek z oceli s veršem Johna Lennona z Liverpoolu *Yes I'm lonely wanna die, if ain't dead already*, stačilo přivřít oči a slyšel jsem ho, byl vždycky se mnou a byl jediný, komu jsem dokázal vždycky věřit..

„Tak hni sebou, parchante,“ popohnal mě chlap v overalu znovu bodcem, jako kdyby po svém četl myšlenky, které mi běhají v hlavě. „Nejseš tu sám. Poručík čeká!“

Vystrkal mě z cely ven a vedl před sebou, jako vodí zřízenec v cirkusu mřížovým tunelem tygry do manéže, postrkoval mě špicí nalevo a napravo, kam bylo zapotřebí v úzkých chodbách zahrnout. Vždycky, když jsme potkávali jiné dvojice, musel jsem přitisknout tvář k betonu, až jsme konečně dorazili k neutrálně hnědým a úzkým dveřím bez jediného označení, jen se dvěma otvory po štítku, na němž bylo snad kdysi číslo.

Ozval se bzučák, dveře se otevřely a já se octl v malé místnosti s prvním oknem, které jsem v téhle budově zahlédl.

Dovnitř se vešel jen stůl s úředníkem v křesle a dřevěné sedátko bez opěradla na mé straně. Uprostřed stolu trčel malý mikrofon. Ze všeho nejdřív jsem se podíval oknem ven, do úzké soutěsky mezi dvěma budovami, ta protější měla jednotvárně šedobílé stěny a malá okna jako právě tohle, jasně, bylo to vyšetřovací středisko Alhambra. Odtud nikoho nepouštěli jen tak, protože tady se taky nikdo jen tak neoctl. Jestli to skončí zákazem pobytu v Novém Karáči na dva roky, tak dopadnu moc dobře, jako že venku je den a podle barvy slunečního světla bude brzy večer.

Teprve potom, když jsem se nabažil pohledu na dvojče budovy, v níž jsem sám byl, jsem se podíval na muže za stolem. Byl to utahaně vyhlízející úředník ve stejně hrubém overalu, jako měl na sobě ten, který mě přivedl. Žluté měsíčky na ramenou oznamovaly, že je důstojníkem, a bílý obdélníček se jménem a hodností na prsou dával najevo, že poručík Husain má mnohem větší pravomoc než vodit divou zvěř.

Hlavou mi ukázal, abych si sedl. Zatřásl jsem se přitom, jen zčásti zimou.

„Jméno?“

Přes stůl jsem viděl, že před ním leží list papíru s mou fotografií, otisky prstů a křivkou záznamu hlasu. Nemělo nejmenší smysl hrát nějaké divadlo.

„John ibn Kato.“

„Snad Akbar ibn Kato.“

„To neplatí. Jsem John ibn Kato.“

„Narozen?“ Znělo to naprosto suše a nevzrušeně.

„Devatenáctýho šestý čtrnáct. Podle novýho kalendáře. V Ankaře.“

„Bydliště?“

Pokrčil jsem rameny a potom ukázal, jako že mě bolí ústa, když musím mluvit.

„Bydliště?“

Tuhle rubriku měl stoprocentně prázdnou. Znovu jsem pokrčil rameny.

„Odmítání výpovědi je považováno za přitěžující okolnost.“

To jsem věděl taky. Samozřejmě, že jsem si mohl něco vymyslet, ale nemělo by to smysl. Ještě než by tenhle výslech skončil, věděl by poručík Husain, že je to lež. Mohl jsem mu taky říct adresu Marka nebo jinýho kámoše z *family*, ale to by bylo ještě horší.

„Co jsi dělal celou tu dobu, co jsi utekl?“

„Tak. Žil jsem různě. Tady a tak, jinde.“ Co jsem mu měl vyprávět! Kdy a kde jsem zdrhnul z výchovného střediska Safirový květ, věděl tak jako tak, určitě měl i zápis o události spolu s plánkem místa činu, to se dělalo vždycky. Zdrhnul jsem tím nejběžnějším a nejjednodušším způsobem, z rýžoviště, na které jsme chodili v létě pracovat. Proč jsem zdrhnul... Dokud jsem

byl v obyčejném děcáku, nenapadlo mě, že bych měl utíkat, ale tady jsem najednou neviděl smysl života v ničem jiném. Musel jsem utéct.

Vytratil jsem se z pole hned po obědě a v betonové rouře pod železniční tratí počkal až do noci. Potom, když zaduněl první noční nákladňák, jsem vylezl a po dvaceti kilometrech nočního pochodu ráno naskočil do autobusu, který mě dovezl do Nového Karáčí. Na konečné mě vyhmátli zaměstnanci nádraží a zmlátili jako tvrdohlavého osla. Od té doby jsem ve městě a míst, kde jsem spal nebo dokonce i chvílemi bydlel, jsou desítky a už si je ani pořádně nepamatuju – a ty bys chtěl, drahý Husaine, abych ti teď ze sebe vysypal adresu a řekl třeba i telefon. Ani za nic ne, bez Pavouků bych neexistoval, to vím víc než dobře, tak je to.

„A co mi teď povíš o své rodině, Pavouku?“ řekl poručík Husain a zadíval se mi s nadějí do očí.

Zavrtěl jsem hlavou. „Nemám žádnou. Jsem sám. Otec i matka jsou mrtví. A jiné příbuzné jsem tady neměl.“ Shovívavě se usmál.

„Ale na to jsem se tě přece neptal, Pavouku. Řeknu to leda po vašem – co mi povíš o své *family*?“ Jeho pohled sklouzl na mé předloktí.

Schoval jsem ruce pod stůl a trochu jsem se přitom lekl, že jsem před chvílí přemýšlel nahlas. Místo slov jsem znovu jen pokrčil rameny. Vypadalo to, že je to moje zamilovaná odpověď.

„Jseš přece Pavouk, ne? Ty se za to snad stydíš?“ Znovu pokrčení rameny. Měl jsem si po cestě do kanceláře nacpat do huby trochu kokočky, poručíku Husaine, možná, že bych si musel míň lámat hlavu s tím, na co se mě ptáš. Samozřejmě jsem Pavouk, to ví každý podle mého tetování. Ale taky bys měl vědět, že ti nemůžu nic říct, protože to by byl konec, to prostě nejde. A ostatně, každý musí pochopit, jak strašlivě mě bolí rozmlácená huba a celé tělo. Možná že bych v ní ani kokočku neudržel.

Muž proti mně zavrtěl hlavou. „Jak chceš, Pavouku. Nutit tě nebudu – i když bych ti teď mohl nechat píchnout něco na osvěžení paměti. Jenomže co bych se od tebe dozvěděl nového? Myslíš, že všechno, co o Pavoucích potřebuju vědět, už ne-

vím? Myslíš, že o vás tady nemám všechny informace, včetně těch, který o sobě nevíte ani sami?“

Poklepal prsty pravačky na stůl, který zřejmě ukrýval terminál informačního systému. „Ono opravdu vlastně není moc důležitý, co mi můžeš říct. Víme, co děláte, kolik vás je, a když na to přijde, taky, kde vás najít. Když se budete držet zpátky, můžeme vás i nechat na pokoji. Koneckonců, i když to zní absurdně, vlastně má ten váš kšeftíček určitéj smysl. Jen to nesmíte přepísknout. Já ti, Johne, chtěl jen pomoci. Nic víc než pomoci. Protože přiznání a spolupráce při výslechu jsou polehčující okolnosti. Takhle to bude dělat nejmíň čtyři, ale možná taky deset měsíců. To víš, už ti není čtrnáct, teď už jdeš k opravdovému soudu.“

Sáhl po složce ležící na stole před ním a něco si na ni poznamenal.

„Budeš obviněn,“ pokračoval potom, „z loupežného přepadení Ratí Ashanové, bytem Nové Karáčí, ulice... to není důležité...“ Chvilku hledal očima a pak začal číst dál: „...stáří sedmdesát šest let. To je ta stará dáma, kterou jsi sejmul. Byla objevena pořádkovou službou v bezvědomí v parku poté, co tě naši chlapi zadrželi. Naštěstí nevykrvácela, takže je to jen přepadení a ne vražda. Taky potulka, vyhýbání se řádné práci, neplacení povinných daní z příjmu a odpor při zatýkání. Je toho dost. Jak říkám, klidně bys mohl slíznout i deset měsíců. Dost na jednoho Pavouka, nemyslíš?“

Ten odpor při zatýkání byl zřejmě jeho osobní trest za to, že jsem nemluvil, i když tvrdil, že všechno, co chce, už ví. Ale namítat něco nemělo cenu. Je to prostě smůla, nic víc. Kromě toho, každý pohyb čelistí mě čím dál tím víc bolel.

„Takže souhlasíš s tím, že vyšetřování je ukončeno? Jestli ano, tak mi to tady podepiš a počkej pár dní, než ti to soud přišije.“ Spokojeně se zasmál a posunul mi k ruce nějaký papír.

Podepsal jsem mu to: John ibn Kato. Co jsem mohl, sakra, dělat jinýho. Leda pokrčit rameny.

Soudili mě o tři dny později, znovu v pozdním odpoledni, a stačilo jim na to dvacet minut. Přesně tolik si na soud naplánoval můj obhájce, který strnule seděl vedle mne, ruce po-

ložené na stole, mezi dlaněmi otevřený zápisník s poznámkami. Měl připravenou jednu jedinou: Akbar ibn Kato, 16.40-17.00.

Přišel za mnou ten den, kdy mi ráno ve vězeňské nemocnici slepili přeraženou čelist a připravili zubní protézu. Unavený mladý muž v proužkovaném volném obleku se celou dobu, co se mnou mluvil, díval někam za moje levé ucho a dělal to tak důkladně, že jsem se dokonce dvakrát nebo třikrát ohlédl, co že se tam děje. Samozřejmě tam byla jen zeď, ale zřejmě se nehodlal pošpinit ani pohledem na klienta, jako jsem byl já. Abych řekl pravdu, nijak jsem se nestrhal, abych mu jeho situaci ulehčil.

„Je to jasná záležitost,“ drmolil rychle, „jediné, co vám může pomoci, pane ibn Kato, je, že projevíte účinnou lítost. Myslím doopravdy účinnou lítost, ne nějaké takové to formální brumlání, jako že se chcete polepšit. Na to vám dneska nikdo nescoká, a navíc ani nevypadáte, že byste to myslel upřímně.“

Na chvíli se odmlčel. „Já osobně bych vám radil tradiční styl, padnout na kolena, trochu bít hlavou o zem a prosit Proroka o pomoc při nápravě. Když nic jiného, svědčí to alespoň o stopách výchovy k pokoře a to na soud zapůsobí vždycky. A mohu-li ještě něco poradit, pak tedy nabídka účinné pomoci státním orgánům dokáže s výší trestu udělat úplné zázraky. Rozumíte, jak to myslím? Pochopitelně nemůžete očekávat osvobození, to ne, avšak – přimhouřit oko se dá vždycky. Tak co říkáte – můžu naznačit státnímu žalobci a soudu, že...“

Chvilí bylo ticho.

Nervózně se zasmál.

„Nebo se chcete ještě na něco zeptat?“

Připadal mi jako někdo, koho znám z dětských knížek, někdo z druhé garnitury těch zlých, co je jednou osud potrestá. Ale nemohl jsem si vzpomenout na nic, co by ho mohlo urazit, ani co by mě zajímalo.

Vstal, znovu se důkladně podíval přes moje levé rameno a kývl, jako že už půjde.

Když byl ve dveřích, zarazil jsem ho. „Počkejte... nevíte, jak hráli Kladivouni s Ocelotama?“

Zavrtěl hlavou a beze slova vypadl ven. A teď tu sedí za stolem a zvenčí to možná vypadá, že nás něco spojuje. Jenomže

já dobře vím, že ho nezajímám o nic víc než Kladivouni a Oceloti. To jest vůbec.

„Chcete ještě něco dodat, obžalovaný?“

Soudce trčel za svým stolem a s nataženým krkem na mě koukal, jako kdyby mě chtěl sezobnout. Vypadal trochu jako pták a nos měl ostrý jako zobák.

Překvapeně jsem sebou trhnul. Přiznat se, že jsem vůbec neposlouchal, co zrovna líčil poručík Husain, hlavní svědek obžaloby, se mi zrovna nechtělo.

„Ne...“

Obhájce na mě zamrkal, jako že teď je ta pravá příležitost zatvářit se zkroušeně, začít velkou hru na nápravu, ale bylo vidět, že zas tak vážně to se mnou nemyslí. Díval jsem se na něj dál jako ztělesnění svaté prostoty, ale neřekl jsem nic.

„Můj mandant by rád prohlásil,“ zvedl se obhájce a ohnivě promlouval lhostejným hlasem, jako kdyby četl programy stereokin, „že svého činu upřímně lituje. Doznává se ke všemu, co je mu kladeno za vinu a dokázáno, a je si vědom, že trest, který ho stihne, bude sice přísný, avšak zcela spravedlivý. Vzhledem ke svému mládí – teprve nedávno dosáhl věku způsobilosti k soudnímu postihu – a předchozímu těžkému životu, který ctihodný soud dozajista zná ze spisů, by jen ve smyslu novely zákona o péči o juvenilní delikventy rád požádal o shovívavost. Já se k jeho žádosti připojuji.“

Kecy, kecy, kecy. Bylo mi úplně jedno, co říká. Jestli já jsem ho nezajímá o nic víc než fotbalisti, pak zase on i se svými řečmi ve mně probouzel stejně bratrskou lásku jako Nejvyšší vykladač zákona, jehož portrét visel v ektachromových barvách za soudcovými zády.

Podíval jsem se na státního žalobce u stolku proti obhájci. Díval jsem se na něj každou chvíli, měl unavenou, trochu vyschlou kůži a šikmé oči asijského míšence. Bylo mi nepříjemné pořád se na něj muset dívat, ale jinak to nešlo. Připomínal mi otce, byl určitě stejně jako on potomkem východoasijských uprchlíků, kteří se koncem dvacátého století rozstříkli po celé zeměkouli. Jsme Židé novověku, říkal otec, dokud ještě žil, a já tenkrát nechápal, co tím myslí. Teď už to vím. Lidé bez vlasti, kteří budou celé generace zoufale hledat prostor, kde žít.

Já se podobal mnohem víc matce, alespoň fyzicky, i když pokud šlo o povahu, mnohem víc bych stál o tu otcovu. Byl neústupný, přitom však až úzkostlivě spravedlivý a celý život se snažil, aby po sobě zanechal co nejmíň roztrpčení nebo dokonce zla. Pronásledovalo ho vědomí, že vždycky bude stát jen sám mezi jinými a často proti jiným – a že právě proto, aby tohle dokázal, nesmí překročit hranice své duše. Jeho myšlení mělo daleko k oficióznímu výkladu tradičních textů a přitom v sobě dokázal zachovat víc z jejich opravdovosti než všichni moji učitelé, kteří se jimi oháněli od rána do večera. Tohle všechno jsem ale věděl až teď, když otec byl tři roky mrtvý a já sám ve světě, kde jsem, stejně jako on kdysi, neměl vůbec nikoho než sebe samotného. Vlastně ne – nebyla to pravda. Měl jsem Pavouky.

Matka... matka byla docela jiná. Štíhlá, slabá, vlastně dost hezká Turkyně ze severu, alespoň tak jsem si ji pamatoval, trochu plachá a hlavně nejistá z lidí kolem sebe, ze sebe samotné. Po ní jsem zdědil velké, skoro evropské oči, i když jsem byl po otci tmavý.

Jenomže to už je dávno.

„Obžalovaný, proč jste opustil výchovný ústav, kam vás po smrti vašich rodičů umístil zplnomocněný kurátor?“

Soudce se znovu natáhl dopředu a já si představil, že za stolem nesedí na polštářku, ale drží se žlutými ptačími pařáty tlustého posedu a už už se chystá vzlétnout. I když jsem nechtěl, zasmál jsem se.

„Nevím, proč se smějete naprosto logické otázce, obžalovaný. Soud zajímá, jaké důvody vás vedly k páchání trestné činnosti, za niž jste souzen. Mimo jiné také proto, že chce spravedlivě objasnit všechny okolnosti, včetně těch, které by mohly svědčit i ve váš prospěch.“

„Můj mandant se pokorně omlouvá,“ rychle zadrmolil v áduru obhájce. „Neměl ani v nejmenším úmyslu vysmívat se ctihodnému soudu.“

„Proč jste tedy, obžalovaný, uprchl z výchovného ústavu?“

Dívali se na mě všichni, soudce se svým pomocníkem zcela lhostejně, obhájce s unaveným nezájmem, jen v tmavých zešikmených očích státního žalobce se trochu blýsklo, snad

něco jako jiskřička zájmu, i když jsem se možná přeceňoval a on si jen vzpomněl, jak si dneska pochutnal na jehněčím.

„...já chtěl... já odtamtud prostě musel utéct, nedokázal jsem tam vydržet. Já si tam připadal hrozně sám. Doopravdy jsem musel utéct, protože to prostě... bál jsem se tam, pořád jsem se bál...“

Dál jsem se nedostal. Věděl jsem přesně, co mě donutilo utéct, ale nedokázal jsem jim to vysvětlit. Nedokázal bych to slovy vysvětlit nikomu, ani sám sobě, abych to pochopil, musel bych znovu prožít to ráno, kdy mě probudil bzučák a nebyl to ani budík, ani telefon, a za dveřmi stál poslíček z nemocnice, který položil na zem igelitový pytel plný šatů pokrytých rudohnědými skvrnami. Poznal jsem ze všeho nejdřív otcovy boty a vůbec jsem nechápal, co se děje, poslíček se zdvořile rozloučil a zmizel na ulici, určitě se mu vůbec nechtělo vysvětlovat třináctiletému klukovi v pyžamu, co se vlastně stalo, a já si prožil příšernou hodinu tušení; nadějí, že je to omyl, a zároveň, že mi přijdou říct něco hrozného. Přišli dva, jeden v civilu, a řekli jen, že v noci cestou z večírku stihla moje rodiče nehoda. Zřejmě měli nejdřív v úmyslu vysvětlovat mi cosi o víře, která posiluje, ale potom uviděli v koutě předsíně pytel a bylo jasné, že tyhle řeči nemají smysl, rychle oznámili, co se stalo a že dnes nepůjdu do školy, a potom ten v civilu zůstal u nás, posbírali jsme moje věci do jednoho velkého kufru a už nikdy jsem se domů nevrátil. Čas běžel kolem mě a já si neuvědomoval, že už nikdy si nebudu házet pyžamo na rozestlanou postel, že od toho rána si ho budu den co den pečlivě skládat na horní třetinu ústavní postele, a když nebude komínek prádla zařezávat, poletí na zem a já ho budu stavět znovu, už nikdy nebudu ležet v posteli jen tak, pro radost a dívat se z okna, protože právě nemám co dělat, začínal pro mě život rozdělený na směny a minuty, kdy člověka povinnost posouvá z místnosti do místnosti a z domu do školy a zase zpátky. Začal pro mě platit řád, kterému jsem nerozuměl, kterému jsem ani nechtěl rozumět, protože tohle všecko, v čem jsem se octl, tenhle přísný geometrický útvar, to nebyl můj svět, bylo to jen nedorozumění, náhoda, nesmysl, já chtěl jinam, kde všechno bylo jako dřív. A jednoho dne jsem najednou věděl, že už tam

nemůžu zůstat, že celý život budu utíkat jinam, někam jinam, že musím a jiné to nebude, i když štěstí už nikdy nedoženu, protože umřelo to ráno v pytlí plném šatů od krve.

The world is treating me bad, misery, I'm the kind of guy who never used to cry, ty bys to pochopil, Johne, ale oni?

Státní žalobce si promnul pečlivě jazykem dásně a zacvičil si ústy. Bylo to jasné, člověka v něm probudila vzpomínka na ovečku ve voňavé omáčce.

„Vzhledem k tomu, že obžalovaný teprve nedávno dosáhl věku patnácti let, a tím překročil hranici plnoletosti, a rovněž vzhledem k tomu, že jde o první vážnější provinění, navrhuji i přes vysokou společenskou nebezpečnost činu trest v dolní polovině příslušné sazby a –“ prokurátor se na chvíli odmlčel, jako kdyby chtěl slova patričně poválet po jazyku, než je vysloví – „podmíněný.“

Sklonil jsem hlavu a sklopil oči. Obhájce natáhl ruku a lehce mi přejel dlaní po předloktí. Mělo to znamenat, že všechno dopadlo dobře. „Na kolena,“ syknul.

Klesl jsem na kolena a zlehka udeřil hlavou o zem. Soudu dělá radost, když se hříšník kaje a modlí za spravedlivý i shovívavý rozsudek, kladl mi před procesem jako poslední věc na srdce obhájce. Měl teď ze mě určitě radost, protože jsem se modlil. Srdcem i duší jsem se modlil za jehňátko, jehož chutné, předobré tělo tak příjemně naladilo muže, jenž mě mohl učinit ještě nešťastnějším, než jsem. Tebe ctím a tebe vzývám, veď mě správnou cestou, můj Johne z Liverpoolu.

„Chce k návrhu státního žalobce ještě něco dodat obhajoba?“

Nad hlavou se mi ozvalo rychlé: „Ne – vlastně můj mandant prosí nejctihodnější soud o shovívavost.“

Jednou se tomu budu smát, smál bych se už teď, kdybych si nebyl jistý, že mi to může přinést jen problémy, tohle jsem se už na ulici naučil, nepřidělavat si zbytečné problémy, když to není nutné, když tím nemáš co vyhrát a můžeš jen prohrát, ukláněj se a žer výkaly, když to jinak nejde, ale buď vždycky připravený vyskočit s dutou jehlou v ruce a bodnout, pavouci mají jedovatý žihadla, a já jsem Pavouk, možná náhodou, ale na tu já nevěřím, Pavoukem mě udělal spíš zákon života, celé tři roky, co žiju sám, jsem vlastně Pavouk, i když jsem to předtím, než jsem

utekl, nevěděl, ale potom jsem potkal Marka, musel jsem potkat Marka a ten mě naučil všechno, co umím, naučil mě žít ve světě, kde je člověk sám a kde ví, že o něj nikdo nestojí, naučil mě zapomenout na všechno, co bylo předtím, na tu bláznivou, nesmyslnou otcovu hru na hledání spravedlnosti. Mark ze mě udělal Pavouka a dal mi vědomí síly téhle *family*. Pavouk je samotář, ale má svou síť, má ostatní Pavouky a to je síla, která budí strach, i ten policajt Husain z ní měl strach, poznal jsem to na něm, určitě se strachy zatřese, když si představí, že by ho jednou takhle večer sejmul malíkovou hranou nějaký Pavouk, píchnul mu jehlu do žíly a než by se stačil probrat, sebral by mu litřík barvy, nebo taky víc, byl na tom dobře, Husain, možná by z něj byl i litřík a půl a pořád by se mu nic nestalo, však taky u soudu nepadlo ani slovo o tom, že jsem Pavouk, a dali mi hadry s rukávama, takže jsem nikomu nemusel ukazovat tetování.

Soudce se znovu načepýřil a zakloval naprázdno do vzduchu.

Kolena mě už bolela od klečení.

„...rozhodl soud takto: obžalovaný Akbar ibn Kato se odsuzuje k dočasnému odnětí levé ruky in ulna na dobu šesti měsíců. Ruka mu bude odňata chirurgickou cestou v ambulanci soudní nemocnice a po dobu trvání trestu uložena v bance orgánů Národního institutu zdraví v Novém Karáčí. Bude-li se odsouzený řádně chovat a nedopustí se žádného přestupku proti zákonům této země, bude mu ruka opět v téže nemocnici implantována. V opačném případě a při dalším odsouzení propadá ruka státu, který s ní naloží podle uvážení případných orgánů. Tak rozhodl podle platných zákonů soud a proti tomuto rozsudku není odvolání. Alláh akbar!“

Soudce sklapl veliké zelené desky a zmizel v úzkých dveřích za svým stolem.

Pomaloučku jsem se postavil a podíval na obhájce. Držel už v ruce aktovku a napřáhoval pravou ruku, aby se se mnou rozloučil. Mezi ty, kterým se ruka podává, jsem ale nepatřil, poklepal mě jen po rameni. Vězeňský oblek zřejmě alespoň sliboval, že byl dezinfikován, já však ne.

„Co je to in ulna?“ zeptal jsem se.

„V lokti,“ řekl polohlasem a příjemně se usmál. „Hodně štěstí.“

Chlápek na křesle vlevo byl stejně jako já připoutaný širokým pásem z plastu kolem těla, upevněným vzadu na opěradle. Zaklapávací náramky na loketních opěrkách měl prázdné. Krk mu vězel v tenkém ocelovém obojku, který se při každém prudším hnutí hlavou zařezával do kůže jako struna. Vzadu za hlavou byla na opěradle křesla malá páčka, jíž se obojek mohl povolit nebo naopak přitáhnout. Když se s ní otočilo jednou dokola po směru hodinových ručiček, prošel by okem v obojku možná palec u nohy, ale lidský krk rozhodně ne.

Křeslo vpravo bylo prázdné. Ještě před pár minutami k němu byla kolem pasu, za ruce a za krk připoutána snědá dívka v ušmudlaných, kdysi bílých evropských šatech, s dlouhýma a hezkýma nohama. Měla prázdný pohled člověka, který dlouho žvýkal kokočoku a neví, jak se vrátit zpátky na zem. Ale možná, že to byl jen prožitý úlek a děs z toho, co přijde.

Byla hezká, ale její úzký obličej měl jednu vadu: místo, kde mívala nos, bylo prázdné. Zakrýval je slabý obvaz z bleděžluté anabiotické buničiny. Až jí nos znovu přišijou, bude zase hezká, ale teď, s dvěma zejícími otvory uprostřed obličeje, se žene zákazníka těžko.

Muž na křesle vlevo měl vlasy na pravé polovině hlavy vyholené. Na místě ucha měl stejnou žlutavou pokličku z obvazu, který urychluje hojení chirurgické rány a zabraňuje, aby byla napadena infekcí. Za pár dnů si obvaz sám strhne a pod ním bude už zhojená rána, světle růžová a jen o málo citlivější na dotek než kůže okolo.

Vlasy, které muži na hlavě zbývaly, byly šedožluté a slepené potem a špínou. Měl vrásčitou starou pleť, o něco světlejší než já, a na nose měl starodávné kovové brýle s kulatými obroučkami, jaké jsem znal z fotografií Johna z Liverpoolu. Právý rukáv košile měl zavázaný na uzel hned nahoře. Nebyl to žádný začátečník, ruka mu chyběla v rameni. Když na chvíli pomalu otočil hlavu směrem ke mně, všiml jsem si vybledlých šedomodrých očí. Byl to běloch.

Sklopil jsem oči a podíval se vlevo dolů. Šlo to špatně, hlavou jsem sice těžko mohl pohybovat na strany, ale sklonit jsem ji nemohl, obojek to nedovoloval. Jen koutkem jsem viděl na levé rameno a paži, která mi končila v lokti. Podvědo-

mě jsem se pokoušel zdvihnout ji nahoru a před sebe, abych se mohl podívat, jak ruka vypadá, ale nešlo to, injekce, kterou mi před amputací vstřelili do nervové uzliny, ruku nejen zne-citlivovala, ale také zabraňovala nervům, aby předaly povely svalům. Vzpomněl jsem si na starý příběh, který jsem četl, ještě když jsem žil ve výchovném středisku. Vyprávěl o muži, který přišel v nějaké válce o obě nohy, a nervy, vedoucí do dávno ztracených údů, mu spolehlivě přinášely bolesti ještě celá léta. Mě nebolelo nic – zatím.

Všechno začalo injekcí ještě v hale před malým operačním sálkem. Strážný s bodcem mě sem přivedl labyrintem věžeňských schodišť a chodeb. Stálo tu několik kovových křesel se sedadly a opěradly z plastů. Na jedno z nich mě posadil, připoutal na obou rukou a kolem pasu a na krk mi nasadil těsný a tenký kovový obojek. Několikrát mi zatřásl rukama, zda pevně drží v náramcích, a vyzkoušel zámky. Na prsa mi velkým špendlíkem připíchl průhlednou obálku s doklady a rozsudkem.

Tupou prázdnotu čekání rušila jen občas jediná sestra, která procházela halou a lhostejně mě mýjela. Snažil jsem se zachytit její pohled, ale nepodařilo se mi to, nevnímala mě o nic víc než dlaždice na podlaze.

Jazykem jsem si projížděl nové zuby, které mi vsadili den předtím do vyspravených dásní. Nemohl jsem si na ně zvyknout, řezáky se mi zdály příliš velké a měl jsem pocit, že ani plošky stoliček k sobě nezapadají, ale mohl jsem být rád, že mám vůbec nějaké.

Potom se cestou zpátky do sálu sestra v půli kroku otočila směrem ke mně a nadzdvihla obálku s rozsudkem na svých prsou. Chvilí si v něm četla a zlehka mi ohmatala rameno. Díval jsem se jí do očí a snažil se usmívat. Ale pořád mě ještě neviděla. Byl jsem pro ni manekýn ze stejné umělé hmoty jako to křeslo.

Měla dlouhé černé vlasy, které jí vylézaly zpod světle zelené čepice, a trochu tenké rty, které ji dělaly přísnější, než možná byla. Byla o něco starší než já a určitě i vyšší. Ale to vůbec nevadilo.

„Od vás si nechám všechno líbit,“ řekl jsem chlapsky. Tedy chtěl jsem říct, hlas mi přeskočil hned při první slabice a slovo „všechno“ jsem zachrčel jako prázdný vodovod.

Sestra se napřímila, z velké kapsy v bleděmodrém overalu vylovila krabičku s injekční pistolí, natočila na rukojeti ovládací knoflík a přitiskla mi ji nahoru na rameno. Sprška sterilizačního spreje rychle zastudila a pak už jsem necítil vůbec nic. Nervová spojení, vedoucí do levé ruky, jsem měl paralyzovaná.

Ťukla mi pistolí do předloktí, ale ten dotek jsem jen viděl. Konečně se na mě podívala: „Cítíte něco?“

„Ne,“ zavrtěl jsem hlavou.

Zdvihla pistolí a nad předloktím mi slabě blýsklo tenké dlouhé ostří, vyčnívající z otvoru v hlavni. Tygr na tetování měl ránu za pravou přední tlapou, hodně blízko srdce. Vpich se rychle naplnil – tygr začal krváčet.

Zastrčila pistolí znovu do velké kapsy, uchopila křeslo za opěradlo a pomalu mě před sebou tlačila ke dveřím s nápisem Operační sál.

Uvnitř mi unavený, trochu zpocení člověk s rouškou před ústy, oblečený ve stejném světle zeleném overalu, znovu prohmatal rameno, potichu si něco mumlal do malého mikrofonku přicvaknutého k roušce. Sestra zatím připravila velkou obdélníkovou krabici z lesklého kovu. Krev, blesko mi hlavou, k čemu jinému by tu mísu mohli mít. Byla to ironie, Pavoukovi budou brát jeho barvu. Ale nijak mě to nezděsilo, snad taky trochu díky injekci. Paralyzovala nejen ruku, ale jak se zdálo i mozek. Měl jsem chvílemi pocit, že se na všechno jen dívám, že ten hubený mladíček v černém tričku a džínách na křesle je někdo jiný.

Lékař kývl na sestru a ta mu podala tenkou, zužující se trubicí, k níž vedl slabý černý kabel. Hrot trubice přiložil ke kůži mé ruky těsně pod loktem. Kůže se začala nejdřív bíle a potom růžově rozestupovat. Přesně takhle se rozchlipuje koženka sedadla v pozemní dráze, když do ní člověk zarazí nůž a jedním dlouhým řezem ho páře. Barva netekla – tedy skoro vůbec ne.

Chirurg odložil tenký nástroj a naklonil se nad řez. Potom znovu něco tiše zamumlal do svého mikrofonu. Sestra mu mezitím podala další nástroj, poněkud robustnější a připomínající veliký svěrák.

Ruku mi odepnula z náramku, natáhla ji od těla a prsty zaklesla na nerezový stojan na robustním podstavci. Lékař

rozevřel nástroj, jako by rozevíral obří louskáček, a nasadil mi ho na loket. Potom stiskl několik tlačítek a opatrně, jako sochař, který se snaží vyprostit z formy křehký odlitek hotového díla, otáčel nástrojem ze strany na stranu.

Sestra stála nad ním a držela mou ruku za předloktí. Vlastně byla docela hezká. I v chirurgickém overalu měla štíhlou postavu a dýchala z ní síla a pružnost. Představoval jsem si, jaká má ňadra: malá a s růžovými kloboučky bradavek. Ne, malá a s velkými tmavými bradavkami. S trčícími bradavkami. Ještě nikdy jsem neviděl dívčí ňadra. Ještě nikdy v životě jsem se nedotýkal nahého ženského těla. *Who knows how long I've loved you, you know I love you still.* Byl jsem panic.

Sestra držela mé předloktí a lékař otáčel nástrojem. Potom měkce, jako padá větrem stržený list a nakonec spočine v trávě, se má ruka náhle rozpúlila. Sestra opatrně uvolnila ještě před chvilkou moje prsty ze stojanu, uložila předloktí do obdélníkové kovové krabice a zakryla je průhledným příklopem. Na užší okraj krabice přilepila samolepku, kterou vytáhla z obálky z rozsudkem.

Na zem dopadlo několik kapek krve. Zatímco mi lékař snímal z lokte páčidlo, kterým mi právě rozdělil kloub, a nasazoval hojivý obvaz, odložila sestra krabici na stůl u stěny vedle několika dalších a sehnula se nad kbelík z umělé hmoty. Byl v něm obyčejný smeták s hadrem. Unaveně setřela krev z podlahy, umyla si důkladně ruce, vzala moje křeslo za opěradlo a vyvezla mě ze sálu ven, do místnosti, v níž jsem teď seděl. Teprve za dveřmi jsem si uvědomil, co mě po celou dobu amputace vlastně nejvíc udivovalo – že mezi sestrou a lékařem nepadlo jediné slovo,

„Poprvý?“ ozvalo se z křesla vlevo. Byl to chlápek, kterému zrovna uřízli ucho.

Znechuceně jsem se pokusil kývnout, ale obojek se mi zařízl pod bradu.

„Poprvý je to ještě fajn,“ řekl ten běloch. „To je obyčejně jen podmínka a člověk si vždycky myslí, že to těch pár měsíců vydrží a zase dostane svoje příslušenství zpátky.“

Samozřejmě že dostanu svou ruku zpátky, pomyslel jsem si. Jen ať si šest měsíců odpočine v podchlazeném trezoru vězeň-

ské nemocnice, za půl roku mi ji ten samej doktor bude muset přišít, kam patří.

„Napoprvy jsem slíznul čtyři měsíce,“ pokračoval chlápek. „Taky levou v lokti. Hodili mi na krk nekrytou úvěrovou kartu. Měli recht, konto jsem měl minusový zatraceně dlouho. Jenomže copak jsem tenkrát věděl, jak to tu u vás chodí? V Evropě byl tohle prd zločin. Teď už si banky můžou bejt jistý, žádný konto dávno nemám. Ale to tys asi neměl nikdy.“

Odfkrnul jsem si, nic víc. Jednak měl pravdu, jednak jsem nevěděl, proč zrovna s ním bych si měl povídat. *I feel alone*, když nikde jinde, tak tady určitě.

„Cože? No jo, nejni ti do řeči. To mě poprvy taky nebylo. Koliks vlastně vyfasoval?“

Něco mimo mou vůli mě donutilo odpovědět. „Šestku. Šest měsíců.“

„To je dost. Čím je trest delší, tím menší je naděje, že se k pazouře zase dostaneš. Měls jim slíbit, co chtěli, třeba že budeš práskat každý den. Doopravdy, tady naděje stárne hrozně rychle, to mi věř.“

„Běž do hajzlu,“ syknul jsem na stranu a zkusil dokonce opatrně hodit hlavou. „Ty máš nějaký zkušenosti. Co kdyby tě někdo jednou sejmul, jen tak pro jistotu?“

Bílej chcípák se díval pořád někam před sebe a já nevěděl, jestli má vůbec cenu mít na něj zlost. Čert ví, jak se sem dostal, tyhle bílý, co dopadli jako on, sem přišli před spoustou let za prachama, a jiný zas, aby před nima utekli, a nakonec skončili v kanálech jako tenhle. Levá ruka mu chyběla až v rameni, kde měl košili, špinavou a roztrhanou, uvázanou na uzlu. Nos měl celý, to ano, ale ucho mu právě ušmikli, a kdoví, jak vypadá druhá strana. Každý, kdo na něj narazí, pozná na první pohled, že je to nejhorší a nenapravitelný zloděj a podvodník. A hloupý k tomu, když se nechal takhle označkovat. Tohle všechno jsem mu mohl říct, ale neřekl, na to vypadal moc chcípácky. Nebo spíš odporně. Vadilo mi na něm všechno, i to, že je bílý.

Po chvíli mlčení se uchechtl. „Vždycky je to stejný. Objeví se nějaký novej prorok moudrosti světa i duše a přijde na to, že předkové něco dělali líp a že se k tomu musíme vrátit.“

Někdy jde o pečení chleba a jindy o lidský krky. Ty si na to prd pamatuješ, ale já je vidím, ty kazatele a ajatolláhy, jak burcu-
jou lidi a volaj, k čemu jsou kamenný vězení, to je jejich vej-
mysl, ukazovali na bílý, my máme starý právo, oko za oko, zub
za zub, pro zloděje useknutí ruky, která kradla, pro podvodní-
ka urážnutí jazyka, co lhal, a pro ženu, která chce spát s jiným,
kamení, ať si dosyta užije. A chytli se toho mladší a chytřejší.
Jasně, říkali, musíme hledat sami sebe ve svých tradicích, a to
všecko obohatit novým poznáním, potřebama společnosti,
když se využije moderní medicína, tak to vlastně není vůbec
tak špatná myšlenka, vždyť není utětí ruky jako utětí ruky,
můžeme ji pěkně tomu zlodějíčkovi amputovat, schovat,
a když se napraví, tak mu ji přišijeme zpátky, to je přece sprave-
dlivý. A navíc taky laciný, jednoduše ho bez tý ruky pustíme
zpátky domů, nemusíme kvůli němu stavět žádný vězení, pla-
tit žádný dozorce a lidi venku hned budou vědět, co je to za
ptáčka, a daj si na něj majzla. Chytře je to vymyšlený, libovali
si, tohle je revoluce v trestním řízení, tohle je ta pravá převý-
chova, takhle se má využívat tradice. Jenomže zapomněli na
pár maličností a především na lidi. Každěj, kdo dostane něja-
kej nápad, by povinně měl nejdřív myslet na to, co to udělá
s lidma - ale ne s těma, pro který to vymyslel, ale především
s těma, kterejch se to netejká vůbec. Protože ti jsou nejhorší.
To uvidíš sám. Máš někoho, kdo ti venku může pomoci? Na to,
že bys měl bohatýho fotra, zrovna nevypadáš. Ty seš nejspíš
rákosník, co?"

Teď už mě namíchnul. „Hele, dědku,“ začal jsem tiše a zle,
„hrabej se ve svém hnoji a mě nech bejt. Nemuselo by se ti to
vyplatit. Třeba by si na tebe moh doopravdy někdo někde po-
čkat a podříznout ti krček. Asi by ti ho potom těžko přišívali.
Jenomže máš štěstí, o tu tvou jedovatou krev nikdo nestojí.“

„A myslíš, že někdo zrovna stojí o to, aby ti přišil zpátky tu
tvou pazouru? Kdepak, ta se náramně hodí jinde, jako ná-
hradní díl. Pořád někde potřebujou náhradní díly.“

Dveře do chodby se otevřely a objevila se v nich velká ma-
catá ženská s chlapským výrazem a svalnatýma rukama.
Hodila se sem, moc se sem hodila. Nadzdvihla průhlednou
obálku na mých prsou.

„Kato?“ zeptala se potom a aniž čekala, jak zareaguju, začala mě odvazovat.

Vstal jsem a zkusil se protáhnout. Ale cítil jsem se hrozně malátný a trochu jako dřevěný. Paralyzující náboj pistole na mě pořád působil.

„Jdeme,“ ukázala hlavou.

Otočil jsem se k bělochovi, který mě bez ustání sledoval očima. „Hele, když už tolik kecaš, jak to, že ti ještě nevyřízli jazyk?“

„Drž hubu, Kato,“ houkla dozorkyně a strčila do mě. Sílu měla, doletěl jsem až ke dveřím a zarazil se až o ně.

Vedla mě temnou chodbou a po točitých schodech dolů. Pak jsme se octli ve velké světlé místnosti s velkými okny do pustého dvora. Zadní stěna byla pokrytá malými dřevěnými dvířky. Z jedněch z nich dozorkyně vytáhla moje tričko. Páchlo dezinfekcí a byly na něm krvavé skvrny.

Hodila tričko po mně, ale nechtyl jsem je. Chyběla mi ruka. Když jsem je sebral a začal se oblékat, nešlo mi to.

„Tak dělej, Kato,“ zavrčela dozorkyně. „Nemám čas se s tebou párat.“

Konečně jsem se do trička nasoukal. Vzala ze stolu něco malého a natáhla ke mně ruku. „Tohle si pořádně schovej. To máš místo lístku do šatny.“

Byl to malý plastický štítek na dlouhé nylonové šnůře.

„Podle toho se pozná, kde máš své zavazadlo,“ řekla. „Tak si to hlídej. Nebo by ti místo tý tvý ruky přišli třeba cizí...“ Nedořekla a rozesmála se zvučným barytonem. Nevěděl jsem, jestli se smála představě, že mi přišíjou cizí ruku nebo něco jinýho.

„A teď koukej padat. Tady máš propustku,“ strčila mi do ruky malý umolousaný papírek a rázně mě praštila do ramene, takže jsem znovu doletěl až ke dveřím. Tyhle byly hnědé, dvoukřídle a křídou na nich bylo napsáno VÝCHOD.

Beng, cvakla mi hlava o betonový hranol na okraji chodníku. V očích se mi chvílku houpal blýskavý závěs bolesti. Najednou jsem si uvědomil, že je to právě deset dní, co mě v parku sbalili. Schytl jsem během nich víc ran než za celých šestnáct let života předtím.

„Ořezanec jeden zlodějská,“ oprašoval si malý a silný chla-
pík s krátkými štětinatými vlasy rukáv krémového obleku,
„měli by je rovnou všet, a ne jim dávat příležitost otravovat
pořádný lidi. No vidělas to, Zaryo?“

Dívka stála krok od štětináče a lhostejně se na mně zasta-
vila očima. Potom se zadívala na druhou stranu. Lehounkým
průsvitným závojíčkem, naznačujícím čáďor, prosvítaly oblé
rty.

Štětináč se na mě díval o deset vteřin déle. Shora.

„Příště na nikoho nečum, ořezanče,“ řekl a zlehka si pohla-
dil dlaní klouby pravé ruky. Vzal dívku podpaží a odváděl ji
 pryč.

Pomalou jsem se převálil na břicho a položil hlavu na rozpá-
lený beton chodníku. Byl vlhký. Možná že mi tekly slzy, nebo
to byla krev z natrženého víčka oka, kam jsem koupil štětiná-
čovu ránu, na kterou jsem se ani nestačil připravit.

Zdvihl jsem se nejdřív na všechny tři a potom na nohy.

Slunce bylo pořád ještě nad obzorem a do Modré čtvrti to
bylo ještě alespoň osm kilometrů. Pěšky, do metra ani do au-
tobusu mě nikdo nevezme.

Měl jsem za sebou nejmíň dvanáct kilometrů svobody. Čas
jsem nepočítal.

Ale nějak jsem začínal tušit, že jestli těch šest měsíců bude
stejných jako těch dvanáct kilometrů, tak nebude vůbec o co
stát. Zachránit mě mohli jen Pavouci. *Don't let me down, don't
let me down, don't let me down, DON'T LET ME DOWN*, zpíval
jsem si, Johne, jediné, co tě teď nebolí, je ruka, která ti schází.

Sotva jsem vykročil z vrat soudní nemocnice do rozžhave-
ného odpoledne plného lidí a pachů léta, praštilo mě do očí
slunce, jakému jsem za těch pár dní uvnitř Alhambry odvykl,
a přes záda jsem dostal železnou tyčí na stahování mříží před
výklady. Zastavil jsem se zrovna před obchodem, vůbec jsem
nevěděl, co za výlohou vystavují, a ani mě to nezajímalo, když
se ze dveří vyřítil člověk ve tříčtvrtečním širokém plášti a roz-
máchl se.

„Padej, padej, čóre,“ syčel na mě tak, abych to slyšel jen já,
a přitom se usmíval očima i vyztuženými koutky úst na lidi na
chodníku kolem mne. „Pal odsud, než ti přerazím hřbet, padej,

padej,“ křičel šeptem a jeho oči se klaněly kolem, dobrý den, račte vstoupit.

Ustoupil jsem z chodníku až do mělké strouhy, která ho oddělovala od ulice. Její dno pokrýval nános splašků, který přes den vždycky utvořil tvrdou krustu. Šlo se po ní docela dobře, rozhodně mi nehrozilo, že na mě narazí někdo z kolemjdoucích a praští si do mě jen tak pro zábavu. Začínal jsem bílému bezucháčovi rozumět: každý, kdo jde proti mně, ví, co jsem zač – jsem ten, do kterého je možné si praštit, kdykoli to člověk napadne, ten, který se nesmí bránit, protože by sám sobě ubližoval, pes, do kterého si kopne každý, komu právě vynadal šéf. Bylo to báječně vymyšlené a fungovalo to jako tím nejlepším počítačem navržený systém.

Nejdřív jsem počítal křižovatky, které jsem přešel, potom i každý krok. Když jich bylo potřetí tisíc, vzpomněl jsem si, že v levé zadní kapse džínů bych měl mít pod švem schovaný ještě půlplátek kokočoky. Byl tam.

Posadil jsem se na zem pod malátný zákrsek tapangu a žvýkal, pět minut, hodinu, necítil jsem běh času ani barvu a rozměry stínů nade mnou, krčil jsem se k zaprášenému kmínku a snažil si vysnit cestu někam, kde mi je dobře, kde jsem já a ta holka, co ji budu mít. Ale slunce pánilo a já si ani nemohl udělat z rukou stříšku nad hlavou, a tak jsem vstal a šel dál, do Modré čtvrti, k Pavoukům, za Markem. Oči jsem upíral na zem před sebou a jen občas se opatrně rozhlédl na strany, jestli někde není příčinlivý občan, který by mi rád dal jednu mezi žebra nebo do zubů (pořád jsem si nemohl na tu erární protězu zvyknout). Jsem přece čór, který si nezaslouží nic jiného.

Z pootevřených vyprahlých rtů mi vypadla kokočoka. Rychle jsem se sehnul a sebral ji. To je ono, to je ta správná cesta k nápravě, stává se z tebe spořádaný občan, dodržíš i ta nejbanálnější příkázání, nezašpiníš město Pána všehomíra. Hlava mi plula v kruzích, snad z pálícího slunce (ne, pro mě nebyl žádný stín dost nízký, abych se v něm směl skrýt), snad z kokočoky, která mi pomohla, dala mi sílu a vůli jít k cíli. Tohle už jsem jednou prožil, určitě, tu cestu mám už za sebou.

A náhle jsem se viděl, jak poprvé jdu po letech v děcáku a v Safírovém květu sám po ulici, bez ničeho, jen s minulostí,

kteřou hledám a ve které chci najít naději pro to, co bude, ženu se po ulicích pěšky, protože do metra si netroufám, vlastně nikdy jsem nebyl ve vnitřním městě sám, nikdy jsem bez otce nebo matky nevyšel za hranice Zahradní strany, kam teď utíkám, chci tam být co nejdřív a přitom vím naprosto jistě, že není proč tam chodit, že můj pokoj se zeleným vysokým kobercem a dům a mámin hřeben v koupelně, ulice a asfaltové hřiště s basketbalovými koši, to všechno existuje, ale někde jinde, v jiném světě, s nádechem do kouřova nebo do křišťálova, že nejsem nic než hledač uplynulého času, *a poor young country boy - Mother Nature's son*, jenomže kde je ti konec, matko přírodo. Utrácený a se šmouhami potu smíšeného s prachem po celém obličejí, se solí rozleptanýma očima konečně stojím přede dveřmi, před třemi schody a malým obdélníčkem senzoru zámku, a už na něj kladu prst, a přece v posledním okamžiku ucuknu, *a poor young country boy*, obracím se ke dveřím zády a jdu z těch tří schodů celé věky, co schod, to století, až potom sedím opřený zády o travertinové obložení domu Kasídiových přes ulici a čekám, kdy konečně se otevřou dveře a vyjde z nich otec s matkou anebo já sám, až se alespoň otevřou dveře a vyjde kdokoli, ale dům je tichý a nehybný jako vzduch. Konečně padá tma, začínají se rozsvěcovat obdélníky a oblouky oken, září nebo jen mdle prosvítají a z dálky sem doléhá hluk vnitřního města, kolem mě mlaskají o chodník podrážky sandálů, jen jednou za čas prošustí kolem auto, tichoučké vrnění motoru mě vůbec nevzruší, protože dům je pořád stejně temný, temnější než noc kolem, jako kdyby tou tmou chtěl říct, že není cesty zpátky a že dál musím jít sám, *Mother Nature's son*. Zvedám se v půli myšlenky a jdu, aniž někam mířím, jen jdu, jdu, jdu...

A pak jsem narazil na Marka. Byl to první Pavouk, kterého jsem v životě viděl.

Šel proti mně po pustém chodníku, na kterém bylo vidět sotva na krok, zdánlivě ledabyle a náhle mu pravačka vystřelila směrem ke mně, a než jsem si stačil uvědomit, co mě čeká, ucítil jsem prudký úder do místa, kde se stýkají dolní žebra. Úder mi vyrázil na chvíli dech a zbavil mě schopnosti myslet. Pomalu jsem se složil na kolena. Vzápětí mě ten člověk popadl

za nohy a vtáhl do průchodu, který se otvíral vpravo od nás. Rychlé prsty mi ve tmě prohmátly kapsy; měl jsem je prázdné. Potom mi klekl na břicho a vzal mě za hlavu, kterou mi položil na stranu. Tenkrát jsem nevěděl, že mě nechce podříznout, že jen hledá krční arterii. Cuknul jsem sebou a zaprosil: „Prosím vás, pusťte mě... hrozně to bolí.“

Teď sebou trhnul on; měl jsem být v bezvědomí. Potom se-vření povolilo.

„Máš štěstí, chcípáku. Táhni si domů.“

„Nemám kam,“ řekl jsem. „Včera ráno jsem zdrhnul z výchovného střediska.“

„Tak si táhni, kam chceš,“ ozvalo se ze tmy.

„Nemám kam.“ zopakoval jsem a posadil se. Stín vyšel z temného průchodu ven na ulici, kde bylo vidět o trošku líp. Rychle jsem vyskočil na nohy a vyšel za ním. Neměl jsem co ztratit.

Vypadal sotva o dva, o tři roky starší než já, ale v očích měl vepsáno o deset let víc. Chvíli si mě v sinalém světle vzdálené výbojky prohlížel a pak vykročil pryč. Šel jsem za ním, neodbytný jako chumáč mušek, poletujících mu kolem hlavy.

Nevím, co ho nakonec přimělo vzít mě dlouhou podzemní chodbou s sebou, až do malé místnosti s nízkým vybíleným stropem a bez oken, pod městskými garážemi, kde zrovna Pavouci žili. Byl jsem příliš vyčerpaný, než abych měl strach, že si ze mě chce udělat svého chlapce - a taky neudělal. Místo toho mi dal najíst a potom táfličku kokočky, první, kterou jsem v životě žvýkal.

Nikdy potom jsem se Marka neptal, proč to tenkrát udělal, a ani nikoho jiného z Pavouků. Napadlo mě jenom, že kdysi dávno někdo takhle pomohl jemu.

Třetí den, když jsem přestal mít skelné oči, mě vzal poprvé s sebou. Chlápka sejmul sám, já ho měl jen co nejrychleji prošácnout, zatímco on nasadil kanylu s odběrovou trubičkou. Poprvé v životě jsem viděl, jak se baňka plní ve tmě matně černou barvou.

Začal mě učit všechno, co věděl sám. Vysvětlil mi, jak funguje krevní oběh, a ukázal mi, jak rychle a poslepu hledat největší a nejtědřejší cévy. Předvedl mi, jak se krev dělí na

červené a bílé krvinky a plazmu. Probrali jsme spolu anatomii a citlivé body nervových spojení. Dlouho a do všech podrobností jsme dřeli jediný rychlý pohyb, jímž každý Pavouk musí umět sejmout hejla tak, aby nebyl schopný ani se bránit, ani volat o pomoc. Seznámil mě s odběrateli a ukázal, jak vyjednat tu nejlepší cenu za dodanou krev. Zkoušel mě z krevních skupin a uchovávání sebrané krve. Naučil mě říkat krvi zboží a barva. Naučil mě vážit si zboží a barvy.

Udělal ze mě Pavouka a sám mi na levé předloktí vytetoval zářící symbol téhle *family*. A byl jsem dobrý Pavouk. Tak dobrý, že si u mě kšeftmani s barvou mohli objednávat, uměl jsem si najít svoje lidi a dodat právě tu skupinu, jakou potřebovali.

A nejen to. Naučil mě mít rád Johna. Znal jsem ho už předtím, spousta kluků v Safírovém květu patřilo Johnovi, rozumělo si s ním, dokázalo být dlouhé hodiny jen s ním a jeho poselstvím.

Ale Mark byl první, kdo z nesrozumitelných slov učinil poselství i pro mě. Pomalu mě učil rozeznávat chuť i vůni těch slov, hledat za nimi symboly a významy a chápat, co znamenají pro mě i pro ostatní z nás.

Mark byl můj první učitel a to on mi dal jméno John.

Na tohle všechno jsem myslel, když jsem pochodoval končícím odpolednem a potom večerem, pořád ve strouze, která se začínala plnit prvním bahnem odpadu. Dvakrát mě skoro smetl proud páchnoucí vody z dezinfekčního vozu. Ještě dva kilometry, posledních pět set metrů. Otráskaný roh se symboly alespoň pěti *family*, které si na tohle území dělají nároky.

Stěny pokryté chuchvalci barev. Tohle je Modrá čtvrt, má jméno podle barvy naší planety a míru, co na ní panuje. Alespoň tak to vysvětlujou průvodci turistům, když už náhodou někdo zabrousí až sem. Není to pravda, má jméno od modřin, kterými jsou tu všichni poznamenáni.

Nízké železné dveře a úzké strmé schodiště dolů. Tmavá chodba s rezavými rourami nad hlavou. „Mír,“ řekl jsem, Mark a George zvedli hlavy. V koutě se otočil Jadej. Neměl mě nikdy moc rád. Věčná škoda, je ze všech Pavouků nejsilnější.

Zůstal jsem chvíli stát ve dveřích, než jsem udělal krok dovnitř a zavřel je za sebou. Usmál jsem se, jako člověk, který po

dlouhém strádání dorazil domů a je rád, že je právě tady. Ale v polotemné nízké komoře to asi nikdo neviděl.

Všichni mlčeli.

„Trošku jsem se cestou zdržel,“ řekl jsem co nejlhostejněji. Hlavou jsem trhnul směrem k levé paži. „A někde jsem zapomněl ruku.“

Dívali se na mě, ale pořád nic neříkali. Tohle ticho neuklidňovalo; šel z něj strach.

„Co je? Prostě mě dostali,“ zachraptěl jsem. „Šest měsíců, podmíněně.“ Očima jsem vyhledal Marka.

„Víš, že jsem nevěděl, co je to in ulna? To je v lokti,“ napřáhl jsem pahýl se žlutou čepičkou obvazu na konci.

Mark uhnul pohledem. Jadej pokročil z kouta směrem ke mně. Jemu jsem do očí neviděl, ale už z toho, jak stál a svíral pěsti, bylo zřejmé, že přátelské ohníčky v nich nehoří.

„Musím se schovat,“ říkal jsem a hledal očima něco, čeho bych se mohl chytit, alespoň nejmenší náznak vztahu, když už ne přátelství. „Venku je to bez té ruky hrozný.“

Jadej stál těsně přede mnou. Ucítil jsem nasládlou vůni kokačoky, a dostal na ni hroznou chuť.

„Byls v Alhambře,“ řekl. „Celou tu dobu.“

Polk jsem naprázdno. „Ale nic jsem neshodil. Fakt, ani mě nedopovali, nic nevědí.“

„Včera tu byla šfára. To není náhoda. A venku na chodbě někdo nechal ležet tvoje nádobíčko. To taky není náhoda.“

„Ale já doopravdy nic –“

Nestačil jsem doříct, Jadej si hodil jazykem hroudu kokočky do lícní torby a najednou mi jeho ruce pevně seděly na krku a palce tlačily na obě krkavice. Znal jsem to přesně; za pár sekund mi začne šumět v hlavě, potom se mi zakalí oči a budu jak z hadrů.

„Já... já...“ snažil jsem se sebou mlít a pravou rukou ho od sebe odstrčit. Ale Jadej byl nejsilnější z Pavouků.

Mark se otočil zády.

Jadej mě skoro bez námahy odhodil na plechové dveře.

„Už se sem nikdy nevracej,“ řekl.

„Marku, přísahám –“

„Nikdy,“ zavrtěl Jadej rázně hlavou.

Odepsali mě, bylo to jasné, už nikdy nemůžou vědět, jestli nejsem nadosmrti označený biočipem, o němž nevím ani já sám a který kdykoli prozradí, kde jsem. Jednou jsem strávil deset dní v Alhambře a takovému člověku se nedá věřit. Poručík Husain to vymyslel dobře.

Stál jsem v temné chodbě a potom pomalu vykročil ven. Znovu mi hlavou prolétlo, že tohle už jsem jednou zažil. A náhle, když jsem konečně pocítil, že jsem doopravdy sám, se ve mně nenašla ani jediná slza, abych se rozplakal nad svým osudem. Ale možná, že jsem byl jen tak vyschlý.

Noc není zlá. Je mnohem vlídnější než den.

Ploužil jsem se temným městem, jehož tma byla mou životkou, ve tmě jsem pracoval a tma mě teď chránila před dotěrnými očima chodců i těch, kdo si dopřávali potěšení projíždět se po ulicích. Stačilo jen se vyhýbat jasně osvětleným křižovatkám, šetrné mdlé světlo chabých výbojek nebezpečné nebylo.

Byl jsem sám a věděl jsem to. Měl jsem to vědět už v okamžiku, kdy na mě dopadla záře reflektorů policejní ornitoptéry. Do *family* se nikdy nikdo nevrátil. Kámen hozený do vody zůstává navždy na dně.

Pomaloučku jsem se vlekl Ismailskou ulicí, kolem bloků, které jsem dva roky míjel den co den a nevnímal je. Samozřejmě jsem se mohl otočit a odpochodovat směrem ke středu města, kde bylo Středisko pro mladistvé provinilce, mohl jsem se dobrovolně přihlásit a kát ze svých hříchů. Dostal bych papírem povlečené lehátko v sále pro osmdesát lidí a malou plechovou skříňku na věci, které tak jako tak nemám - a směl bych se za odměnu po práci dívat na televizní programy, které by mě stejně nezajímaly. Žádná kokočka, žádný prachy, nic. Jen to, před čím jsem utíkal.

Až jsem si vzpomněl na Morouse. Kdo jiný než on by mi měl pomoci? Jasně, Morous, jediný člověk v Novém Karáčí, kterému jsem teď, když mě zradil Mark, mohl věřit, vždycky mi přece tvrdil, že jsem jeho nejlepší kluk a že u něj můžu zazvonit kdykoliv. Pokaždé, když mi upřímným hlasem vykládal, jak mě má rád jako vlastního a že právě takového syna, jako jsem

já, si vždycky přál, mi trochu běhal mráz po zádech, ale to teď nebylo to rozhodující. Mark ho rád neměl, když jsem mu vyprávěl, že by Morous chtěl mít syna, jako jsem já, vždycky se smál a říkal, že Morousovi určitě nejde o mě, ale o to, co bylo předtím, protože moje máma byla Turkyně a Morous žádnou určitě v životě neměl. Jestli jsem na Markovi něco nesnášel, tak to bylo právě tohle. Neuměl se zastavit před ničím.

Morous mi pomůže. Slíbím, že až budu mít zase ruku, budu mu půl roku dodávat barvu zadarmo. Nebo ne, za půl ceny a rok.

Ke vchodu pasáže, kde Morous bydlel, jsem skoro doběhl. Zatřásl jsem mříží; byla už zamčená. Rychle jsem klekl na levé koleno a zašmátral po zemi, jestli tam neleží klíč. Možná že tam ležel, ale pravou rukou jsem nedosáhl až ke zdi. Najednou jsem znovu pocítil únavu dne a večera. Pomalu jsem se svezl po hliníkové kostře domu a posadil na zem.

Čekal jsem skoro hodinu. Potom se sinalou nocí prosmýkl štíhlý Arab v širokých kostkovaných kalhotách a natáhl se u mříže nahoru. Pochopil jsem, klíč je teď jinde. Udělal jsem dva neslyšné kroky za jeho zády a dýchl mu skoro do ucha. „Musím k Morousovi!“

Cukl sebou a v prvním okamžiku jsem se lekl, že mi vrazí kudlu do břicha. Rychle jsem odskočil. Ale jenom otevřel mřížové dveře, vešel dovnitř a pak hlavou ukázal, že můžu s ním. Jednu ruku tiskl k tělu. Jasně, nesl dodávku barvy a nemohl se s nikým rvát. Nestálo by to za to.

U Morousových dveří vymáčkal bzučákem signál, jiný, než jaký jsem používal já i ostatní Pavouci.

Počkal jsem, až Arab vypadne, a pak jsem zazvonil sám. Už z Morousova pohledu jsem pochopil, že ví všecho. Díval se na mě, ale jeho oči byly mrtvé.

„Hmm,“ řekl jenom, když jsem ze sebe vysoukal, co chci. „Když mi nepomůžeš, tak těch šest měsíců nepřežiju, Morousi.“

„Hmm,“ řekl znovu.

„Doopravdy ti zaplatím, všecho. Jen co zase budu v pořádku. Budu dělat jen pro tebe. Víš, že jsem ti vždycky doved obstarat to nejfajnější zboží. Mám na krev čuch, sáms mi to vždycky povídal.“

„No jo,“ řekl, aby změnil téma a pořád nemluvil o tom jediném. „No jo.“

„Mám to podmíněně. Jen to nějak musím přetlouct. Nejlepší by bylo, kdybych se někde moh schovat.“

„Nejde to, Johne. Domů si tě vzít nemůžu. A tady by to stejně bylo nebezpečný. Zkus to jinde.“

„Nemám kde, Morousi. Doopravdy. Vždycky jsem ti věřil, kdyžs mi povídal, že k tobě můžu přijít kdykoliv.“

„No jo – ale to jsem myslel jinak. Nesmíš věřit všemu, co se povídá. To by s tebou dopadlo blbě, Johne.“

Zatvářil jsem se zoufale. „Jen na pár dní. Jen na prvních pár dní.“

Zavrtěl hlavou. „Nech toho. Nemá to cenu. Musíš to zkusit jinde.“

Jasně, byli tu přede mnou, varovali ho. Možná Jadej, možná i Mark. Pozor na Johna, ostatně uvidíš sám, Morousi. Byl v Alhambře. Kdoví, jak to s ním vypadá. Možná ho nalili a možná někde na sobě nosí štěnici, o který ani neví. Je teď nebezpečnej, Morousi, pozor na něj.

„A nějaký prachy bys mi nemoh půjčit? Pár taků čistě do začátku.“

Vážil si mě očima, určitě uvažoval, co bych mu moh nabídnout jako zástavu. Nevypadal, že by mi předpovídal skvělou budoucnost.

„Nádobíčko s sebou nemáš?“ Věděl, že mám dobrý nádobíčko, opatřili jsme si je s Markem jen před půl rokem ze zásilky pro americkou vojenskou nemocnici na základně za městem.

„Zůstalo to všecko u Pavouků.“

„No jo, když nic nemáš,“ podrbl se na břicho. „Ledaže bys mi prodal pár kapek barvy.“

„Barvy? Vždyť teď přece –“ V tom okamžiku mi došlo, o co mu jde. Měl na mysli mou vlastní krev.

Měl jsem poměrně žádanou skupinu A₂B s minusovým Rh faktorem. Jednou mi vysvětloval, že se dobře hodí pro určité alergie. Nejspíš si někdo zrovna tuhle skupinu objednal a očekávaný dodavatel nepřišel. Takhle to chodilo pořád, celou noc a celý den zvonily u Morouse telefony z nemocnic a sanatorií.

Když chyběla krev, a na úřední dodávku nebylo spolehnutí – což se dělo víc než často – nezbyvalo doktorům než se pokusit sehnat krev u Morouse nebo jiného obchodníka s krví. Samozřejmě na černo, úředně byl obchod s krví státním monopolem a černota se trestala stejně přísně jako obchod s tvrdými drogami. Jako v případě drog, i tady to odnášeli jen ti na dolních stupíncích žebříčku. Morous už stál pěkný kus nad zemí – kdyby padal, strhnul by s sebou i pár těch, kteří jsou někde vysoko nad ním.

Takže dovnitř nepustil mě, ale á dvě béčko.

„Už rozumím, Morousi. Teď hned?“

Zavrtěl hlavou, jako by se děsil své šlechetnosti.

„Proč to odkládat?“

Kývl jsem a posadil se na upatlanou otáčivou stoličku, která své lepší časy prožila v nějaké předměstské ordinaci pro chudé. Možná že za sebou měla i nějakou tu asistenci při černém potratu počestné druhé manželky významného úředníka, možná že na ní seděla jen sestra u zubaře, když míchala lepidlo na opravu vyražených stoliček. Každopádně bylo typické, že i když Morous zcela jistě vydělával víc než všichni andělíčkáři z celé Modré čtvrti dohromady, nábytek měl stejně ubohý, jako byla místnost sama.

Otevřel zásuvku ve stole u okna a vylovil kanylu s odběrovou trubičkou a baňkou. Bylo to dobré nádobíčko. Měl ho, pacholek, zřejmě připravené pro každou příležitost.

„Dej to sem, Morousi. Udělám si to raději sám. Po tobě by mi určitě zbyla modřina jak lívanec.“

S poněkud divným úsměvem mi přisunul nádobíčko blíž. Vzal jsem kanylu a uvědomil si, že si ji musím píchnout buď do krku, nebo do některé cévy na noze. To první mi bylo nepříjemné, to druhé bylo zjevně nepohodlné. A navíc by to na noze trvalo věčnost.

Podal jsem mu jehlu zpátky a unaveně nastavil pravý loket. „Dělej, prosím tě. A opatrně.“

Uměl to, všechna čest. Možná byl rychlejší než já sám, a to jsem si sám sebe dost cenil. Osprejoval mi kůži sterilizačním aerosolem a vbodl jehlu do žíly dřív, než jsem si to stačil pořádně uvědomit. Plastická baňka se začala plnit temně rudou krví.

„Kolik?“ zeptal jsem se.

„Litr. To přece uneseš, ne? Kolik bys sám vzal hejlovi, jako jseš ty. Metr pětasedmdesát, tak dvašedesát kilo. Zdravý typ, alespoň podle očních rohovek.“

„To je něco jinýho. Hejla hned seberou a odvezou do nemocnice, kde do něj něco napumpujou a staraj se o něj. Kdežto já budu muset zalézt do kanálu mezi krysy.“

„Však ty ten litránek vydržíš. V nejhorším ti dám čuchnout čpavku, aby ses mi tu nesesypal. To je stará metoda, ale pořád účinná.“

„A kolik mi za ten litr dáš? Je to úplně čerstvý a ode mě. Toho by sis měl cenit, Morousi. Je to poprvý ode mě.“

Pokoušel jsem se, aby to znělo jako od tuhého chlapa, ale nějak se to nevyvedlo. Znělo to jako smlouvání na zeleninovém bazaru.

„Je to jen obyčejná á dvě bé, Johne. Nic moc vzácnýho, a kdoví, jestli to vůbec prodám. Nakonec abych to zpracoval.“

Nestávalo se to často, ale někdy přece. A v žádném případě na tom Morous nikdy neprodělal. Dodával speciální výtazky a krevní plazmu kdekomu, dokonce prý i armádě.

„Jasně, Morousi. Kolik teda dáš?“

„Šedesát taků.“

„Šedesát? To je přece nesmysl. Kdybych ti tu samou krev přinesl minulej tejden, tak dostanu nejmíň stovku za litr. Šedesát se dává za obyčejný áčko.“

„Jenže doba se změnila, chlapče. Já dneska nemám na vyhazování, a jestli se ti to nelíbí, můžeme toho nechat, a ty si svou barvu odnes někomu, kdo ti dá víc. Kontejner ti půjčím, že jsi to ty, za dvacet babek.“

„Víš dobře, že je nemám.“

„Šedesát babek ale přece není tak málo. U Arména bys nedostal víc za obohacenou barvu.“

„Jenže Armén mi nikdy netvrdil, že je můj kamarád a že kdykoli se octnu v nouzi, mám u něj dveře otevřený.“

„Neotevřel jsem ti snad?“

Nic jsem neřikal. Oba jsme upřeně pozorovali láhev, plnicí se temnou krví. Když hladina dostoupila k rysce, označující jeden litr, Morous mi rychle vytrhl kanylu ze žíly a ránu pře-

stříkal sprejem, zastavujícím krvácení. Tmavě červená kapka rázem ztuhla a rána pod ní se sevřela.

Vstal jsem a zamotala se mi hlava. Všiml si toho a pokusil se na mě neupřímně usmát.

„Za pár hodin se to spraví,“ zakýval hlavou, aby mě povzbudil, a sáhl do druhé zásuvky. Z nízké kovové pokladničky – určitě byla z nějaké superpevné slitiny, na to si on potrpěl, vylovil šest špinavých bankovek. Potom se na mě velkomyslně podíval a přidal ještě jednu.

„Že jsi to ty, Johne. Na starý přátelství. Já tě měl vždycky doopravdy rád. A teď už padej, nerad bych měl nějaký opletačky. Kdyby sem přišli poliši, mohli by si myslet, žeš mi dones nějaký šmé. A pak by ses s tou rukou moh fakt rozloučit nadosmrť.“

Mluvil a zároveň mě břichem tlačil ke dveřím kamrlíku.

„Nevíš o něčem –“

„Tos uhod, nevím. Kdyby něco, zkus se tu zastavit tak za čtrnáct dní, dřív ne. Vážně bych z toho moh mít opletačky.“

To za prvé. Za druhé ani tak nestál o to nějak mi pomoci, jako o mou krev. A₂B je vážně dobře zavedená skupina, alespoň na trhu.

Rychle jsem proběhl pasáží, ve vchodu se opatrně rozhlédl a vyklouzl na ulici. V zadní kapse džínů mě hřálo skvělých sedmdesát babek. Nebylo to na utrácení, ale pár dní jsem s nima protlouct mohl, než se uklidním a rozmyslím si, co budu dělat dál. A hlavně musím vymyslet, kam se zdekuju. Žádná z adres, co jsem si pamatoval, mi nebyla k ničemu, to bylo po dnešním večeru jasné. Jít z města se mi taky nechtělo, neznal jsem venkov, nedovedl jsem si ani představit lidi, kteří tam žijou. A o islámu jsem tolik nevěděl, abych mohl spoléhat na ochranu vírou.

Město, zbývalo jen město. Musel jsem se ukrýt někde v Novém Karáči. Teď v období sucha je to docela jednoduché, svá místa v parku znám a musím dát jen pozor, aby si mě při spaní nevyčmuchal vandrák, kterému by stálo za to vypumpovat ze mě všechnu barvu a třeba mě ještě prodat po kouskách na náhradní díly pro chirurgy. S jednou rukou se člověk brání těžko. A kdo by si lámal hlavu, kdyby zmizel někdo takový jako já. Ořezanec, bez rodiny, beze jména, bez víry. Jediné, co

mi na světě zbylo, byl jen John Lennon z Liverpoolu. A i on jen v duši.

Trochu se mi podlamovala kolena. Potřeboval jsem si někde sednout a hlavně se najíst, přepadl mě hlad, jaký jsem snad v životě neměl. Naposledy jsem jedl nechutnou proteinovou kaši v soudní nemocnici, byla tak odporná, že jsem do ní jen dvakrát dloubl lžící a nechal ji. Musel jsem okamžitě někam, kde se najím a taky seženu pár plátků kokočky, tu potřebuju stejně nutně jako jídlo. Děsně jsem potřeboval barevný halušky a ty mi udělá jen kokočka.

U Bílého leknínu, blesklo mi hlavou, jedou tam celou noc a touhle dobou tam mělo být prázdné nebo skoro prázdné. A hlavně, téměř najisto bych tam neměl potkat nikoho, koho bych znal. Protože za dnešek jsem měl přátel a kamarádů na půl života dost.

Když jsem otevřel dveře, rozeznal jsem v sinavě modrém světle jen pár obrysů postav. Byli to na první pohled vágusové a odrbanci, nejšpinavější sedlina vši spodiny. Všechny obličejy zíraly tupě na obrazovku, na které běžel starý černobílý film.

Pomaloučku jsem došel ke stolku v rohu a stiskl tlačítko, abych přivolal někoho, kdo by mi něco přinesl. Za pultem v rohu to bliklo a zvedla se unavená babizna.

Taky jedna hlava hned vlevo ode mě se otočila. Potom se trochu naklonila a hlas, který jsem už jednou slyšel, mi do ucha zarecitoval: „*Ti, kdo volí kromě Boha jiné ochránce, jsou jako pavouk, jenž si sám dům staví. Nejslabší jistě ze všech domů je dům pavouků.*“

Pořád jsem si nemohl vzpomenout, kde jsem ten hlas slyšel, a ve světle obrazovky jsem obličej nedokázal rozeznat.

„Odpal,“ řekl jsem jen znechuceně.

„Ty neznáš třicátou devátou, mekkánskou sůru?“ řekl ten hlas. „To je přece tvoje sůra, Pavouku.“

Potom obrazovka trochu zazářila.

Byl to ten bělokožka bez ruky a bez ucha z nemocnice. Když už je den něčím strašnej, tak to platí i o blbostech.

„Já se ti na tvůj korán vybodnu,“ řekl jsem vztekle a praštil ho loktem pravé ruky pod žebra.

Vyhekl a stáhl se zpátky.

„Mistrkáj, nezacláněj,“ zachraptěla babizna, která došla s rukama plnýma špinavejch misek ke stolu, kde jsem seděl. „Co budeš chtít, fešáku?“

2.

Jmenuju se Robert Kay a pocházím z Lince. Mistrkáj se mi říká proto, že tady bylo odjakživa zvykem říkat bělochům buď sáhib, anebo mistr, a tohle oslovení se kupodivu udrželo, i když všechno ostatní, co k němu patřilo, už bylo dávno to tam; včetně úcty, které tu kdysi požívali. Jenže to se ještě tehle kus země jmenoval Východní Bengálsko a dost tu bylo jen tajfunů, lidí a juty. Jiných artiklů, včetně obyčejné rýže, už bylo málo. Angličané odešli a z Východního Bengálska se stal Východní Pákistán a z něho zase Bangladéš a pořád tu bylo jenom hodně lidí a juty. Pokud jde o tajfuny, zdálo se, že jich je dokonce víc. Ale to byl jen optický klam, vyvolaný televizí. Dokud nebyla televize, aby ve zpravodajství mohla po celém světě ukazovat hromady obětí a pobořené domy, o spoustě tajfunů se jednoduše nevědělo.

Potom, těsně před koncem devadesátých let, tu objevili jedno z posledních nalezišť ropy. Bylo to v době, kdy prakticky všechny velké těžební oblasti byly vyčerpané nebo blízko vyčerpání a žádný ze států, který ještě nějakou ropu vlastnil, neměl tak lehkomyšlnou vládu, aby prodala jen jediný litr někomu jinému. V tu chvíli se objevila kharnapulská ložiska. Ukázalo se, že se táhnou dolů k Bengálskému zálivu a navíc v hloubce kolem osmi deseti kilometrů. Podle všech odhadů byla obrovská – naftaři tvrdili, že je tu desetkrát víc ropy než v celém zbývajícím světě dohromady.

Téhle chudé zemi na konci Bengálského zálivu to přineslo ze všeho nejdřív spoustu zmatků. Ropa znamenala peníze, a peníze se postaraly o spoustu přátel. Velmoci náhle pocítily potřebu přátelské spolupráce a spojenectví se státem, který dřív zajímal jen dobročinné organizace a Mezinárodní červený kříž a půlměsíc jako pravidelný příjemce potravinových

balíčků, léků a stanů po každém tajfunu, jehož ničivost si zasloužila televizní šot.

Potřebu podělit se spolu se stodvaceti miliony Bengálců o bohatství, které se jim objevilo ze dne na den hluboko pod nohama, pocítily kromě velmocí i nejrůznější mezinárodní organizace a ekonomické skupiny, obepínající v té době svými počítačovými centry, databankami, světlovody a úvěrovými kartami dokonale celý svět. Tak jsem se dostal do Bangladéše i já. Stal jsem se poradcem šéfa zdejší pobočky NTM. Podle zákona musel šéfem být Bengálec a muslim.

Spousta ropy zamotala hlavu nejen celému světu, který uvažoval, jak k ní co nejlaciněji přijít, ale taky lidem, kteří na ní dosud žili víc než chudě. Najednou se octli v situaci, kdy mohli chtít i to, o čem nevěděli, že vůbec existuje. Národní důchod na hlavu převýšil během dvou let úroveň nejbohatších zemí. Jako každý, komu takové bohatství spadne do klína příliš rychle a vlastně náhodou, si ti lidé vůbec nepočínali rozumně. Naopak, prováděli největší hlouposti, jakých bylo možné se dopustit – jako jednotlivci i jako národ. A nutno přiznat, že my, co jsme se tady octli, abychom jim pomohli jejich bohatství co nejlépe užít, jsme dělali, co bylo v našich silách, abychom jim v tom zabránili.

Dělali jsme to šikovně, a když jsme byli sami, mnuli jsme si ruce, jak pěkně to vychází a že nebude trvat dlouho a celá delta Gangy a Brahmaputry bude jedním báječným obchodním domem se zlatonosným podzemím. Nenapadlo nás, že někdo bude ještě šikovnější než my.

NTM (spolu se čtyřmi dalšími společnostmi, jejichž souhrnný čistý zisk po přiznání daní převyšoval národní důchod Evropy na západ od Labe včetně Skandinávie) financovala akci, která nesla vznosný oficiální titul Lidová kampaň za znovusjednocení Indie. Jejím smyslem bylo dostat do čela vlády lidi, co takovou pomoc později dokážou ocenit. Kampaň se začala neobyčejně dobře rozvíjet a brzy se svou úderností přiblížila občanské válce. Právě na tomto poli jsem mohl řádně uplatnit svoje zkušenosti. Začínal jsem na počátku sedmdesátých let jako člen podpůrné sítě FRA, a dokonce jsem byl jedním z posledních, kdo viděli na svobodě Andrease Baadera: poskytl jsem mu

na jednu noc úkryt v garáži svého bytného. Tenkrát jsem začal studovat v Heidelbergu filozofii a fyziku a čím dál, tím víc mi bylo jasné, že v mém životě půjde o něco jiného než o vědu. Dostal jsem první falešný pas. V osmdesátých letech jsem začal pracovat pro Irskou republikánskou armádu a byl dokonce v Londýně – v nepřítomnosti a pod cizím jménem – odsouzen ke třiceti letům vězení. O deset let později si mě pod dalším falešným jménem jedna anglická firma, za níž se skrýval choulostivý úřad britského ministerstva zahraničí, najala, abych dal do pořádku její filiálku v Hongkongu.

To už jsem se ve svém oboru vypracoval natolik, že jsem pracoval jen za honorář a nemusel jsem si dodávat odvahy přesvědčením, že to dělám pro revoluci, která jednou osvobodí svět. Přestal jsem věřit idejím a začal věřit sobě – jako každý dobrý řemeslník. Moje rodina – mezitím jsem se oženil a koupil dům v Salcburku – mi k tomu poskytovala dobré zázemí. Vždycky jsem se měl z obchodní cesty kam vrátit.

V Hongkongu jsme tenkrát přece jen rejdáře přesvědčili, že samostatnost pod ochranou Číny je sice hezká věc, ale hlava na krku je ještě hezčí. Stálo to spoustu peněz a skoro tolik mrtvých, kolik tam ročně umře lidí na drogy a dopravní nehody dohromady.

Potom jsem půl roku doma ošetřoval růže a chodil venčit psa, než jsem se stal poradcem šéfa filiálky NTM v Čitágáonu. V tomhle městě se soustřeďovalo všechno, co bylo jen trochu mastné od zdejší ropy.

Lidová kampaň za znovusjednocení Indie měla jediný háček: Bengálci zbohatli tak náhle, že bylo těžké vyprovokovat skutečnou občanskou válku. Každý, kdo by měl vyjít na ulici a hájit svou pravdu nebo potírat pseudopravdu protivníka, byl už tak bohatý a pohodlný, že za sebe raději najal nějakého žoldnéře.

Takže v občanské válce, kterou se nám přece jen po nesmírném úsilí podařilo vyprovokovat, proti sobě žádní občané nebojovali. Místo nich po sobě střílely dvě dobře organizované malé armády odborníků na podobné věci, kteří se sešli z celého světa. Jenom NTM dodala kolem dvou set mužů. Bengálci se na to všechno dívali z oken svých rychle a moderně

zbudovaných domů a uzavírali mezi sebou sázky, jak která potyčka dopadne. Tohle se od Angličanů naučili dobře.

Jednu výhodu ovšem tenhle neobvyklý typ občanské války měl. Vzhledem k tomu, že na obou stranách stáli dobří řemeslníci, nedocházelo, jako je tomu v běžných konfliktech tohoto typu zvykem, k velkým masakrům nevinných lidí. Mrtvých bylo málo a i docela malý tajfun si obvykle vyžádal víc obětí.

Patřil jsem k těm, kteří poměrně rychle pochopili, že Lidová kampaň za znovusjednocení Indie se minula účinkem. Pár desetiletí v moderní společnosti hraje někdy roli větší než tisícileté tradice starověku a století středověku – Ghándího myšlenky na jedinou, silnou a bohatou Indii, v níž vedle sebe žijí hinduisté a muslimové, už nikdo oživit nedokázal. Nestáli o to především muslimové, jejichž kočovné putování se před staletími zastavilo šťastnou shodou okolností na místech, kde o staletí později vytryskla ropa. A ta dodávala energii nejen světu, ale taky myšlenkám koránu.

I když jsem se snažil co nejrázněji přesvědčit vedení NTM i ostatních s námi sdružených společností, že se musíme orientovat na fanatické muslimské tradicionalisty, kteří jediní z obyvatel země měli alespoň trochu zájem vykonávat nějakou moc nad svými spoluobčany, nedokázali jsme jednat dost rychle. Během jediného týdne se nám situace v zemi zcela vymkla z rukou.

V červenozelených, na první pohled šaškovských oblecích vyrukovalo několik desítek vášnivých členů Muslimské ligy do ulic a provolávalo slávu tvůrci pravého Pákistánu Rahmatu Alímu a svému vůdci Sairábu Džinnáhovi. To, co podle všech předpokladů mělo být neškodnou demonstrací bezvýznamné skupiny pomatenců, se stalo zárodkem týden trvajících potyček, které zachvátily celou oblast na jih od obratníku Raka. Najaté oddíly se jich neúčastnily; neměly k dispozici stranu, na kterou by se mohly postavit. Muslimští fanatici si váhání řemeslných ozbrojenců vyložili jako slabost stávající moci a ještě týž týden vyhlásili nový samostatný stát, jehož severní hranicí byla právě pomyslná přímka obratníku Raka. Vůdcové Muslimské ligy se prohlásili za jedině pravé nositele tradic Rahmata Alího a svůj stát potom za skutečnou Zemi čistých,

Nový Pákistán. Čitágáon byl už zcela samozřejmě přejmenován na Nové Karáčí.

Samozřejmě že by za normálních okolností svět nemohl takové frašce nečinně přihlížet a nechat skupinu náboženských fanatiků, aby ovládla nesmírné bohatství, jaké představovala zdejší ropná ložiska. Jenom samotná společnost NTM by nepochybně dokázala srazit celou novou vládu na kolena během dalšího týdne. Jenomže, jak už jsem říkal, našel se někdo ještě šikovnější než velmoci i NTM a všechny nadnárodní společnosti, co jich na zeměkouli bylo.

Jmenoval se Erich Blattinger a byl vědeckým pracovníkem Ústavu aplikované chemie v Sao Paulu v Brazílii, kam se uchýlili jeho rodiče už před druhou světovou válkou. Erich Blattinger se zabýval uhlovodíkovými řetězci. Nebyl geniální osamocený badatel, spolu s ním se výzkumem uhlovodíkových řetězců zabývalo celé oddělení ústavu s poměrně slušnými podpůrnými fondy.

Brazílie byla jednou ze zemí, které světovým nedostatkem ropy trpěly nejvíc. Jeden z bývalých prezidentů dokonce prohlásil, že člověk, jemuž by se podařilo vymyslet něco, co by tenhle problém umožnilo vyřešit, by se svou slávou vyrovnal – nebo téměř vyrovnal – slavnému fotbalistovi Pelému.

Blattingerovi a jeho spolupracovníkům se to povedlo zrovna v době, kdy pár tisíc kilometrů na východ – nebo taky na západ, podle toho, kterým směrem člověk stál – muslimští nádhenci vyhlásili stát Nový Pákistán, v jehož znaku měla být vrtná věž korunovaná půlměsícem a jehož vlajku měl tvořit červený obdélník se zeleným kruhem uprostřed.

Zatímco v Novém Karáčí se vedly spory o ministerstva a počet hodin islámského učení ve školním rozvrhu, oznámili v Sao Paulu celému světu, že dokážou vyrobit umělou ropu bez příměsí a navíc v ceně odpovídající těžbě z hloubek menších než dva tisíce metrů a v jednoduchých geologických podmínkách. Samotné zařízení na výrobu umělé ropy, předvedené současně s oznámením úspěchu, vypadalo tak nesložitě, že si ho nejspíš mohlo pořídit každé středně velké město. Znamenalo to, že odpadly nejen problémy s ropou jako takovou, ale i s její dopravou. Fotografie doktora Blattingera se synovcem slav-

ného fotbalisty Pelého, který byl poslancem za Sao Paulo, se objevily ve všech novinách, dokonce i v Novém Karáči. Zato v nich chyběly snímky z Nového Pákistánu. Velmoci, mezinárodní organizace a vůbec kdekoho zajímalo mnohem víc, co se děje v laboratořích v Sao Paulu.

Takže místo toho, aby velmoci nebo někdo jiný Nový Pákistán během týdne zlikvidovali, nestalo se nic. Jen na spouště nových domů, které v Novém Karáči v posledních dvou letech vyrostly, se objevily tabule oznamující, že objekty jsou k pronajmutí.

Ne že by země rázem zchudla tak, jako byla chudá předtím. Místní banky byly za těch pár let ropné konjunktury docela slušně naplněné penězi a stačily se spojit s mohutnějšími partnery v celém světě. Bylo zahájeno několik doprovodných hospodářských programů, které začínaly vynášet první zisky. A především začal fungovat složitý systém ochrany proti následkům tajfunů. Soustava hrází a mohutných betonových vlnolamů zabraňovala ničivým náporům vod smést to, co jim dřív bylo vydáno napospas.

Ale to už svět nezajímalo. Tajfuny nekončily ničivými záplavami s tisíci oběti a nevyčíslitelnými škodami, a tak nebyl důvod k televiznímu zpravodajství. Nový Pákistán upadl v zapomnění dřív, než se mohl stát součástí obecného povědomí. Jako kdyby se odstěhoval na odvrácenou stranu Měsíce. Ale to už byl osud spousty států, které za poslední století vznikly na jih od obratníku Raka a na sever od obratníku Kozoroha.

Taky já jsem upadl v zapomnění. Šlo to se mnou z kopce skoro stejně rychle jako se zdejším rozmachem. Už když jsem opouštěl svou vilu a své růže v Salcburku, jsem věděl, že tohle je nejspíš poslední větší akce, za níž se vydávám na opačný konec světa. Dokonce jsem se těšil, až přijde den, kdy znovu zabalím své superpevné roburkufry a budu se vracet zpátky do zchudlé, avšak pořád stejné Evropy. Jenomže den, kdy jsem se měl vrátit, nepřišel.

Místo toho mi zatelefonovala vlastní žena. Mluvila stručně a i jinak dávala najevo, že ji celá záležitost příliš překvapila, než aby se s ní dokázala vyrovnat. Donesly se k ní zprávy, že

mě společnost NTM už nepotřebuje, a protože v současné situaci jsem jenom na obtíž, rozhodla se mě správní rada předložit na stříbrném tácku Angličanům. I když těch třicet let od soudu v Old Bailey už byla hodně stará záležitost, nedalo se prý o promlčení vůbec uvažovat. Výbuch na velké stanici metra Tottenham Court Road, který jsem tenkrát naplánoval a řídil pro Irskou republikánskou armádu, znamenal smrt pro celkem 762 lidí. To mi Angličané nemohli nikdy odpustit. Tolik mužů jim najednou jeden samotný Němec nezabil ani v první, ani ve druhé světové válce.

Moje žena byla Angličanka z Londýna a nikdy nevěděla, že terorista z Tottenham Court Roadu jsem byl já. Nechtěla tomu věřit ani teď a prosila mě, abych okamžitě odletěl do Evropy a očistil se od těch hrozných pomluv.

Třicet let v mém věku znamenalo skoro doživotí.

Nejlepší, co jsem mohl udělat, bylo zůstat v Novém Pákistánu a čekat. Bylo to vlastně jediné, co jsem mohl udělat.

Jen ze setrvačnosti jsem dobalil superpevné roburkufrý a nechal je stát v hale. Potom jsem bez dlouhých úvah opustil klimatizovaný byt patřící společnosti NTM. Klíč jsem hodil do betonové strouhy na tekuté odpadky, táhnoucí se podél všech ulic, a stal se jedním z tisíců bílých hledačů východní moudrosti, kteří se potulují po indickém poloostrově od konce šedesátých let. Ztratili víru ve svou kulturu a do smrti hledají svou novou pravdu. Vlastně je to i můj příběh. Nebyl to příliš pohodlný život, ale byl jediný, který mi zbýval. Přicházel jsem při něm postupně o ruku, o paži, o ucho. Ale krk mi pořád ještě zůstal.

A jedno malé zadostiučinění mi přece jen přinesl. Po desítkách let jsem se mohl jmenovat tak jako kdysi, v Linci: Robert Kay. I když i tohle potěšení mi trochu kalilo to, že když už jsem někomu stál za to, aby si pamatoval moje jméno, říkal mi Mistrkáj.

Dost možná, že kdybych věděl, že se na mě ten kluk takhle přilepí, nechal bych ho asi tenkrát U Bílého leknínu na pokoji. On sám by si mě určitě nevšiml. Ale něco v jeho výrazu mě nutilo, abych se s ním dal do řeči, teď stejně jako předtím v čekárně před operačním sálem.

Vešel dovnitř plaše a opatrně. Už ve dveřích se rozhlížel, jestli ho tu náhodou nečeká něco nepříjemného. Bylo na něm vidět, že má za sebou první lekce ze života všemi opovrhovaného tvora a že se začíná učit prchat v okamžiku, kdy na opačném konci ulice někdo zdvihne ruku v gestu, jež jen vzdáleně připomíná hrozbu.

Ustrašeně se posadil na krajíček polštáře u nízkého stolku hned vedle mě. Ve slabém světle televizní obrazovky jsem zahlédl obrys velkých, trochu evropských očí a v nich záblesk něčeho strašlivě dětského a opuštěného.

Když jsem mu zacítoval síru Pavouka, hrál ještě pořád svou hru na kus chlapa, kterým jen tak něco nezacloumá. Ale to, že je na samém kraji dětského pláče, při němž se chvěje srdce i ramena, na něm mohl poznat i ten, kdo ví o životě mnohem méně než já.

Ožil, když zaslechl moje jméno: Mistrkáj.

„Mistrkáj?“ zopakoval ho po svém a najednou se proměnil v unaveného, ale zvědavého kluka. „Dopравdy Mistr Kajt?“ Nechápatě jsem se na něj podíval a on skoro šeptem a docela dobrou angličtinou zazpíval; „*For benefit of Mr. Kite there will be a show tonight...*“

Trvalo mi jen chvilku, než jsem si uvědomil, že tahle slova jsem znal už strašně dávno, když jsem byl mladší než tenhle kluk. Byla z velké desky v pestrém obalu, na němž byli do skupiny slavných voskových figur Madame Tussaudové vkomponováni čtyři mladíci v prapodivných, skoro orientálně pestrých uniformách. John, George, Paul a Ringo. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band, Beatles.

Tenhle Pavouk s uťatou rukou, aniž o tom možná věděl, podnikal cestu proti proudu, jímž se ubírali moji současníci – od východní moudrosti za Johnem Lennonem. Sekta Johna z Liverpoolu uctívala Lennona jako proroka a jeho texty pro ni znamenaly stejně závazné dogma jako pro muslimského tradicionalistu korán. Vlastně nejen texty – taky hudba, která k nim patřila, byla dogma.

Bylo to zvláštní – ale čím víc času uteklo od Lennonovy smrti, tím sugestivnější se jeho poselství jevílo další generaci. Nikdo ostatní z Beatles, ani Paul McCartney se nikdy svým vlivem

magickému kouzlu Johna z Liverpoolu přiblížit nedokázal – a nemyslím, že by tím hlavním důvodem byla Lennonova násilná smrt. Lennon byl prorokem, jediným opravdovým prorokem za posledních tisíc let. Říkám to i přesto, že celý můj život byl negativním obrazem poselství, jež dal světu. Zatímco on promlouval o míru, já zabíjel lidi. Kdyby mě znal, nejspíš by mě nenáviděl. A přece jsem ani na okamžik nepochyboval, že mu rozumím.

„A jak se jmenuješ ty?“ zeptal jsem se.

„John.“

John. Jako jeho Lennon. Všichni ti kluci si dávali anglická jména, jako kdyby jim to dovolovalo víc se přiblížit prorokovi. A možná že mu díky těm jménům byli doopravdy blíž, i když si nejsem jistý, že mu proto líp rozuměli.

„Já jsem jen Kay, Robert Kay. Ne Kite.“

„Mistrkajt je lepší.“

Beztvará stařena mu přinesla misku s rýží a malou kostičkou rekonstituovaného hovězího koncentrátu. Tyhle kostky nabité proteiny a vitaminy, snadno proměnitelné trávicím ústrojím na energii a stavební prvky organismu, byly produktem jednoho z pomocných hospodářských programů. Automatickou linku na jejich výrobu instalovala NTM, když jsem ještě pro ni pracoval. I když za ni zdejší vláda zaplatila plnou cenu, získala ji NTM za polovic. Byl to prototyp a výsledný produkt potřeboval ještě dlouhodobou ověřovací zkoušku. Spousta Bengálců se živila koncentrátem hezkou řádku let a žádných viditelných následků jsem si nevšiml. Ovšem co jsem se taky dneska mohl dozvědět.

Nechal jsem si přinést ještě jeden tonik a potom si zapálil *kretku*, hřebíčkem ochucenou směs tabáku a trávy, na kterou jsem si v poslední době zvykl. Bylo to pořád lepší než žvýkat betelové listy.

John se na mě znechuceně podíval. Tihle kluci už nekouřili nic, ani trávu. Nepili. Místo všeho měli svou kokočku. Jednoduchou, vždycky připravenou, vždycky příjemnou. Taky produkt jednoho z hospodářských programů: objednali si ho dokonce sami vůdcové Muslimské ligy. Korán nedovoloval pít, ale o syntetických halucinogenech v něm nebylo nic.

Plátky kokočokové žvýkačky byly za pár nových taků k dostání všude, na každém druhém rohu byl automat, kde se dala koupit jak povzbuzující, tak afrodiziakální směs a nejmíň další dva druhy v obalech, označujících barvu halucinací, které žvýkačka vyvolávala. Taky tyhle produkty tu procházely dlouhodobou zkouškou účinnosti a případných vedlejších vlivů.

Mlčky jedl a já se díval na matnou obrazovku. Nikdy jsem pořádně nepochopil, proč zrovna v tomhle koutu světa se donekonečna promítají na všech hospodských obrazovkách strašlivě sentimentální a prastaré filmy. Vůbec jsem nevnímal, co se na obrazovce děje, a měl jsem dojem, že to je jedno i ostatním v místnosti; všichni měli pohledy zcela vyhaslé. Potom film skončil a stařena posadila do kolíčky videa novou kazetu. Byla to decentně kvílivá elektronická pop music, kterou jsem snášel ještě míň než staré filmy. Dopil jsem jedním hlttem tonik a zvedl se.

Kluk se na mě tázavě podíval. Napadlo mě, že možná nemá na zaplacení a zeptal jsem se ho na to.

Uraženě sáhl do zadní kapsy džínsů a vylovil tenký svazek desetitakových bankovek. Dva tři vyhaslé pohledy se trochu zablýskly chtivostí.

„Jestli chceš, můžeš jít se mnou,“ řekl jsem nezávazně. Nemělo smysl nechat ho tu, aby ho v lepším případě někdo z vždycky hladových hostů obral a v horším mu i podřízl krk. Nerozhodoval se ani chvílku. Něco – a dost možná že jen pocit plného žaludku – z něj strhlo i poslední zbývající slupku tuhého chlapa, který se o sebe vždycky postará sám, a pod ní se objevil vyplašený kluk.

Teprve mnohem později jsem si uvědomil, co vlastně ve mně od samého počátku vzbuzovalo pocit, že tenhle kluk potřebuje pomoc, i když se ze všech sil snaží předstírat pravý opak. Byla to jakási zvláštní nervozita ve všech jeho projevech, počínaje pohyby a konče tím, co říká, zvláštní směs nezralosti s předčasnou zkušeností, typická pro mláďata, vychovávaná bez matek, a opuštěné děti. Tenhle kluk se octl sám dřív, než si vůbec stačil pořádně uvědomit, jakou cenu jeho rodiče mají. Byl připravený ptát se, jaký je svět, a nemuset světu odpovídat, jaký je on sám. Je to těžká situace, končící někdy totálním rozkladem

ještě neutvořené osobnosti, která se spálí jako přetížený elektrický obvod, a mnohem řídkěji tím, že si nechtěně dospělý člověk vytvoří sice zvláštní, avšak fungující hodnotový i myšlenkový systém.

John měl rozhodně blíž k tomu druhému. Měl ten dokonalý typ paměti, která zaznamenávala všechno, co jí prošlo, byť náhodou. Pamatoval si téměř doslova dlouhé pasáže z knih, přečtených ještě v dětském domově i ve výchovném ústavu, a dokázal citovat spousty vět svého otce. Kromě toho byl Pavouk a věděl o lidském organismu nejen víc než já, ale nejspíš i víc než spousta studentů medicíny. Zatímco oni se učili z knih a modelů, on měl za sebou dva roky praxe, která v sobě spojovala objevy moderní doby s prastarou zkušeností lidových kouzelníků a léčitelů. Jednou o Pavoucích vyjde dlouhá a napůl nesrozumitelná sociálně antropologická studie a seriózní badatelé se určitě budou vzpírat některým věcem věřit.

Ale ze všeho nejsilnější, i když ze všech sil skryvaná, byla jeho snaha přemocť samotu. Možná že ani sám nevěděl, jak moc někoho potřebuje, jak hledá alespoň jediného člověka, pro kterého by chtěl žít a který by o něj stál. To nebyla touha po lásce. Byl to instinkt, zakódovaný do jeho osobnosti tisíci generacemi lidí, které žily před ním.

Vyprávěl mi o Markovi. Jejich setkání byla víc šťastná náhoda než vědomá volba. Hrál mu roli bratra, otce i matky. Ne kvůli Lennonovi samotnému – ale kvůli Markovi si začal říkat John. A Mark, ten určitě stejně silně potřeboval jeho.

I já jsem ho potřeboval. Byl jsem taky sám.

Dovedl jsem ho ten večer k sobě do dlouhé a úzké kůlny z pórobetonu, která stála na dvoře za opuštěným hrnčířstvím uprostřed Modré čtvrti. Bydlel jsem v ní pokojně už třetí rok a neobtěžovali mě tu ani policajti, ani ostatní vandráci. Dopřával jsem si dokonce přepych elektřiny, kterou jsem si přivedl ze zapomenuté zásuvky ve vedlejším domě. Z opuštěného bytu nad hrnčířstvím jsme přinesli matraci a docela slušnou příkrývku.

O sobě jsem mu za těch pět měsíců, co jsme spolu bydleli, vlastně neřekl nic. Ani se moc neptal. Už na první pohled jsem vypadal jako jeden z mnoha evropských ztroskotanců, které

pohltila Asie. Nemělo smysl ten obrázek přetvářet; kdoví, jak by se to snášelo s jeho lennonovskými názory, žít v doupěti zabijáka. I když to všechno bylo už tak dávno, že jsem si někdy ani nebyl jistý, jestli se to vůbec stalo.

Přes den jsme se starali každý sám o sebe. Chodil jsem na svá místa dostávat drobné za službičky, které by řádný Bengálec nedělal, a večer se vracel do kůlny, abych tu na Johna počkal, než on se vrátí. Potom jsme spolu někdy šli k Bílému leknínu nebo do jiné špeluňky, anebo jen tak seděli v kůlně a já poslouchal, co mi říká. Neptal jsem se ho, kde bere tu trochu peněz, kterou utrácel za kokočoku. Někdy jsem měl pocit, že celý den nevyšel z kůlny ven. Bylo to pro něj určitě lepší, každá hodina venku mezi lidmi znamenala nebezpečí, že o svou ruku přijde navždycky.

Jednou se vrátil až v noci a i v mizerném světle starého lumipanelu, který jsem měl v kůlně, bylo vidět, jak jeho snědá kůže zešedivěla. Když nic neříkal, zeptal jsem se sám, co je s ním.

„Nic,“ odsekl a položil se na matraci.

„Myslel jsem, že bysme dneska mohli zajít do světa,“ řekl jsem. „Ale teď už to nemá cenu.“

„Jdi klidně beze mě, tady máš prachy,“ řekl a hodil mi složenou bankovku. Byla to stotakovka. „Já jsem dneska nějaké unavené, Mistrkajte.“

Nechal jsem peníze ležet. „Kdes to vzal, Johne? Máš už to za pár – tak se nenamoč do nějakýho maléru.“

Neřekl nic a jen zíral do zdi.

„Tys někoho sejmul?“

„Jdi se bodnout.“

Vstal jsem a při tom pohybu jsem najednou pocítil něco, co jsem nezažil už léta: vztek. Zdravý posilující vztek.

„Johne, ty hovado tupý asijský,“ křičel jsem na něj, „ty se mizerný tři tejdny před tím, než se můžeš dostat zpátky ke svý pitomý pazouře, najednou pustíš do takový kraviny, která tě o ni může zase zpátky připravit! Sám se jdi bodnout! Člověk se tu s ním piplá, stará se, a ten blbec, ten kretén rákosnická nakonec dělá všecko, jen aby to nevyšlo. Co si myslíš, jakous měl šanci na začátku, že se k tý hnátě zase dostaneš? Sotva jedna ke stu –

a teď, když je to skoro obráceně, tak si to všechno chceš sám svojí blbostí podělat? Copak sis sakra, když už jsi potřeboval nějaký prachy, nemoh říct? Tos musel honem někoho sejmout? Ty prachy jsou za krev, za nic jinýho bys tolik nedostal.“

„Jo,“ řekl. „Ale za moji.“

A tak jsem se poprvé dozvěděl, že chodí jen o pár bloků dál prodávat Morousovi krev. Čas od času litr. Dneska to trochu přehnal; Morous naléhal, a tak si nechal vzít ještě o půl litru víc. Sotva se dovlékl domů.

„Ty, Mistrkajte,“ otočil se najednou od betonové zdi ke mně a oči mu přitom trochu horečně pálily, „já ale tu ruku potřebuju.“

„Každej potřebuje ruku,“ zabručel jsem a na koleni rovnal stovku, kterou jsem sebral z podlahy.

„Ale já ji potřebuju víc.“

Položil jsem stovku na matraci vedle něj.

„Doopravdy. Já – já jsem ještě nikdy neměl holku.“

Zašklebil jsem se. „K tomu nepotřebuješ ruku, ale pindou-
ra. Toho by ti ušmikli leda za prokázaný cizoložství, a to ne-
podmíněně. Jenomže cizoložství jsi se, když jsi ještě neměl
holku, nedopustil. Takže čeho se bojíš?“

„Mistrkajte, já to myslím vážně. Já bych prostě chtěl někdy
mít holku, doopravdy, takovou, co by byla jen moje a jenom se
mnou. Alespoň jednu. Rozumíš, jak to myslím? Jenomže oře-
zanec na něco takovýho nemá nárok, to přece uznej.“

Měl pravdu a bylo mi ho líto víc než kdykoli předtím. Moc
dobře jsem věděl, co chce. A skoro stejně dobře jsem věděl,
jak malou má naději, že bude mít jinou holku než tu, kterou si
koupí. Kdo je tady jednou ořezancem, zůstává jím navždycky.

„Musíš si prostě dávat pozor, aby ses do něčeho nezaplet,“
pokrčil jsem ramenem.

„Jenomže, jak to mám dělat? Můžeš mi taky v tomhle pora-
dit, Mistrkajte? Jsem Pavouk, a jediný, co umím, je obstarávat
krev. Nic jinýho. A nic jinýho mě taky nikdo dělat nenechá.
Dřív nebo později o tu ruku přijdu stejně. Potom mi vezmou
i rameno a třeba i druhou.“

Výmluvně se na mě podíval. „Skončím jako ty, a kdoví, jestli
ne dřív. Za co ti vlastně ušmikli to ucho?“

„Ucho přece znamená podvod. Podvedl jsem jednoho obchodníka, když jsem si nechal zaplatit za uklizení chodníku před výlohou a on tam přesto našel spoustu špíny.“

„A podvedl jsi ho?“

„Soud rozhodl, že ano. I když jsem mu ten chodník zametal dvakrát.“

„Musíš si dávat větší pozor, aby ses do něčeho nezaplet, Mistrkajte,“ řekl ironicky. „K čemu jsou takový rady... Jak se jednou dostaneš pod nůž, je konec.“ Znovu se otočil ke zdi.

„Ještě jedna naděje tu je,“ řekl jsem tiše. „Slyšel jsi o Chandlerovi?“

Zavrtěl hlavou.

„Je to Australan, žije v Perthu. Fyziolog. Před pár rokama začal experimentovat s látkama, který vyvolávají u plazů regeneraci ztracených orgánů.“

Zdálo se, že ho to trochu zaujalo. Pobaveně se zasmál. „Jo a má teď pilulky, který z lidí udělaj ještěrky. Když jim utrhneš nohu, do rána jim naroste nová.“

„Nesměj se... Chandler doopravdy začal s ještěrkama. Analyzoval všechny látky, který se jim tvořily v těle, když dorůstal náhradní orgán. Hledal ekvivalenty, který by působily například u savců.“

„A našel je snad?“

Neměl jsem potuchy, co dělal Chandler dál. Dokud jsem ještě pracoval pro NTM, dostával jsem v pravidelném bulletinu zprávy o všech projektech, které společnost nějakým způsobem podporovala. Tenhle fyziolog z Perthu obdržel každého čtvrt roku dost slušnou částku a veškerý servis, pokud šlo o materiál potřebný k experimentům. Vypadalo to velice nadějně, a kdyby se to mělo povést, byla by to bomba, která by vynesla miliardy. Jenomže od té doby, co jsem se ztratil ze světa, jsem o Chandlerovi neslyšel. Možná se ukázalo, že všechno je to blaf, možná výsledky kryje armáda a možná že firma čeká na vhodnou dobu, kdy s tím přijít na trh.

„Samozřejmě že je našel,“ řekl jsem přesvědčivě. „Ještě když jsem měl obě ruce a uši a taky decentní zaměstnání, viděl jsem jeho výsledky na vlastní oči. Na laboratorních zvířatech tedy. Pamatuju si jen, že důležitý byly poměry vitamínů.“

Zase se zasmál. „To je bezvadný, že to vyprávíš zrovna ty, Mistrkajte. Proč sis nenechal sám něco narůst? Míst, kde by se to hodilo, máš po těle dost, ne?“

„Hele, mladej,“ řekl jsem upjatě, „srandu si ze mě dělat nemusíš. Příště ti nepovím nic a udělám líp.“

Otočil se od stěny ke mně. „Promiň, víš přece, že jsem to tak nemyslel.“

Ten večer jsme už jen mlčeli. Neurazil jsem se, ale neměl jsem mu už co říct. A jemu taky nebylo do řeči.

Když jsem usínal, napadlo mě, jestli jsem to nebyl vlastně já, kdo tomu druhému ublížil. Neměl jsem raději o Chandlerovi vůbec mluvit, bylo to přece úplně liché a vzdálené. Bylo to stejně neskutečné, jako kdybych sliboval království nebeské. Ale byla to naděje.

Ta neumírá poslední.

Naděje neumírá nikdy.

3.

Jestli mi šel Mistrkajt něčím doopravdy na nervy, tak to byla jeho neustálá a zatraceně nenápadná snaha nějak mi pomáhat. Samozřejmě, byl jsem mu hrozně vděčný za to, že mě ten první večer, kdy jsem se octnul znovu na ulici a znovu úplně sám, vzal do svého pelechu a bez ptaní mi nabídl, abych tu s ním nějak svou pátku přečkal. Taky jsem mu to řekl a dělal jsem, co šlo, abych se mu neboural do života.

Jenomže když je člověk s někým pohromadě delší dobu a nemá nic jiného než čtyři zdi kolem, do něčeho se nakonec bourat začne. Začnou mu jít na nervy i věci, které by jinak nevadily. To jsem poznal už v děcáku a zažil jsem to i v Safírovém květu: jsou chvíle, kdy jediné, o co člověk stojí, je být někde daleko a s úplně někým jiným. U Mistrkajta to bylo vždycky, když se dal do pečování o to, abych dopadl co nejlíp, a začal poučovat, co a jak mám dělat.

Je fakt, že korán znal docela slušně a občas ho prokládal i jinýma textama, o kterých jsem nevěděl vůbec nic. Ale Johna Lennona znal jen z rychlíku. A přitom už byl na světě, když

ještě John žil a občas ho vídal v televizi. Živého ne, živého ho neviděl nikdy. Pamatoval si jen docela dobře den, kdy ho Chapman zastřelil. A neměl rád Joko jako většina těchhle starých hipíků. Vždycky mi to připadalo srandovní: táhli na východ, aby tu našli něco, co nedokázali objevit doma, a když jim to někdo, jako třeba Joko, přinesl až pod nos, tak ten nos začali ohrnovat.

Ale jinak jsem měl Mistrkajta hned od toho večera, kdy jsme se potkali U Bílýho leknínu, docela rád. Bylo mi ho i trochu líto, skončit putování za moudrostí takhle sám není žádná procházka rájem. Bylo na něm hrozně vidět, jak ho celý život někdo otloukal, jak se neuměl bránit, oplatit ránu, ublížit někomu. Byl to prostě zestárlý hipík, *make love not war* z něj ještě dneska čišlo na dálku. Kdybych měl namalovat apoštola nenásilí, vzal bych si ho klidně za model, jenomže bych si ho musel šikovně nastavit ze strany, kde mu nic nechybělo. Protože právě Mistrkajt byl podle mě dokonalý příklad toho, jak se dá fasovat páлька za pálkou, i když člověk dohromady nic neudělá, jen se neumí pořádně bránit. Jasně, John neměl rád drsňáky a rváče, ale když ho někdo udeřil, uměl mu to oplatit. Určitě to uměl oplatit, Mark to přece taky říkal.

Marka jsem neviděl od toho prvního večera. Nebylo nijak těžké vyhnout se mu. Pavouci se pohybovali po svých cestách a já je raději nekřížil a navíc jsem začal žít víc ve dne než dřív. Jednou jsem možná zahlídnul George, mihl se v Morousově pasáži, ale ještě dříve, než jsem si mohl být jistý, že je to on, jsem uskočil stranou, aby náhodou nezahlídnul on mě. K Morousovi jsem šel raději znovu, o dvě hodiny později.

Chodil jsem k Morousovi pravidelně, pokaždé když jsem se na to cítil. Za celou tu dobu jsem jiné peníze nedostal. To, co dělal Mistrkajt, jsem zkoušet nechtěl, byl jsem příliš málo pokorný, než abych se nechával jako on pro pár vydělaných pajsů urážet a tlouct. Morous moje ádvěběčko potřeboval, a tak to byla vždycky věcná záležitost, z ručky do ručky, vlastně spíš z ručky do krevní baňky. A bez řečí, že jsem jeho kluk, že takovýho syna, jako jsem já, by chtěl mít. Byl jsem teď pro něj a vlastně i pro sebe samotného *a real Nowhere Man, siting in his Nowhere Land, making all his Nowhere plans for nobody.*

Ne, tak úplně pravda to nebylo, poslední Johnův verš pro mě neplatil. Pořád jsem si dělal plány, jaké to bude, až mi levačku znovu přišijou. Nebyl jsem si jistý jen s jedním: jestli, když už to neudělají oni, si sám nenechám vyleptat tetování Vítězného pavouka z předloktí. Rozhodnutý udělat to jsem nebyl, prostě jsem si jen nebyl jistý.

Mistrkajt byl blázen, když si myslel, že nedávám zatracené pozor, abych se ke svý ruce dostal zpátky. Už z dálky jsem se vyhýbal všemu, co vypadalo nebezpečně. Chodil jsem s očima sklopenýma, abych nikoho neurazil ani svým pohledem, vždycky jsem ještě dřív než včas ustoupil stranou, anebo se schoval někam do kouta, kde nebylo na můj zločinecký pahýl vidět. A počítal jsem, pořád jsem počítal dny, které už utekly, a ty, které mě čekají. V koutě malého dvorku, který dělil naši kůlnu od opuštěného hrnčířského krámu, byla hromada hliníkových plechovek od koly, od toniku a piva bez alkoholu. Každý den jsem přenášel jednu plechovku na hromadu v protějším koutě. Každý den jsem se stokrát díval, kolik plechovek ještě zbývá. Co bylo Mistrkajtovi do toho? Proč jsem mu to měl povídat? Aby mě pochválil?

Nemohl jsem mu to říct, ale když jsem se konečně přiznal, že chodím k Morousovi, a on se potom rozzuřil, udělal mi docela radost. Konečně z něj byl alespoň na chvíli chlap, se kterým stálo za to si promluvit a který pořád jen nepoučoval a nepečoval. Vždyť z tý jeho pokory a laskavosti se mi někdy už málem chtělo blejt! Vztek mu seděl mnohem víc, a jestli to sám za celý život nepoznal, tak měl doopravdy smůlu. Dokonce se zdálo, že i potom, když se vybouřil, je uražený a ten večer už jsme si moc nepopovídali. Což mi moc nevadilo, byl jsem po záseku, co mi Morous udělal do žil, utahaný jako pes.

Ráno ale, abych mu udělal radost, jsem se zeptal:

„Jak to je doopravdy s tím australským doktorem, Mistrkajte?“

Nespletl jsem se, určitě na to čekal. Málem povyskočil, ale rádoby lhostejně odsekl: „Vždyť jsem ti to všecko už řek.“

„Tak mi to zopakuj.“

Bylo to totéž co včera, a jestli to byla pravda, tak to neznělo špatně. Vzpomněl si dokonce ještě na pár detailů.

„První s tím začali v Londýně, v národním ústavu pro lékařský výzkum. Všimli si, že mloci, který přišli o nohu a ta jim dorůstá, produkují vitamin A. Takže potom začali v roztoku áčka koupat mloky, kterým nic nechybělo. Některým vyrostly nohy delší než dřív, jiným zase pět nebo dokonce šest místo čtyř, záleželo na síle roztoku. Já už si to ale vážně moc nepamatuju, Johne. Víم jenom, že ten Chandler z Perthu namixoval nějaký koktejl z vitamínů a spousty dalších látek a že po něm začaly narůstat nové a hlavně správné tkáně i savcům. Chtělo by to zkusit na vlastní kůži.“

Zašklebil jsem se. „Dík. To si raději nechám přišít tu vlastní.“

„To udělej,“ řekl. „To rozhodně udělej.“

A zase se tak soucitně usmál, jako ten, kdo to se mnou myslí ze všech na světě nejlíp. Z takovýho úsměvu by bylo každému na nic, nejen mně.

Praštil jsem sebou zpátky na matraci a tupě zíral do nízkého špinavého stropu kůlny. Za pár dní si nechám přišít ruku zpátky a sbohem, Mistrkajte.

Když odcházel, aby si vydělal svých mizerných pár pajsů, něco zabručel. V tu chvíli mě nenapadlo, že je to poslední, co jsem od něj kdy slyšel.

Nejdřív to znělo, jako kdyby venku, na ulici před hrncířstvím, zaskřípala nějaká kola. Nevzrušoval jsem se, co se dělo na ulici, mě nezajímalo. Do temné chodby vedle prázdného krámků plného pavučin a odpadků, kudy se šlo na náš dvůr, nikdo chuť jít neměl. Klidně jsem ležel dál a celkem bez zájmu prohlížel jednu z Mistrkajtových knížek, otrhaný a promaštěný paperback psaný anglicky jako Johnovy texty. Rozuměl jsem jen některým slovům; o co jde, jsem nevěděl.

Potom něco bouchlo v chodbě před dvorkem. Mistrkajt to nebyl určitě, a když ano, tak ne sám. Takhle jeho kroky nikdy nezněly. Jenomže taky s sebou nikdy nikoho nepřivedl.

Opatrně jsem se zvedl a vykoukl úzkým okénkem pod střechou kůlny ven do šera.

Na dvorku bylo prázdné. Ale v chodbě teď zaskřípal kamínek pod něčí nohou a potom se ozvalo slabé syknutí. Někdo byl vevnitř.

Dveře ve vypáčených závěsech se zhouply a do dvorka nakoukla hlava. Byl to Mark.

Jasně, měl jsem zůstat, kde jsem byl, vzít do ruky prázdnou lahev a čekat za dveřmi, kdyby se sem náhodou zašel podívat. Čekat, jen čekat, až zase bude všude kolem ticho, a teprve potom opatrně vylézat ven, podívat se, co se dělo, a když, tak utíkat. Zbývalo už přece jen pár dní. V koutě, odkud jsem bral plechovky, už jich bylo jen docela maličko.

Jenomže já místo toho otevřel dveře a vyběhl ven.

Proletěl jsem dvorkem ke dveřím.

„Marku!“

V chodbě byla téměř úplná tma. Ale i ta trocha světla, která sem padala, mi stačila, abych poznal všechny, kdo tam byli.

Na špinavém hrubém betonu ležel se zvrácenou hlavou a otevřenými skelnými očima Mistrkajt. Od krkavice se mu táhla tlustá odběrová trubice k baňce s barvou. Vedle stála další, už plná.

Jadej klečel nad ním a rukama mu rytmicky mačkal hrudník. Povzbuzoval srdce, aby z krční tepny dostal co nejvíc krve.

Nad ním stál Mark a v každé ruce měl odběrní baňku plnou barvy.

„Marku!“ vydoloval jsem ze sebe. Nebylo tomu určitě rozumět.

Okamžik se na mě oba beze slova dívali. Potom Jadej trhnul hlavou a Mark položil baňky na zem.

Mistrkajt to všechno pozoroval prázdnými očima.

„Sundej ho,“ sykl Jadej. „Má ádvěbé, to se dobře prodává.“

Stál jsem a nedokázal se pohnout.

Mark po mně skočil a jediným švihem ruky mezi klíční kosti mě prohodil zpátky na dvorek.

Nebyla to silná rána. Kdyby mě praštil doopravdy, tak, jako mě to učil, mohl mě zabít, to jsem věděl. Ale on mě nechtěl zabít.

Zřítíl jsem se do rohu dvorku. Zachrastila pode mnou hromádka plechovek. Bylo jich opravdu už jen pár.

Zůstal jsem ležet na zemi.

„Marku! Vy jste ho sejmuli úplně! Z toho se přece už nedostane!“

Stál nade mnou a shora mě pozoroval.

„Co se do toho montuješ, Johne. Chceš se snad přiživit?“

„Nechte ho už bejt, je to můj kámoš.“

„Máš prima známosti, Johne. Ale teď už koukej vypadnout, nebo se Jadej rozčílí doopravdy a budu tě muset sejmut taky.“

Pořád nade mnou stál, připravený při prvním pohybu mě udeřit a omráčit. Ale z jeho pohledu jsem poznal, že se mu do toho nechce.

Zvedl jsem se a pozpátku couval kolem kůlny pryč. Když jsem se škrábal do průchodu v polorozbořené zdi, byl dvorek prázdný. Jen plechovky, označující dny, které mi zbývaly do konce trestu, se rozkutálely do všech stran.

Proběhl jsem úzkou nedlážděnou uličku mezi hliněnými zdmi a zatočil vlevo, do zpustlé zahrady za rozpadající se garáží. Za žlutozelenou stěnou sluncem spálených keřů začínal betonový chodníček, který vedl na ulici. Na křižovatce před vchodem do podzemní dráhy byla řada telefonních automatů. Stiskl jsem tři trojky. Sotva jsem dýchal víc vzrušením než vyčerpáním.

Konečně někdo zvedl sluchátko. Ozval se mužský hlas.

„Přijedte co nejrychleji do Džinnáhovy ulice v Modré čtvrti,“ sípal jsem. „Starý hrnčířství hned na začátku. V chodbě tam leží člověk, ztratil spoustu krve. Musíte rychle.“

„Pavouci?“ zeptal se ten hlas.

Nadechl jsem se a jen po malé chvilce váhání řekl: „Ano. Rychle, prosím vás.“

„Kdo volá? Můžete nadiktovat jméno a adresu, prosím?“

Zavěsil jsem.

Potom jsem dlouho stál a tupě zíral na pancéřové tělo telefonního automatu před sebou, dokud jsem si neuvědomil, že za zády slyším nějaké kroky a že musím zpátky anebo pryč, ale rozhodně nemá smysl, abych tu dál stál a koledoval si o malér: co kdyby někoho napadlo obvinít mě, že rozbívám rukou, která mi zbývá, telefony.

Stejnou cestou, kterou jsem doběhl na křižovatku, jsem se vrátil ke kůlně a na dvorek. Byla už skoro tma.

Chvilí jsem poslouchal. Ticho. Opatrně jsem se přiblížil k otevřeným dveřím do chodby. Byl v ní už jen Mistrkajt.

Ležel na zemi ve stejné poloze, v jaké jsem ho viděl, když na něm Jadej pracoval. Byla už příliš tma, ale zdálo se mi, že má

otevřené oči. Klekl jsem si na jedno koleno a zvedl mu hlavu. Položil jsem si ji zátylkem na druhé koleno. Jednou rukou to šlo mnohem hůř, ale šlo to. Pokoušel jsem se prohlédnout si ránu na krku, ale bylo příliš tma a na to, abych si ji ohmatal, mi chyběla druhá ruka.

Víc jsem pro něj udělat nemohl. Věděl jsem, co mám dělat. Mám Mistrkajtovu hlavu položit zpátky na zem a utíkat pryč. Zdrhat co nejdál a co nejrychleji od tohoto místa a zapomenout, že vůbec existuje. Ale taky jsem věděl, že to neudělám.

Potom zakvílela siréna sanitky a z ulice dovnitř vniklo prudké světlo. Bylo jako úder mezi oči. Neviděl jsem nic, slyšel jsem jen kroky několika párů nohou a nějaký hlas štěkl:

„Ani hnout!“

Tak tohle už znám, napadlo mě, než jsem dostal ránu do zátylku a propadl se někam do tmy s barevnými kruhy.

„No proč nic neříkáš, Kato?“

Poručík Husain seděl za svým stolem a studenýma hnědýma očima mě pozoroval. Stejně jako když jsem tu byl poprvé, ležely před ním moje papíry; fotografie, záznam hlasu, otisky prstů. Všech deseti prstů.

Poprvé jsem tu byl před půl rokem.

„Já jsem ho doopravdy nezabil,“ řekl jsem.

„A kdo tedy?“

Nevím, pokrčil jsem rameny.

Zakroutil hlavou, jako bych ho už unavoval, a opřel se o křeslo, ve kterém seděl. Potom se na mě zespona podíval a odhodil tužku, kterou celou dobu otáčel v prstech, na stůl.

„Vždyť je to jak kolotoč. Našli tě u zavražděného Roberta Kaye, a dva členové přepadového oddílu shodně vypověděli, že jsi byl spatřen v typické pozici, v jaké Pavouci odebírají krev z krční tepny. Při zatýkání ses nebránil. Při prohlídce místa činu byla na podlaze nalezena asi metrová trubice z měkkého materiálu, ukončená dutou jehlou. Takové trubice se používají v lékařství při zavádění transfuzí a infuzí do cév. Taky je používají Pavouci při loupežích krve. Skutečnost, že na místě nebyly nalezeny žádné zásobníky na krev, a fakt, že podle pitevního protokolu byla smrt Roberta Kaye způsobena

vysokou ztrátou krevní tekutiny převyšující polovinu kapacity jeho krevního oběhu, lze vysvětlit pouze tak, že jsi loupež neprováděl sám, ale s pomocníkem nebo pomocníky, kteří při příjezdu vozu rychlé lékařské pomoci a přepadového oddílu stačili uprchnout. Jinak se to vysvětlit nedá. Nebo to bylo jinak, Kato? Mluv, prosím.“

„Já jsem ho nezabil,“ řekl jsem. „Fakt ne. Já ho měl rád.“

„A kdo ho tedy zabil?“

Nevím, pokrčil jsem rameny.

„Já se ti divím, Kato. Zdrhnou, nechají tě v maléru a ty je ještě kryješ. Kdo tam byl s tebou?“

„Já ho nezabil. Já ho takhle už našel.“

Zavrtěl zase znechuceně hlavou. „Kdyby tady nebyl ten záznam tvého hlasu z telefonního automatu, tak bych se s tebou na mou duši nepatlal a už bys jel. Srovnával jsem si to, modulate ti naprosto odpovídá. Ovšem záleží na mně, jestli záznam zahrnu do spisu, nebo ne, chápeš? A jak to můžu udělat, když ty pořád tvrdíš, že nic nevíš? Proč bych ti měl pomáhat, když ty nechceš pomoci mně?“

„Jenomže já ho fakt nezabil. Nevím, kdo to udělal.“

„No dobrá. Já zase nevím, žes volal první pomoc. Ohromně se mi tím celý případ zjednoduší.“

Natáhl ruku a dotkl se jednoho ze senzorů na stole před sebou. Potom si odkašlal a začal mluvit k mikrofonu, trčícímu uprostřed stolu.

„Na místě činu byl přistižen obžalovaný Akbar ibn Kato – používá taky jméno John – který spolu s neznámým spolupachatelem nebo spolupachateli způsobil smrt vykrvácením Robertu Kayovi, místo posledního pobytu neznámé. Obžalovaný neprojevil v průběhu vyšetřování ani účinnou lítost, ani snahu pomoci vyšetřujícím orgánům. Vzhledem k tomu, že v současné době je ibn Kato ve výkonu trestu amputace levé ruky in ulna na dobu šesti měsíců podmíněně, navrhuji, aby případ nebyl projednáván znovu soudně, ale bylo pouze prokuraturou potvrzeno, že amputace levé ruky in ulna se mění z podmíněné na absolutní. Současně by ve smyslu zákona bylo předloktí levé ruky Akbara ibn Kato, uložené v Národní bance orgánů určených k transplantaci uvolněno pro potřeby městské nemocnice

v Novém Karáči. A je to. Souhlasíš? Jestli ne, tak tu kazetu se záznamem návrhu můžeme vrátit zpátky a říct si, jak se celý případ jeví ve světle nově zjištěných skutečností.“

Tázavě se na mě podíval.

Neuměl jsem pochopit, jak je možné, že mnou teď neprojel záchvěv strachu, bolesti, hrůzy. Byl jsem klidný, jako kdybych byl někdo třetí, kdo nás dva pozoruje. Takhle mi bylo, když mi brali ruku do zástavy, uvědomil jsem si. Proč by mi nemělo být stejně, když mi ji poručík Husain bere navždy.

Pořád se na mě díval.

Yesterday, all my troubles seemed so far away, now it looks as though they're here to stay, oh I believe in yesterday.

Asi jsem trochu pohnul rty, protože poručík Husain se naklonil dopředu a řekl: „Vzpomněl sis na něco? Říkal jsi přece, žeš toho Kaye měl rád... Copak nestojíš o to, aby jeho vrazi byli potrestáni?“

Zavrtěl jsem hlavou a pokrčil rameny. Nevím, nic nevím.

„Mimochodem, on to nebyl taky žádný svatoušek,“ pokračoval Husain pořád stejným, trochu důvěrným tónem. „Tresty, které dostal tady, byly úplné maličkosti proti tomu, k čemu ho odsoudili v Evropě. Interpol ho hledal už spoustu let. Ten tvůj Kay byl totiž mezinárodní terorista velkého formátu. Jenom v Anglii si měl odsedět třicet let za hromadnou vraždu. V Německu a ve Francii by ho čekalo doživotí. Kdybys ho nezabil, tak se to nikdo nedozví. To bys do něj neřekl, co?“

Třeba to byla pravda, nevím. Mistrkajta se už nikdo nezeptá.

Konečně pokrčil rameny i poručík Husain. „Takže dobrá. Skončíme to.“

„Můžu se na něco zeptat?“ řekl jsem.

„Samozřejmě,“ řekl a sáhl po tužce, snad aby si poznamenal, co mu povím. Hlavu naklonil na stranu plný očekávání.

„Dostáváte za každou ruku, kterou poskytnete nemocnici, nějaký rabat?“

Chtěl jsem, aby ho alespoň na chvíli popadl vztek, aby ztratil svou úřední jistotu a vyrovnanost, ale nepovedlo se mi to. Nedopřál mi ani to nejmenší vítězství.

Ale přesto jsem najednou věřil, že nakonec vyhraju já.

Všechno se odehrálo rychle jako v televizi. Z Husainovy těsné kanceláře mě odvedli přes dvůr do protější budovy, kde sídlil prokurátor. Tam mi rychle někdo přečetl souhlas s poručíkovým návrhem a zeptal se, zda se nechci odvolat.

Nechtěl jsem, a tak před mýma očima symbolicky provedli veřejnou popravu mé ruky: úředně mi odebrali štítek s číslem schránky, v níž byla ruka uložena v Národní bance orgánů určených k transplantaci, a udělali do něj nožem na otvírání obálek díru. Chlapík, který popravu vykonával, se při tom tvářil, jako kdyby narážel nevěřícího ďaura na kůl. Alláh akbar!

Ještě odpoledne jsem se octl před vraty Alhambry. Byl jsem znovu, pokolikáté v životě, sám.

Od moře vál monzun. Byl horký a byl cítit solí a vodou.

Vvzkročil jsem proti němu, směrem k jihu.

There, there's a place, where I can go, when I feel low, when I feel blue, and it's my mind, and there's no time, when I'm alone.

Tam daleko je Austrálie, Perth, tam žije doktor Chandler a mixuje svůj koktejl.

Tam někde každý den vstává a každý večer chodí spát moje první holka.

John Lennon z Liverpoolu to říkal.

Mistrkajt to říkal.

Vím to, já to vím.

Doslov autora

Začínala osmdesátá léta a kolem dokola hnilo bezčasí. Každý se z něj snažil uniknout po svém. Reálný socialismus spěl od ničeho k ničemu, v novinách psali, že se nám daří dobře, i když nám se dařilo tak nějak nijak, čím dál častěji člověk potkal známého, který sklopil oči a vylezlo z něj, že teda do té strany vstoupil, ale hned ujistil: ničemu z toho, o čem chodí schůzovat, nevěří, nikdy nevěřil a věřit nebude a ke komunistům se dal jen proto, aby nepřišel o pracovní postup, protože svou práci prostě miluje, nebo aby dostal povolenku a směl si koupit pár dolarů na cestu na Západ, nebo alespoň dináry na cestu do Jugošky, což tenkrát nebyl Balkán, nýbrž takový Půlzápad.

A ke všemu mi tenkrát začínala SF i fantastika vůbec jít na nervy, i když jsem ji vždycky psal vlastně ze všeho nejvíc jako svého druhu

únik. Navíc jsme si tenkrát taky zrovna málo rozuměli se Sašou Kramerem, s nímž jsem předtím napsal a pod svým jménem vydal první dvě knížky (pod mým proto, že jemu by je jako rebelovi a chartistovi nikdy nevydali, pokrývačství se tomu neveřejnému řemeslu říkalo). Tedy – nerozuměli jsme si autorsky, kamarádi jsme byli pořád, ale nad texty, nad tím, co mají znamenat a co znamenají doopravdy, jsme se hádali čím dál víc. Preferoval jsem příběh, tedy lidi, on gadget, jak tomu říkal, tedy vynález, převratný objev. Taky silný názor, razantní děj, já se zas rád babral v psychologizování, sem tam filozofování.

Jenže realistickou prózu reálného socialismu se mi taky psát nechtělo, tam se nedalo uniknout, leda propadnout do pekla, a tak jsem zkusil něco mezi – takovou soft SF, posunutou do nepříliš vzdáleného času, odehrávající se v zemi s jinou podobou ideologické polototality, avšak přesto vycházející ze světa, v němž jsem žil. A tak jsem napsal příběh *Šest měsíců, in ulna*, o bezvýchodnosti a zároveň snaze uniknout z ní, o nostalgii po šedesátých letech, která nikdy nenaplnila očekávání naší generace (šedesátníků, ne jen osmašedesátníků), o pozvolna tuhnoucím rozděleném světě, který tu bude ještě hodně dlouho, a nejspíš se nikdo z nás nedožije toho, že to bude jinak. (A přece se stalo.)

Ale zpátky k těm *Šesti měsícům*. Ten text je jiný, než jak se tenkrát u nás SF psala. Refleктоval svět islámu a terorismus, dva jevy, které dnes poutají pozornost mnohem víc než tehdy. Taky potenciální energetickou krizi a hledání jejího řešení, globální migraci a pár dalších věcí. Ale nic z toho vlastně nebylo podstatné. Podstatné při tom psaní tenkrát byly tři věci.

Především byl ten kluk, John (Akbar) ibn Kato, vlastně jeho předobraz, cikánský kluk ze Žižkova (tenkrát ještě nebylo třeba politiky korektně říkat romského původu), který nemá šanci se ze své situace vymanit, i když ví, že strašně chce, protože kůže ho vždycky prozradí. Znal jsem to vlastně jen zprostředkovaně, pár z mých kamarádů, kteří tolik nedbali o lásku k vystudovanému oboru, takže do té strany nejen nevstoupili, ale taky proti ní vystupovali, tenkrát pracovalo jako sociální kurátoři. Pro cikánské děti pořádali tábory, a i když pro ně dělali, co mohli, stejně na mě z jejich vyprávění padla skepse, že jejich malí chráněnci někdy můžou z pasti nastavené odstínem kůže i kultury uniknout a že jim většinová společnost umožní prolnout se do ní. Ani ve snu mě nenapadlo, jak se tenhle problém časem přetočí.

Taky pomatený Chapman, mrtvý John Lennon a první nápis na zdi na Velkopřevorském náměstí. Bydlel jsem jen o kousek dál v Lázeň-

ské ulici, kolem té zdi jsem chodil snad obden a Lennon byl texty i životem něco jako poselství. Turistický potenciál té zdi byl tenkrát nulový, inspirační neměřitelný.

A do třetice tu byl ještě tlukot rotorů vrtulníku Bell AH-1 Cobra, letícího nízko nad džunglí. Nikdy jsem ho neslyšel na vlastní uši a poprvé jsem ho naživo uviděl až v 21. století a v leteckém muzeu; tenkrát jsem ho znal jen z Coppolovy *Apokalypsy Now* a dalších amatérsky dabovaných filmů na domácím videu. I když moje policejní ornitoptéra z první stránky povídky jen tichounce vířila vzduch, bez těch tlukoucích rotorů (no jo, z filmu) bych tenhle příběh ze světa (ale já tam nikdy nebyl) nenapsal.

Jak říkával můj milovaný Vonnegut: tak už to chodí.

FANTASTIKA V EXILU

Během období socialismu se česká literatura vyvíjela ve třech paralelních prostorech. Kromě tvorby takzvaně oficiální vznikala próza uveřejňovaná pouze v samizdatu a kromě toho vycházely knihy českých autorů v exilu. Produkce samizdatů byla pomalá a náročná (což platí zejména o knihách opisovaných na psacím stroji) a pro vydavatele a šířitele představovala riziko trestního stíhání; je tedy pochopitelné, že žánrová literatura jako science fiction zde nebyla příliš zastoupena, s výjimkou antiutopií, jako byl Orwellův *1984*, nebo částečně alegorických SF knih Egona Bondyho (vl. jm. Zbyněk Fišer).

Také produkce exilová není příliš bohatá na science fiction. Je to dáno tím, že exilové tituly nebyly nikdy literaturou masovou, do níž SF přirozeně patří. Ústav pro českou literaturu eviduje ve své databázi přibližně 1400 českých knih vydaných v zahraničí v letech 1948–1989. Ryzích SF titulů mezi nimi najdeme jen několik. V první řadě je to několik klasických SF románů malíře a spisovatele Ludka Peška, který emigroval i s několika rukopisnými romány a vydával je v Německu i Spojených státech v překladech počínaje titulem *Die Mondexpedition* (Měsíční expedice, 1967). Ty však nevycházely v exilových nakladatelstvích. Neobyklou satirickou SF je román *Potměšilí Pozemšťané* (1986, v ČR 1991) od Minky Rybákové (vl. jm. Blanka Jičínská), v němž jsou lidé konfrontováni s obyvateli planety Popelnice. Seriózní ekologické poselství se zde prolíná s hrou na rozdíly mezi oběma civilizacemi a záměrnou přesyceností prvky mimozemské reality.

Mnohem běžnější bylo spojování fantastické fabulace s alegorickým či pouze satiricky zvýrazněným zachycením socialistické totality. Příkladem je *Jelení Brod* (1971, v ČR 1992) Jiřího Hochmana, antiutopie *Maso* (1981, v ČR 1991) Martina Harníčka, politický podtext má román o návštěvě mimozemšťanů na Zemi *Recidiva* (1986) od H. J. Fridricha, dvojnovele *Nevěry/Vzkaz* (1981, v ČR 1993) Karla Hvizďaly i pozoruhodná montáž *Doličné záznamy o zcivilizování ostrova Scraps* (1980) od Karla Srpena (vl. jm. Karel Jánský), v níž je

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.